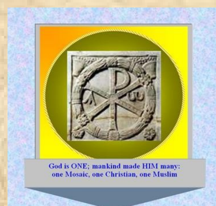
MESAROŞ – ANGHEL VASILE

LUPTA EVREILOR CREŞTINI PENTRU EVANGHELIA LUI IISUS

Creştini şi Evrei – FAPTE

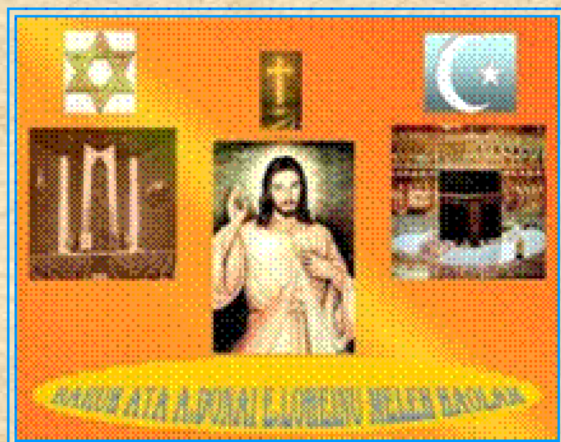
-Eseu Documentar-

... mamei mele,
Thaci Raisa Gherschovici

AMV Dessign / Mai 2011

SUMAR:

MOTTO: **'DUMNEZEU ESTE UNUL; OAMENII L-AU FĂCUT MAI MULȚI: UNUL MOZAIC, UNUL CREŞTIN, UNUL MUSULMAN'**

ÎNCEPUTUL LUPTEI EVREILOR CREŞTINI PENTRU EVANGHELIA LUI IISUS

CREŞTINI ŞI EVREI – FAPTE (I)

☞ Este un text care prezintã fapte întâmplate acum douã mii de ani.
În anul 5, Iudeea fierbea între revoltã împotriva ocupantului Roman, dezbinare între avuți şi proscrişi ai norocului, între degradare moralã şi mesianism.
Din rândul inițiaților evrei se ridicã un profet: Ioshua -Iisus din Nazaret.
El propovãduieşte şi aplicã prin miracole de însãnãtoşire Iubirea lui Dumnezeu pentru toți oamenii, organizarea lor în comunitãți spirituale de tip esenian, munca, viața şi credința în comun. Lucruri practicate de poporul Evreu, dar necunoscute altor neamuri. A fost rolul apostolilor evrei sã ducã evanghelizarea în rândul ne evreilor, Sã transgreseze Cele Zece Porunci, Torah şi Legile lui Moise în forme adaptate; accesibile nivelului cultural al noilor adepți. În nici o sutã de ani, comunitãțile de evrei creştini au ieşit, ca rol mesianic, de pe scena istoriei; dar cu misiunea îndeplinitã. Dacã Moise a edificat **UN POPOR PENTRU O CREDINȚÃ**, ei au generat **O CREDINȚÃ PENTRU TOATE POPOARELE**.

INTRODUCERE - ISTORIE ŞI LEGENDĂ

☞ A trei – a Evanghelie, numită 'după Luca' împreună cu 'Actele Apostolilor' ('Faptele Apostolilor'), constituiau inițial o singură carte, document de referință privind originile creştinismului. În jurul anilor 1150 e. c. cele două părți au fost separate. Prima parte a fost inclusă în textul organic al Noului Testament. Cea de a dou – a parte revine după secolul XVIII în textele reeditate ale 'Noului Testament'. Titlul: '**Actele Apostolilor**' este dat după moda elenistă, care atribuia relatărilor despre eroii antici apelativul 'Actele lui...... ' (cum a fost cazul campaniilor lui Hanibal sau Alexandru Macedon). Apartenența ambelor texte aceluiaşi autor se atestează prin trimiterea din finalul 'Evangheliei după Luca' la al doi-lea text ; prin asemănarea de stil şi vocabular. Creştin din generația apostolică, Luca are o vizune realistă asupra conflictului religios între evreii mozaici şi cei creştini, generat de mişcarea socială şi religioasă a cărui exponent a fost Iisus din Nazaret. Provenea dintr-o familie înstărită de evrei din Antiohia (actual în Siria). Era inițiat în medicina sacră. Trece la creştinism sub oblăduirea rabinului Saul (apostolul Pavel), inițiat la rândul său la Yeşiva rabinului[1] Gamaliel cel Bătrân Îl va urma pe Pavel în traseul misionar din Grecia şi la Roma.

☞ Valoarea esențială a textului Lucanian constă în participarea nemijlocită a autorului la ultima parte a misionarismului apostolic al evreilor–creştini. Pe de altă parte sursele de documentare au avut în apostolul Luca un fin analist, capabil a pune în evidență semnificația unor momente cruciale ale expansiunii primare a creştinismului. În textul 'Faptele Apostolilor' există o bogată încărcătură informațională care atestă viața cotidiană şi problemele unor mari comunități de evrei creştini în zona Orientului Mijlociu şi în spațiul Mediteranean. Semnificative în ce priveşte Biserica evreilor creştini de la Ierusalim, sunt relatările indirecte privind activitatea apostolului Petru (p.9.32. – 11.18.) şi Filip (p.8.4-40). Un alt segment de istorie a evreilor creştini este descrierea mişcării evreilor Elenişti - Evreii elenizați (proveniți din puternicele comunități evreieşti aflate în oraşele şi coloniile Greceşti; unii dintre ei, precum Rabinul Saul având cetățenie Romană), pe care apostolii îi hirotonisesc diaconi, pentru a predica învățătura creştină în limba Greacă. (diakonein – Faptele Apostolilor 6.1. , 6.3., 6.6.).

☞ Prigoniți din Ierusalim după lapidarea Sfântului diacon Ştefan , eleniştii se vor îndrepta spre coloniile Greceşti din continent şi Insule, prin teritoriul Palestinei şi al Siriei. Devin misionari ai Evangheliei lui Iisus şi inițiază prima expansiune a Bisericii creştine. Astfel că, lapidarea Sfântului diacon Ştefan

[1] La Evrei, apelativul 'rabin' era acordat unui inițiat în tainele Legii Mozaice, capabil a instrui pe alții în observanța Mozaică (interpretarea textelor Legii).

de către fanaticii din Sanhedrin[2] VA FI GERMENELE EXPANSIUNII CREŞTINISMULUI.

☞ înfiinţarea Bisericii creştine din Antiohia (Siria) (p.6.1.–8. ; 11.19.-30 ; 13.1.-3) deschide drumul apostolilor creştini către comunităţile evreieşti din afara Iudeii. În această primă perioadă de douăzeci şi cinci de ani are loc primirea în rândul comunităţii evreilor creştini a membrilor altor neamuri **: SEMN AL EXPANSIUNII CONCEPTELOR MORALE ŞI RELIGIOASE MOZAICE PRIN EVANGHELIZAREA CREŞTINĂ**.

☞ Centrul de greutate al textului este relatarea participării autorului la misionarismul Pavelian. (p.16.–p.28.). În ansamblu lucrarea este o frescă a temelor şi argumentelor primului demers creştin. El se adresa deopotrivă : evreilor prin comentarii ale textelor sfinte mozaice, grecilor prin reflecţii filozofice de natură eleusiană. Pentru toţi demersul apostolic evoca esenţa misterului creştin: un Mesia crucificat, mărturia Reînvierii lui şi apelul la conversiune prin actul Botezului Creştin şi taina Euharistiei. Obiectivitatea textului a fost atacată pe motiv că ar fi o apologie a misionarismului Pavelian. Realitatea este că Luca redă prin mărturie directă conflictul religios dintre evreii mozaici şi cei de rit creştin; ramuri ale aceleiaşi religii monoteiste. Autorul relatează despre militantismul apostolului Pavel ; mesajele sale adresate coreligionarilor mozaici cât şi 'păgânilor', cavalerilor romani şi justiţiei romane, până la nivelul împăratului (cezarului). Luca a lăsat o mărturie, scrisă antrenant, a unor fapte din perioada de început a creştinismului, în calitate de martor şi participant la făurirea ei.

Ideile cheie ale textului Lucanian ar putea fi :

- ☞ Credinţa în Reânvierea lui Iisus şi calitatea lui de 'Fiu al lui Dumnezeu';
- ☞ Principalele argumente ale apostolilor în faţa oponenţilor de rit mozaic, ce negau lui Iisus calitatea de Mesia, cel prevestit de profeţi;
- ☞ Misionarismul apostolilor prin fapte, predici şi exemplu personal, în actul convertirii la creştinism ;
- ☞ Formele primare ale practicilor ritualului creştin;
- ☞ Problema accesului la iertare divină; problemă de esenţă comună în toate dogmele de ezoterie religioasă.

În loc de concluzie, la această introducere, se poate da ca exemplu drama rabinului Saul devenit, prin convertire la Evanghelia lui Iisus, apostolul Pavel. În această decizie singulară a unui om, găsim drama evreilor convertiţi la alte religii, ce durează de două mii de ani. Apostolul Iacob cel Mic va continua respectarea Legii Mozaice în litera ei dar, la Conciliul de la Ierusalim va

[2] Autoritatea rabinică de conducere colectivă a Marelui Templu Mozaic de la Ierusalim. Instanţa superioară de decizie mozaică în Templul Mozaic de la Ierusalim ce se constituia în Conciliu Rabinic de reglementare şi judecată a vieţii religioase şi civile din interiorul comunităţilor evreieşti din Ierusalim şi indirect, mai mult sau mai puţin al majorităţii comunităţilor evreieşti din teritoriile Palestinei şi Asiei Mici; activitate tolerată de ocupanţii romani.

susține în final solicitarea unui minim de restricții pentru convertiții ne evrei. Martiriul Sfântului diacon Ştefan va rupe 'cordonul ombilical' ce îl lega pe evreul creştin de confrații săi mozaici. Conciliul de la Ierusalim (anul 48, din alte surse 50 e.c.) va consacra principiul **'IERTĂRII DIVINE**' prin credința în Evanghelia lui Iisus. Va dispensa pe adeptul convertit la creştinism de ritualul circumiciziei ('tăierea împrejur') şi de respectarea 'ad literam' a severei observanțe mozaice. Lucru care nu era valabil însă pentru adepții creştini evrei (ei respectau în totalitate vechile cutume halakice). Faptul astfel subliniat este momentul rupturii între cele duă curente ale monoteismului evreu: cel mozaic şi cel creştin. Consecință a izgonirii 'fraților de către frați', evreii creştini vor continua convertirea în rândul 'popoarelor idolatre'; fenomen ce va fi continuat după secolul I de ne evrei timp de două mi de ani: în granițele euro-asiatice, apoi pe întreg globul. Divergența de doctrină inițială dar şi de natură socială, va duce la ruptura dintre evreii creştini şi cei mozaici apoi la diminuarea ponderii comunităților de evrei creştini. Peste aproximativ şapte sute de ani va apare monoteismul Islamic. Cu toate că nici Iisus nici profetul Mahomed nu au negat pe Moise, predecesorul lor, cei ce s-au erijat în 'fideli' urmaşi au construit URA pentru a împiedica IUBIREA. De ce... în adevăr numai Dumnezeu ştie! Poate că ecumenismul religios sub semnul unității în credința morală a existenței prin 'DIVINUL UNIC', va dărui har în sufletul celor ce ne sunt păstori, de a depăşi mirajul pe care îl dă la un moment dat închistarea în **A DEȚINE PUTEREA LUMEASCĂ**.

CAPITOLUL I – PENTATHEUT

C.I.1.- ÎNCEPUTUL

☞ Prologul din '**ACTELE APOSTOLILOR**' este ca un început de scrisoare. Apostolul Luca se adresează unui camarad , Teofil (evreu din comunitatea ateniană, trecut la creştinism sub oblăduirea lui Pavel) rezumând în câteva paragrafe **(**Faptele Apostolilor p.1.1-2.6**)** una din profețiile esențiale ale lui Iisus : taina botezului prin spirit ('coborârea Duhului Sfânt'). În cuvinte simple el ne comunică mesajul inițiatic al Evangheliei lui Iisus. În cele patruzeci de zile în care Iisus reânviat a comunicat cu apostolii pe Muntele Măslinilor (care străjuieşte vechea cetate a Ierusalimului), o dată cu profețiile asupra ce avea să se întâmple, el a cerut camarazilor săi să nu părăsească oraşul, urmând a primi peste puține zile 'Botezul prin Spiritul Sfânt': 'Ioan Botezătorul v-a dat botezul apei, dar voi veți fi botezați în lumina Spiritului Sfânt peste puține zile' **(**Faptele Apostolilor p.1.5.)

Apostolii nu sesizau încă ruptura ce va urma între credința poporului ai caror fii erau şi cea pe care urmau a o propovăduii. Au întrebat:

'A venit timpul să fie restaurat Regatul lui Israel ?'

Răspunsul a fost:

‘Nu vă este dat vouă să cunoaşteți timpul şi momentul. Dar voi veți primi o Forță: aceea a Spiritului Sfânt, care va coborâ asupra ființelor voastre. **ATUNCI VEȚI FI MARTORII MEI; LA IERUSALIM, ÎN TOATA IUDEEA ŞI SAMARIA, PÂNĂ LA MARGINILE PĂMÂNTULUI**’ (Faptele Apostolilor p.1.7.)

☞ Cititorului neavizat îi precizăm că, există nenumărate precedente ale stării vizionare, avute de magi şi profeți, în fiecare parte a pământului. Starea vizionară, numită şi ‘starea de clar-viziune’ este relatată în cărți vedice indiene, o găsim în textele înscrise în piatră sau pe paprius, de către inițiații din Memphis (Egipt), în relatările lui Herodot privind prezicerile preoteselor şi preoților cultului politeist Eleusian de la Delphi. Ca să nu mai amintim cele cuprinse în primul text biblic (‘Vechiul Testament’). Aceastea sunt simple menționări. Explicația apariției stării de clar-viziune constă, pe scurt în utilizarea intensivă a resurselor cerebrale, printr-un antrenament şi un mod de viață deosebit, ce dura între patru şi paisprezece ani (funcție de stadiul de inițiere atins). Era, păstrând proporțiile, oarecum asemănător formării unei gimnaste de perfomanță… Uluirea cu care priveam exercițiul româncei Nadia Comăneci la paralele sau la bârnă este în egală măsură rezultatul dotării native şi a nesfârşitului şir de ore de antrenament practicat pe aparate. Ani de privațiuni față de viața şi bucuriile copiilor de vârsta ei. Şi într-un caz şi celălalt, rezultatul este asemănător: perfomanța individuală maximă posibilă[1]. Iisus, precum Moise, Pythagora şi după el Mahomed, fac parte din categoria profeților. Ei au atins gradul maxim de ințiere, PRIN HAR ŞI INSTRUIRE**,** şi au fost meniți să folosească acest puteri, genetice şi dobândite, în revigorarea morală şi religioasă a epocii în care şi-au trăit destinul temporal, având viziunea atemporalului ce va urma şi prevestind.

☞ Astfel Iisus a lămurit în câteva cuvinte locul Ierusalimului ca punct de plecare şi de sosire ; a mutației pe care o va declanşa ’Evanghelia lui Iisus’; etapele mari ale istoriei creştine şi rolul apostolilor. Dar tot atât de adevărat este că fără credința vie şi tenacitatea primilor misionari, a celor ce le-au urmat în dăruire, ar fi rămas profețiile…în pustiu. După supliciul crucificării şi pecetluirea mormântului lui Iisus, adepții s-au reunit în incinta unde a avut loc ‘Cina cea de taină’. Erau Petru, Ioan, Iacob, Andrei, Filip, Toma, Bartomlomeu, Matei, Iacob (fiul lui Alfei), Simon Zilotul, Iuda (altul decât Iuda Iscarioteanul, cel care l-a predat pe Iisus trupelor romane, venite împreună cu slujitorii Templului spre a îl captura). Împreună cu ei se afla Maria, mama lui şi un grup de adepți. Au urmat Faptele Reânvierii, bine cunoscute ; a venit vestea sinuciderii lui Iuda Iscareoteanul şi are loc înlocuirea sa cu Matei. Barsabas, cu toate că nu a fost ales, va continua cu tenacitate a fi discipolul lui Iisus. Caracteristic evreilor creştini din acele timpuri era lipsa pizmei şi a

---

[1] Pentru perfomațele inițiaților, invităm pe cei dornici să consulte printre altele şi Bibliografia prezentului text.

orgoliului. Nici unul din cei doisprezece nu se considera cel mai bun ci doar între **CEI DOISPREZECE CARE TREBUIAU SĂ FIE**.

☞ La cinzeci de zile după Paştele Patimilor şi Reânvierii lui Iisus un zgomot ca de furtună a înconjurat clădirea în care ei se aflau. Fenomene stranii aveau loc: 'jeturi de foc' ce se coborau peste creştetul fiecărui apostol. Harul Divin (în fapt Botezul prin Spirit) i-a cuprins. Efectul a fost observat de locuitorii cetății în zilele ce au urmat. Nu mică le-a fost mirarea atunci când fiecare din ei auzea cele spuse de apostoli privind 'Vestea Reânvierii lui Iisus' pe limba lui. Şi nu era de neânțeles: apostolii erau cunoscuți ca pescari de meserie; oameni simpli, nicidecum instruiți la şcolile de pe lîngă sinagogi. Mai mult: ei vorbeau despre Iisus în Elamită, Arabă, Partă. Predicau celor veniți din Mesopotamia, Iudeea, Capadochia, Pontul Euxin, Libia, Roma. A urmat momentul în care Petru, înconjurat de ceilalți unsprezece apostoli, combate zvonul răspândit de slujbaşii Templului : anume că harul acesta era rezultatul unei... beții. În fața mulțimii adunate în curtea Templului, aminteşte că predicaseră la nouă dimineața. Ori evreilor, practicanți ai cultului mozaic, le este interzis a consuma înainte de slujba de dimineață băuturi de orice fel[1]. Le explică ciudatul fenomen reluând cele transmise de Iisus pe Muntele Măslinilor :

'Voi face ca în timpurile Meisanice, Spiritul meu să se coboare asupra trupurilor. Fii vor profetiza, tinerii vor avea viziuni, bătrâni vor avea gânduri. Eu voi coborâ Spiritul Sfânt asupra celor devotați. Voi face să apară semne misterioase pe Cer şi jos , pe Pământ. Soarele se va schimba în tenebre şi Luna în sânge înainte să vină ziua lui Dumnezeu -- acea Mare Zi. Şi oricine va invoca Numele lui Dumnezeu, va fi salvat'. (Faptele Apostolilor 2.17.-21.).

Apoi le aminti celor prezenți cum acest Trimis al Domnului, cu harul tămăduirii şi al adevăratei credințe mozaice a fost crucificat de către cei de aceaşi etnie, fii ai lui Israel. Dar Hristos Nazriteanul a reânviat la fel cum regele David a avut viziunea propriei sale reânvieri. În tot acest demers era prezentantă revelația unui mit: REÂNVIEREA**.** La primii paşi ai Creştinismului, apostolii făceau referire la un concept ezoteric antic : reânvierea sufletului ca o consecință a trecerii sale printr-un lung şir de existențe temporale, până la una din cele două posibilități : distrugerea (aneantizarea în Hades – Iad) sau trecerea într-un plan superior (numit Regatul lui Dumnezeu, Olimp, Rai, Nirvana, etc). Un contemporan cu noi are o percepție vagă a existenței acestui mit antic. Profeții poporului Evreu, între ei Moise, David şi Isaia, îl ştiau. Şi istoria prezenței acestui mit o regăsim în primele texte ezoterice de acum nouă mii de ani : viziunea lui Hermes Trismegistu (despre a cărei existență ne vorbeşte Shourée). Urmaşii lui, preoții templelor din Memphis (Egipt), ulterior şi teosofia indiană a lui Rama Krishna, împărtăşeau celor ajunşi pe ultimele trepte de inițiere, taina reînvierii spiritului într-un alt corp biologic, de-a lungul unui şir de existențe care **ÎL**

[1] Ceea ce s-a transmis la creştini în ritualul împărtăşaniei

DEGRADAU SAU ÎL RIDICAU pe drumul către **'VIAŢA FĂRĂ DE MOARTE'**. Pythagora îl dezvăluie în mitul eleuisan despre zeiţa Psyhe. Discipolii săi, l-au dus în cetăţile şi coloniile Greceşti. Unul din discipoli, Zamolxe (devenit Zeu al Dacilor în secolul VII î.e.c.), a cultivat moartea cu zîmbetul pe buze al celor ucişi pe câmpul de luptă, încrezători în viaţa urmatoare cu care vor fi răsplătiţi pentru curaj şi demnitate. Moise, cel care a fost primul Trimis (Mesaiah) al poporului evreu era un iniţiat al templelor Tebei (secolul XIII înainte erei creştine). Cunoştea misterul Reânvierii dar nu l-a dezvăluit poporului pe drumul din Egipt la malurile Iordanului. Motivul cred că era menirea sa: de **A CREA UN POPOR PENTRU O RELIGIE** din rândul unor transfugi cu o credinţă amestecată şi un ritual bivalent (cum ar fi cultul zeilor cananeeni şi a unui singur Dumnezeu). Pentru asta triburile au fost purtate în pustiul Sinai patruzeci de ani, între Delta Nilului şi Erihon (distanţă pe care, chiar cu mijloacele de atunci, ar fi parcurs-o în câteva luni). Scopul fiind ca cei noi născuţi pe acest drum să fie educaţi şi instruiţi religios monoteist şi în spiritul noilor Legi morale şi sociale ale lui Moise, care de fapt stau la baza organizării civilizaţiei umane de aproape trei mii de ani. Dacă evreii însetaţi şi înfometaţi ar fi avut certitudinea unei vieţi următoare, precis ar fi renunţat pe loc la cea prezentă…Ulterior nici Ahaaron (Aaron) nici Iehoshua (Iosua) nu au dezvăluit acest mister ezoteric. Dar el era perceput de o parte din rabini (phariseii) şi de esenieni, în perioada existenţei lui Iisus.
Evanghelia lui Iisus va fi prima care va dezvălui misterul ezoteric al Reânvierii ca pilon al credinţei mozaice. Profetul a fost crucificat tocmai pentru că această moarte semnifica pentru iniţiaţii mozaici a duce la **MOARTEA SUFLETULUI**. Reapariţia în faţa discipolilor săi era o confirmare a misterului : 'Cu moartea pe moarte călcând'. Se explică şi astfel tenacitatea şi virtutea cu care primii evrei creştini au depus mărturia Reânvierii lui Iisus, de cele mai multe ori cu preţul vieţii.
☞ Apostolul Petru, în primele sale predici (ca şi Pavel ulterior în predicile ţinute în sinagogi, şi în scrisorile sale) susţinea unitatea între Evanghelia lui Iisus şi Vechiul Testament. **Apostolul Petru, în primele sale predici** (ca şi Pavel ulterior în predicile ţinute în sinagogi, şi în scrisorile sale) susţinea unitatea între Evanghelia lui Iisus şi Vechiul Testament. A fost o încercare de a convinge preoţii mozaici să accepte mărturia Reînvierii ca probă a calităţii de Mesia pentru Iisus. Acest demers a fost întâmpinat cu intoleranţă ne disimulată până azi. Dar 'Iubirea Divină' şi speranţa în 'Viaţa de Apoi' îi va da forţă de a se extinde, prin urmaşii mărturisitori 'păgâni' pe tot mapamondul.
☞ În acele momente era şi dificil ca să existe un posibil consens. Regatul Iudeu, ocupat de romani şi dezbinat în interiorul său, nu era un mediu propice pentru dezbateri teologice, 'la rece', având ca obiectiv găsirea unor linii de emergenţă între evrei : iniţiaţii mozaici şi creştini, din cauza a trei conflicte majore:

✓**CONFLICTUL NAȚIONAL** Poporul evreu s-a opus cu o ‘tenacitate sinucigaşă’ (afirmația împăratului Adrian) dominației romane, prin dese revolte conduse de sicari sau ziloți. O altă parte a societății evreieşti, cea înstărită, căuta un modus vivendi cu forța de ocupație romană. S-a creat o sciziune internă între adepții celor două căi. Un exemplu este conducătorul de oşti, evreul Iosef Ben Matitahu, care s-a predat romanilor fiindu-i numele şters din istoria poporului (ironia este că devine unul din cei mai citați istorici al vieții Iudeii de atunci, sub numele roman Jhosefus Flavius). Dezbinarea din interiorul societății va duce în anul 135 la ocuparea Ierusalimului, izgonirea evreilor din oraş şi interdicția de a se stabili în cetate, distrugerea clădirilor, ararea cu boi a terenului şi construirea unei urbe romane sub numele Aelia Capitolina (sec. II).

✓ **CONFLICTUL CIVIC INTERN** El consta în degradarea societății civile evreieşti şi atomizarea solidarității civile pe criterii de avere. Rezultatul a fost un şir de revolte ale celor săraci, împotriva dărilor de natură administrativă care se suprapuneau peste tributul dat autorității romane. Pentru omul simplu venirea lui Mesia, întrupat de Iisus, a fost nu numai ecoul profețiilor lui Moise, David sau Isaia, ci un mijloc de a exprima revolta în fața aroganței şi “dijmuirii” la care era supus de castele tribale şi administrative din Iudeea, de către autorități, speculanți şi zarafi. Este aproape inutil să menționăm că atunci, ca şi acum, aceste conflicte au generat o disfuncționalitate internă şi o lipsă de unitate, abil folosită de romani în a menține stăpânirea şi a desfința în final statul Iudeu.

✓ **CONFLICTUL DOCTRINAR RELIGIOS** Existau la acel timp trei grupări cu interpretări diferite ale aspectelor teologice şi practice ale doctrinei religioase mozaice.

Saduceii (Tzadokim) – urmaşi ai ramurii conservatoare levite, cereau respectarea Torei în litera ei, fără nici o abatere. Ei susțineau dogma unei existențe unice (o singură viață). Viața evreului era determinată de frica de a încălca mitzvot-urile (poruncile sacre), de pedeapsa lui Dumnezeu. Ei dețineau la acel moment controlul în Sanhedrin (forul religios decizional al Marelui Templu). În rândul lor se află Caiafa – Mare Preot în perioada Evanghelizării Evreilor de către Ioan şi apoi de Iisus.

Phariseii (Peruşim) erau cei care, mai apropiați de problemele ‘evreului de rând’, practicau învățătura Torei în spiritul ei şi adaptarea flexibilă la realitatea concretă (‘Torah Orală’). Ei nu negau posibilitatea Reânvierii. Unii dintre ei, cum ar fi rabinii Nicodim, Gamaliel cel Tânăr, s-au exprimat în Sanhedrin pentru găsirea unui compromis cu secta evreilor creştini, atât înainte cât şi imediat după uciderea lui Iisus.

Esenienii (Hasidim) reprezentau nucleul ezoteric al corpului de rabini. Centrele lor de inițiere erau la Ein Gheddi (Ei Gedi) şi Qumram în vecinătatea Mării Moarte şi în Delta Nilului. Modul lor de organizare egalitaristă (traiul şi bunurile în comun, întrajutorarea fraților de credință oriunde ar fi, interzicerea

practicării unor activități speculative, comerț, armată) va fi preluată de organizarea primelor comunități creştine şi ulterior de ordinele creştine, indiferent de rit. Dintre ei ar fi fost cei ce au sprijinit material şi logistic misiunile de propovăduire ale lui Iisus (ipoteza se sprijină pe observația că în Evanghelii nu sunt menționați mulți din cei ce ce au fost gazde ale apostolilor ; fapt ce se încadrează cu tradiția de a proteja legăturile între membrii congregației Eseniene). Doctrina lor susținea atât mitul Reânvierii cât şi existența de-a lungul timpului a mai mulți trimişi (Mesia). Aceştia, în diverse momente ale 'Războiului fiilor luminii asupra fiilor întunericului', vin să aplice 'Voința Divină'. Esenienii, Saduceii, Phariseii se constituiau în sfetnici ai ultimilor Regi Iudei. ☞ Luptele interne au dus în final la destrămarea statului în anul 135. Realizarea 'Statului Spiritual Israel', prin structurarea sa doctrinară şi pragmatică, este inițiată de rabinul Iohanan Ben Zakai, la Iasmina (70). Această structură organizatorică a permis supraviețuirea **SPIRITUALĂ** a comunităților disparate din diaspora evreiască (Galut). Congresul de la Basel din 1897 a fost începutul Reântoarcerii. S-a finalizat în 1948 cu fundarea statului Eretz Israel. În nici una din aceste momente nu s-a admis ca un evreu să fie de confesiune creştină. Şi ca să fim corecți… de nici o altă confesiune decât mozaică.

☞ O dată cu primele predici ale lui Petru începe convertirea creştină a Evreilor prin 'Botezul cu apă' şi Euharistie[1]. Au făcut-o aproape 'trei mii de suflete'. Prima comunitate creştină ia naştere la Ierusalim. Adepții respectau ritualul Euharistic; bunurile erau puse în comun; masa şi rugăciunile se făceau în comun, precum şi instruirea la Şcoala Apostolică. Organizarea ei respecta tradiția unei comunități evreieşti de tip esenian. Iubirea de Dumnezeu şi nu frica, binele făcut aproapelui şi nu mila, bucuria de a se afla alături de semeni în credință şi nu orgiile celor 'aleşi' i-au făcut pe primii creştini să vândă averile, aducând bunurile materiale în noua formă de comunitate evreiască. Ei continuau să respecte tradițiile, sărbătorile şi comemorările ritualului mozaic (de care nu se simțeau despărțiți) şi să meargă la Marele Templu.

Însănătoşirile miraculoase, înfăptuite de apostoli, le întăreau încrederea în drumul ales. De exemplu tămăduirea unui olog în drum spre rugăciunea matinală din Templu. Într-una din zile, când Petru şi Ioan se duceau la rugăcinea matinală din Templu, un olog din naştere le întinse mâna pentru a primi pomană. Petru şi-a fixat cu intensitate privirea asupra sa în timp ce Ioan îi spuse : '**UITĂT-E LA NOI** !'. Ființa amărâtă îşi ridică fruntea şi îi priveşte, mereu cu mâna întinsă. Petru continuă să îl privească cu intensitate când îi spune :

[1] **BOTEZUL** 'Pocăiți-vă şi fiecare dintre voi să se boteze în numele lui Iisus Cristos, pentru iertarea păcatelor' (Faptele Apostolilor 2.38.).
EUHARISTIA Aceşti Evrei, primii creştini, 'acasă frâng pâinea' (Faptele Apostolilor 2.46.)

‘Argint şi Aur nu am, **DAR CE AM ÎȚI DAU :** În numele lui Iisus Hristos Nazariteanul ridică-te şi mergi !’ (Faptele Apostolilor p.3.6.).
Ajutat de Petru ologul se ridică în picioare şi simte că sunt viguroase. Merge prin curtea Templului mulțumind lui Dumnezeu. Credincioşii prezenți îl văd pe cerşetorul olog mergând. Faptul a produs uluire în rândul credincoşilor aflați acolo. Petru şi Ioan se îndreaptă spre esplanada din fața Porții lui Solomon şi de acolo se adresează mulțimii. Le reaminteşte cum recent mulți dintre cei strânşi au cerut moarte pentru Iisus. Mărturia Reânvierii lui este acel olog care s-a însănătoşit prin credința apostolilor în Iisus şi invocarea Numelui său Cele spuse de Petru şi Ioan :
‘Fii ai lui Israel, de ce sunteți uimiți. De ce ne priviți ca şi cum noi am fi săvârşit acest miracol cu propriile noastre forțe sau prin puterea rugăciunii noastre. Dumnezeul lui Abraaham, al lui Isaac şi Iacov, Dumnezeul părinților noştrii şi-a coborât harul sfânt, glorificându-l pe servitorul său, Iisus Hristos, pe care voi l-ați legat şi renegat în fața lui Pilat, atunci când acesta a vrut să-l elibereze. Voi l-ați învinuit pe sfântul servitor al lui Dumnezeu cerând în schimb viață pentru un asasin [Barabas]. În timp ce a-ți făcut să fie omorât Prințul Vieții, Dumnezeu l-a reânviat din morți. Şi prin credința în Numele lui, a acestui om care îl cunoaşteți, invocarea numai a acestui Nume i-a redat celui pe care îl vedeți deplină sănătate.’ (Faptele Apostolilor p.3.12.-16.). . Îi îndeamnă la convertire în rândul ‘Poporului lui Dumnezeu’ citând din Moise şi Abraaham. Îndemnul de a se converti a fost însoțit de apostol cu un citat din Moise :
‘Dumnezeu vă va trimite dintre voi un profet asemănător cu mine. Cei ce nu-l vor asculta pe acest profet vor fi excluşi din sânul poporului lui Dumnezeu’. (Faptele Apostolilor p.3.22.). El le reaminteşte profeția lui Abraaham privind globalizarea credinței poporului Evreu prin Evanghelia lui Iisus:
‘În numele acestui profet, Fiu al lui Dumnezeu, vor fi binecuvântate toate familiile pămîntului’. (Faptele Apostolilor p.3.25.).
Între timp prin mulțimea strânsă se apropiau rabini însoțiți de garda Templului. Apostolii sunt arestați şi duşi în fața adunării Sanhedrinului. Le-au fost puse întrebări prin care se încerca ridiculizarea credinței lor. Răspunsul lui Petru avea, în plus față de argumentele prezentate mulțimii, motivația credinței în Iisus ca fiind PIATRA UNGHIULARĂ a salvării omenirii şi a poporului evreu. Tot acolo era şi ologul vindecat, mărturie vie a celor spuse de Petru. Afară lumea cerea eliberarea lor. Apostolii sunt eliberați… Măsuri incoerente provocate pe de o parte de teama unor revolte, pe de altă parte de voci avizate din Sanhedrin, unde rabinul Gamaliel îndemna la prudență. În următoarea perioadă creşte masiv numărul celor ce intră în comunitatea evreilor creştini. Creşte bunăstarea ei. Poporul aducea bolnavi în drumul apostolilor pentru a se însănătoşi. Convinşi de realitatea vindecărilor, evrei cu avere ca Barnaba îşi vând propietățile, oferind banii o dată cu reconvertirea lor. Pentru distribuirea cotidiană a bunurilor în cadrul comunității cei

doisprezece apostoli numesc şapte diaconi din evreii proveniți din spațiul Elen pe care îi hirotonisesc (diakonein – Faptele Apostolilor 6.1. , 6.3., 6.6.). Succesul organizatoric îi fac pe conducătorii evrei, rabini sau potentați, să intre în panică. Mai marii Templului îi aduc din nou în fața lor pe Apostoli. Marele Rabin Caiafa le cere să nu mai predice zicând:
'Sângele lui Iisus se va răzbuna pe tot Israelul'
Apostolul Pavel răspunde :
'Pe cine trebuie să ascultăm, pe Dumnezeu sau pe oameni ?'
Răspunsul rabinului a fost :
'Pe Dumnezeu'
Atunci apostolul a răspuns :
'Dumnezeul părinților noştri l-a înviat pe Iisus pentru a acorda poporului lui Israel iertarea păcatelor. Noi sântem martori' (Faptele Apostolilor p.5.28. – 32.). În fața unei adunări în care se vocifera şi amenința într-o stare confuză, phariseul Gamaliel cere ca arestații să fie scoşi din sală. Apoi atenționează adunarea să nu îi condamne zicând :
'DACĂ FAPTELE LOR VIN DIN PUTEREA OAMENILOR, SE VOR DISTRUGE SINGURI ; DACĂ ÎNTR-ADEVĂR SUNT INSPIRATE DE DUMNEZEU, NU ÎI VEȚI DISTRUGE. NU RISCAȚI SĂ FIȚI ÎN CONFLICT CU DUMNEZEU'. (Faptele Apostolilor p.5.34.). Apostolii au fost bătuți cu vergile şi li s-a interzis a predica în numele lui Iisus.

C.I.2. SFÂNTUL DIACON ŞTEFAN

☞ Eleniştii erau evrei proveniți din puternicele comunități iudaice aflate în oraşele şi coloniilie Greceşti. Unii dintre ei, precum Rabinul Saul aveau cetățenie Romană. În sinagogile lor se citea şi se comenta Torah în greceşte. Ei au cerut ca Evanghelia creştină să fie predicată şi în greacă. Atunci apostolii au ales pe cei şapte diaconi pentru a practica ritualul în limbile asimilate[1] de evrei în alte teritorii. Au fost aleşi: Ştefan, Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmenas şi Nicolae din Antiohia. Sfântul diacon Ştefan se dovedi cel mai inspirat în tămăduirea oamenilor şi răspândirea credinței. De aceea prigoana mozaicilor extremişti s-a concentrat asupra lui. Au încercat întâi să-l combată la întâlnirile şi dezbaterile teologice ce aveau loc în Templu, de Şabat[2]. Cei mai agresivi erau aşa numiții 'eliberați' : urmaşi ai evreilor din Cirenia, Alexandria şi Cilicia, făcuți sclavi de Pompei după ocuparea Palestinei (60 î.e.c.) şi ulterior eliberați de Cezar.
☞ În una dintre dezbateri s-a început prin comentarea acelor texte din Torah, care păreau că se contrapun învățăturilor lui Iisus. Nereuşind a-l dovedi în

[1] Nu numai în aramaică, aşa cum se practica în sinagogi.
[2] Ziua de odihnă şi de preamărire a lui Dumnezeu, ce începe vineri la apusul soarelui şi se termină sâmbătă la apusul soarelui.

plan teologic, aceştia au incitat pe pe cei din adunare la a îl lapida, pe motiv că Ştefan a susținut profeția distrugerii Templului şi a dispariției statului Iudeu, aducând astfel o blesfamie la adresa lui Moise şi a lui Dumnezeu. Este adus în fața Sanhedrinului. Rabinul Caiafa îl somează să se justifice. În fața adunării rabinilor, Ştefan rosteşte un rechizitoriu asupra bigotismului şi credinței ipocrite din acele (şi din orice) timpuri :

'Frați şi părinți, ascultați : Dumnezeu cel glorios a apărut tatălui nostru Abraaham încă din Mesopotamia, înainte de a se stabili în Canaan, şi i-a spus : Părăseşte țara ta şi îndreaptă-te către țara pe care ți-o voi arăta. Atunci a părăsit Caldeea pentru a se stabili la Haran ; de acolo, după moartea tatălui său[1], Dumnezeu l-a îndemnat spre țara în care locuiți acum. Nu i-a dat nici o proprietate pe acest loc, nici măcar atât cât să-şi pună piciorul. Dar i-a promis să-l înzestreze după moarte, chiar dacă nu va avea copii. Dumnezeu i-a spus că poporul său va trăi în sclavie pe pământ şi va fi asuprit timp de patru sute de ani. Iisac a transmis legământul şi a tăiat împrejur[2] pe fiul său Iacob, iar acesta pe cei doisprezece patriarhi, fii săi. Cei doisprezece patriarhi l-au vândut pe fratele lor Iosif în Egipt, invidioşi pe harul său. Dar Dumnezeu a fost cu el; i-a dat grația şi înțelepciunea cu care l-a făcut pe faraon să-l ridice la rangul de guvernator al Egiptului. Foametea a cuprins ținutul locuit de evrei. Iosif le-a trimis ajutoare şi a recunoscut originea sa în fața faraonului, aducând pe tatăl său Iacob şi familia sa formată din şaptezeci şi cinci de persoane. După moarte trupul i-a fost adus în cavoul de la Sihem. Poporul s-a înmulțit în Egipt. Faraonii i-au luat în robie. Atunci s-a născut Moise, cel iubit de Dumnezeu. El a fost instruit în toată înțelepciunea Egiptului [3]

şi era puternic în cuvinte şi fapte. Când a ajuns la vârsta de patruzeci de ani, el s-a dus acolo unde poporul său era rob în Delta Nilului. Aici, văzând cum unul dintre ei est maltratat[4] i-a luat apărarea , omorând pe satrapul egiptean. **EL A FOST TRIMIS DE DUMNEZEU, DAR FRAȚII SĂI NU L-AU INȚELES**. Oprind a dou-a zi o ceartă între doi dintre ai noştrii, i s-a spus : 'Cine te-a pus

---

[1] Terah : tatăl lui Abraaham, cel care în oraşul Ur îşi întreținea familia fabricând idoli pentru cultul lui Baal.

[2] Legământul circumciziei, prin care Dumnezeu i-a cerut lui Abraaham, ca semn al primei Familii a lui Dumnezeu, ca toți bărbații, inclusiv sclavii familiei să fie 'tăiați împrejur' (ritual practicat atât la evrei cât şi la alte popoare semite cum ar fi arabii).

[3] Conform celor scrise de Schourée, în cartea 'Mari inițiați ai Ezoteriei antice', Moise, în calitate de fiu adoptat al sorei lui Ramses al II-lea, a fost trimis la inițierea de paisprezece ani la Teba, sub numele egiptean de Horsasip, alături de fiul faraonului, Mernephtah. S-a dovedit cel mai bun. De frică de a nu fi ales de către Marii preoți Tebani ca urmaş la tronul faraonului (teocrația egipteană permitea alegera altui faraon din familia regală, dacă preoții hotărau astfel) el este desemnat Mare Scrib şi trimis să inspecteze teritoriile regatului.

[4] Schourée, în cartea 'Mari inițiați ai Ezoteriei antice' relatează că a fost vorba de uciderea unui evreu de către un satrap (ofițer egiptean) deoarece s-a revoltat pentru violarea soției sale de către acesta. Moise a luat sabia satrapului şi l-a ucis. Din acel moment el era pasibil cu pedeapsa cu moartea, inițiații având ca una din poruncile sacre să nu ucidă.

judecător ? Vrei să mă omori aşa cum ieri l-ai omorât pe egiptean ?’. (…) Moise s-a refugiat la Madian[5]. Aici, pe muntele Sinai, Dumnezeu i s-a revelat : **’AM VĂZUT SUFERINȚA POPORULUI MEU, CARE ESTE ÎN EGIPT, LE-AM AUZIT GEMETELE ŞI M-AM POGORÂT SĂ-L IZBĂVESC. ACUM DU-TE, TE VOI TRIMITE ÎN EGIPT**’. Iată cum l-au renegat pe Moise, cel ce îi va salva cu ajutorul Misterelor şi al Forței lui Dumnezeu, din țara Egiptului, pe la Marea Moartă şi prin pustiu, timp de patruzeci de ani. **IATĂ CINE A FOST CEL PE CARE PARINȚII NOŞTRII AU REFUZAT LA ÎNCEPUT SĂ ÎL ASCULTE.** Mai mult, erau cu inima la sclavia din Egipt atunci când au celebrat din nou cultul idolilor, nemulțumiți de profetul dat de Dumnezeu poporului său. Ei i-au spus lui Aaron, cel pe care Moise l-a desemnat să conducă tabăra în timp ce era pe muntele Sinai pentru a primii ‘Tabelele Legii’ (Cele zece porunci) de la divinitate.
‘Fă-ne nişte dumnezei care să ne conducă : căci acest Moise, care ne-a scos din țara Egiptului nu ştim ce s-a făcut’. Au făcut un vițel de aur şi i-au oferit sacrificii de animale, serbând cu bucurie absența profetului. (…) David a cerut grația divină pentru a construi o reşedință pentru Dumnezeul lui Iacob. Solomon a construit-o ; dar Dumnezeu nu locuieşte într-o incintă făcută de mâna omului, aşa cum spune profetul : ‘Cerul est trupul meu şi pământul este la picioarele mele, ce casă să-mi construiți, care va fi locul odihnei mele ? oare nu cu mâna mea am făcut toate acestea ? Suflete, urechi inimi necircumscrise, încă vă mai opuneți Spiritului Sfânt . Aşa au fost părinții voştrii, aşa sunteți şi voi. Care profet al vostru nu a fost persecutat de părinții voştri ? Au omorât pe cei ce preziceau venirea Celui Drept ; acela pe care l-ați trădat şi omorât. **VOI, CEI CE A-ȚI PRIMIT LEGEA, PRIN MISTERUL ÎNGERILOR, ŞI NU A-ȚI ÎNȚELES-O**. (…) Iată văd cerurile deschise, şi pe Fiul omului stând în picioare la dreapta lui Dumnezeu ‘. (Faptele Apostolilor p.7.01. - 7.56.)
☞ Cei din adunare, isterizați, îl scot afară din Templu şi îl omoară cu pietre. Rabinul Saul **(**Este afirmația rabinului, devenit ulterior apostolul Pavel**)** păzea hainele ucigaşilor…Este greu de redat, altfel decât o face Luca, atmosfera acelor vremuri în care începe prigoana fraților de către frați. Apelul la moralitate şi înțelegerea demersului Divin este replicat de intoleranța şi ura acelor momente: Cuvântarea Sfântului diacon Ştefan pare unui evreu normal

[5] Conformm celor scrise de Schourée, în cartea ‘Mari inițiați ai Ezoteriei antice’ Moise (încă se numea Horsasip), în urma uciderii satrapului egiptean trebuia să se supună judecății divine pentru crimă. Cum era aproape sigur că a merge la Teba însemna moartea, el se îndreaptă spre un templu al lui Osiris, la poalele muntelui Sinai : Madian ; condus de un Mare Preot de origine etiopiană Jetro (cu a cărei fică se va căsători ulterior). Aici va îndeplinii penitența expierii, după care, revenit la viață îşi va schimba numele în Moise = Salvatul. El va concepe aici ‘Cartea Genezei’ (‘Sepher Bereschit’). Tot aici, pe muntele Sinai i se va revela Dumnezeu care îl va îndruma a se reântoarce în Egipt pentru a îşi elibera poporul.

de azi coerentă ; chiar dacă nu o acceptă, prin fibra educației sale mozaice. Orice gânditor de bună credință va aprecia dialectica şi forma (specific artei speculative în discursul rabinic în general). Sfântul diacon Ştefan intră în profunzimea disputei în jurul profeției lui Iisus privind dispariția Marelui Templu Mozaic şi a statului Iudeu indicând în faptele împotriva lui Iahve (Dumnezeu), de la începutul genezei poporului în pustiul Sinai, cauze ale trecutelor şi viitoarelor avataruri ale poporului Evreu : disensiunile interne şi neascultarea propriilor conducători spirituali şi profeți. (lucru de altfel comun tuturor 'neamurilor').

☞ Ar fi de menționat câteva din mesaje :

✓Actele rituale sunt inutile atâta timp cât comportamentul credincioşilor este lipsit de adevărata credință. Fie că eşti mozaic sau creştin ; fie de frica pedepsei Divine, fie în credința că Dumnezeu te iubeşte apropiindu-te de El prin dragoste de semeni şi căință. Adevăratul adept este pătruns de spiritul credinței. Altfel, în zadar te rogi, respecți cu strictețe ritualul, faci pomeni, clamând cât eşti de credincios ; sufletul şi inima rămân în necredință.

✓Rabinul Saul a fost cel care a condus prigoana împotriva adepților creştini. El se va converti la Evanghelia lui Iisus devenind cel ce va propovădui şi instrui adepții noii credințe în spațiul Orientului Mijlociu şi Mediteraneean.

☞ Faptul că răstignirea lui Iisus şi lapidarea Sfântului diacon Ştefan au fost două crime oribile a ajuns până la Roma. Împăratul Tiberiu (14 – 37) îi ordonă lui Vitellius, legatul de Siria, să îi destitue pe reprezentantul Roman din Ierusalim (Pilat) şi pe Marele preot Caiafa. Tiberiu nu vedea nici un atentat la siguranța statului în mişcarea generată de 'un anumit profet evreu Christus', care nu putea fi altceva decât un produs specific ambientului iudaic şi tolerat ca atare. În 35 el chiar propune senatului o lege prin care cultul creştin să fie declarat 'licit' (permis), dorind să împiedice ambiguitatea ce permitea ca răzbunările evreilor mozaici împotriva celor creştini să fie puse sub protecția Legii Romane. Senatul însă dă verdictul 'non licit esse Christianos'…

CAPITOLUL II – PRIGOANA ÎNTRE FRAȚI

C.II.1. EVANGHELIZAREA PRINTRE EVREI

☞ Comunitatea creştină atrage atenția şi unor inițiați. Simon Magicianul oferă o sumă mare de bani pentru ca apostolii Petru şi Ioan să îi dezvăluie tainele tămăduirilor făcute de apostoli. Petru îl amenință cu afurisenia pentru că vrea să cumpere ceea ce poate fi obținut doar prin căință. Simon nu este de blamat (el şi-a cerut iertare şi s-a căit pentru acest gând). Ca şi atunci şi acum viața oamenilor, instruiți sau nu, este orientată spre lucruri palpabile ; mai uşor sau mai greu de obținut. Sensul comun, cel al lui Simon este că orice se poate obține cu bani. Al doi-lea sens, cel al lui Petru şi Ioan, este că Harul Credinței se obține prin Credință. Al trei-lea sens, cel conceptual, este

că Dumnezeu nu cere ofrande materiale ci respectarea Spiritului Divin, a Celor Zece Porunci, prin credința şi căința._Jertfa în viziunea creştină este a înlătura răul din sufletul fiecărui credincios. Iisus (urmat după şapte sute de ani de Mahomed), cer apropierea de Dumnezeu prin **SUFLET** şi **CREDINȚĂ**. Simon Magicianul ne arată că, fiind inițiat în diverse taine ale spiritului, cu propriile puteri, instruire şi inteligență nu are totuşi suficient discernământ ca să pătrundă ezoteria creştină ; cea pe care trebuie să o asimilezi cu sufletul.
Prigoniți în Ierusalim, elenîştii se îndreaptă spre coloniile Greceşti de pe continent şi Insule, prin teritoriul Palestinei şi al Siriei. Devin misionari ai Evangheliei lui Iisus şi inițiază prima expansiune a Bisericii Creştine. Este cazul apostolului Filip care botează un înalt funcționar al reginei Candace :eunucul Etiopian. Sfântul Filip mergea într-o dimineață pe drumul ce lega Gaza de Ierusalim. La ora prânzului, pe lângă el trecu o caravană strălucitoare. Era condusă de marele trezorier al reginei etiopiene Candace. Se îndrepta spre Ierusalim. Un impuls divin îl determină să ceară demnitarului să îl ia cu el. Pe drum, etiopianul îi spune că citea profețiile lui Isaia şi îl roagă să-i explice câte ceva despre Evanghelia lui Iisus, despre care auzise că ar fi acel 'trimis', anunțat de profetul Isaia. Filip îi relatează despre miracolele de însănătoşire făcute de Iisus, despre Reânvierea acestuia după ce a fost crucificat şi forțele cu care el şi ceilalți unsprezece apostoli au fost dăruiți de Iisus după ce Sfântul Duh s-a pogorât asupra lor la cinzeci de zile după Reânviere, de Rusalii. Impresionat, demnitarul egiptean doreşte să devină adept al lui Iisus. Filip îşi dă seama că întâlnirea nu este de loc întâmplătoare. La trecerea pe lângă Iordan, îl botează cu apă, cu toate că ştia că noul emul aparținea unui popor 'închinător la idoli'. Imediat după ceremonial, etiopianul constată că misteriosul călător nu mai era alături de el. În ce îl priveşte pe Filip, acesta se văzu pe drumul ce ducea la Azot. Va continua misionarismul în Samaria. Este urmat de Petru şi Ioan, care vor hirotonisi pe ne evreii botezați de Filip. Misionarismul se dezvoltă în Cesareea, Lidda, Giaffa, Antiohia. Caiafa trimite pe cei mai acerbi rabini să distrugă fizic aceste noi comunități creştine prolifice. Printre ei pe Rabinul Saul, care se converteşte la creştinism, şi după doisprezece ani de la episodul de pe drumul Damascului, împreună cu Barnaba, va lua drumul convertirii 'păgânilor' greci din cosmopolita metropolă a Antiohiei.

În această perioadă, apare pentruprima oară denumirea de 'christianus' (χρίστίανοί)[1].

[1] Cristianoi – termenul grecesc, apare în 'Faptele Apostolilor' 11.26. ,11.28.
Cristianus – termenul roman, apare în Faptele Apostolilor 11.26. αγίοί = agioi (sfinți), – termen cu care se defineau creştinii, apare în Faptele Apostolilor 9.32. Kratistos : apelativ

☞ Comunitatea evreilor creştini de la Ierusalim trece printr-o perioadă liniştită. Însănătoşirile miraculoase făcute de Petru la Lida (înzdrăvenirea unui paralitic) şi la Iope (readucera la viață a unui muribund) întărea credința adepților. Începe convertirea în rândul armatei romane, **o dată cu trecerea la creştinism a familiei centurionului roman Cornelius** din Legiunea 'Italica', aflată în Cesareea. Centurionul Cornelius era, împreună cu familia sa un fervent adept al Evangheliei lui Iisus. Dar, nu era botezat în rit mozaic (circumcis). Forma 'vizibilă' a contractului între familia lui Abraaham şi Dumnezeu în care cei de parte bărbătească sunt 'tăiați împrejur'. Considerată un mitzvot[2], încălcarea ei constituia un prilej de frământare lăuntrică pentru mulți dintre apostolii noii Biserici Creştine. Apostolul Petru face apel la mesajul Cristic – credința în Evanghelia lui Iisus se adresează tuturor Neamurilor (Faptele Apostolilor 1.7. – 1.14.). Deci nu avea cum să fie botezat creştin. Într-o dimineață, în timp ce îşi făcea rugăciunea o voce interioară îi spune : 'Trimite acum nişte oameni de încredere la Iope, şi cheamă pe Simon, zis şi Petru.'(Faptele Apostolilor 10.15).
La rândul său Petru a dou-a zi, la rugăciunea de prânz are viziunea : 'o față de masă mare, legată la cele patru colțuri, coborându-se şi slobozindu-se în jos pe pământ. În ea se aflau tot felul de dobitoace cu patru picioare şi târâtoare de pe pământ şi păsările cerului. Un glas i-a zis : Petre scoală-te şi mănâncă !... Nicidecum Doamne, a răspuns Petru. Nici o dată nu am mâncat ceva spurcat sau necurat. Glasul i-a zis : Ce a curățit Dumnezeu să nu numeşti spurcat. Lucrul acesta s-a repetat de trei ori.' (Faptele Apostolilor 10.15,16).

---

dat de Luca lui Teofil, care făcea parte din clasa cavalerilor (în latină egregius). De-a lungul primilor ani membrii castei cavalerilor romani au adoptat în bună parte creştinismul. Au loc numeroase convertiri deschizând decisiv botezul pentru cei 'necircumcişi'. Considerată un mitzvot (poruncă fundamentală), încălcarea ei constituia un prilej de frământare lăuntrică pentru mulți dintre apostolii noii Biserici Creştine. Apostolul Petru face apel la mesajul Cristic – credința în Evanghelia lui Iisus se adresează tuturor Neamurilor (Faptele Apostolilor 1.7. – 1.14.).

[2] **Porunci obligatorii** date de Dumnezeu poporului lui Israel. Ele se găsesc în textul din în 'Tora' (Pentateuch) din Vechiul Testament).

✓ Sunt 613 porunci: 248 sunt porunci pozitive (אתה יכול לעשות =mițvot asé= poți face)) şi 365 sunt porunci negative (אתה לא יכול לעשות =mițvot al taasé= nu poți să faci).

✓ Trei dintre poruncile de interdicție au gradul de interdicție absolută: Mai bine să fi omorât, decît să le încalci = iehareg ve'al iaavor= מוטב להיהרג מאשר לשבור אותם

Cele trei INTERDICȚII MAJORE sunt: OMORUL, IDOLATRIA (închinarea la zei), RELAȚIILE SEXUALE INTERZISE (Comportamentul sexual uman este înțeleasă ca permis în cadrul efortului de procreare - "Creşteți şi vă înmulțiți ..." şi interzis ca modalitate de a experimenta numai satisfacții fizice şi plăcere). Enumerarea acestor porunci a fost făcută de Maimonide (1137 or 1138- 1204) în cartea sa Sefer Hamițvot („Cartea Poruncilor").

Petru medita asupra mesajului Forței Supreme când, la poarta casei nişte soldați romani întrebau de el. I-a primit. Aceştia îi spun că este invitat de centurionul Cornelius la el acasă, împreună cu însoțitorii lui. Un nou prilej de meditație şi rugăciune spre luminare a ce avea de făcut : un evreu nu avea voie să calce pragul unui 'goi' (necredincios). Se hotăreşte să meargă şi a trei-a zi porni spre Cesareea. A patr-a zi se afla la poarta locuinței lui Cornelius. Acesta îl aştepta împreună cu familia, un grup de intimi şi sclavii săi. Înainte de a intra Petru le spune :

> 'Ştiți că este absolut interzis unui iudeu să se înfrățească cu un alt neam sau să meargă la el în casă. Dar Dumnezeu m-a îndemnat să nu cred că vreo ființă zămislită de El, poate fi spurcată sau impură. Astfel că nu mi-a fost greu să răspund la chemarea voastră. Spuneți acum de ce m-ați chemat ?' (Faptele Apostolilor 10.28,29).

Cornelius îi povesteşte despre viziunea avută de a-l chema la dânsul. Cele relatate întăresc credința apostolului Petru că cei prezenți trebuie botezați. Adunarea începe rugăciunea şi priveghiul alături de el. La un moment dat, la fel ca de Rusalii la Ierusalim, un văl de lumină se coboară asupra **ÎNTREGII ADUNĂRI**. Petru şi însoțitorii lui, toți evrei, constată că Dumnezeu, înainte de a îi boteza el cu apă, pogora botezul prin Spiritul Sfânt (aşa cum făcuse cu apostolii de Rusalii) **ASUPRA TUTUROR AFLAȚI ÎN INCINTĂ** : stăpâni sau sclavi ; circumcişi sau nu. Atunci spune :
'Putem refuza Botezul prin Apă asupra celor ce acum au primit Botezul prin Spiritul Sfânt ?' (Faptele Apostolilor p.10.47.).
Toți cei aflați acolo, indiferent de etnie sau statut social au fost botezați cu Apă de apostolul Petru.
Reântors la Ierusalim Petru are de înfruntat opoziția evreilor creştini față de convertirea păgânilor. Aceştia îl acuzau că nu a respectat strict observanța mozaică, cei noi convertiți ne fiind circumcişi în prealabil. Se repeta mereu aceaşi lozincă : 'E nevoie ca ei să fie circumcişi şi să li se impună legea lui Moise.' Li s-au alăturat şi evreii creştini din Antiohia care susțineau să nu se recunoască dreptul la iertarea păcatelor celor ce nu au fost circumcişi. Acolo Pavel şi Barnabe converteau la creştinism pe 'goi' (păgânii) care doreau să îmbrățişeze credința în **DUMNEZEUL UNIC**. Era un prim conflict în interiorul Bisericii Creştine Evreieşti. Se apropia momentul care să elimine acest echivoc şi care să transfere în afara sinagogii epicentrul convertirii la Cristos : **CONCILIUL DE LA IERUSALIM** (anul 50).

C.II.2. CINE ESTE 'POPORUL LUI DUMNEZEU'

☞ Cornelius, centurionul roman, împreună cu familia sa, prieteni intimi şi sclavii lui au fost botezați de Petru în Cesareea, aşa cum am relatat mai sus.

Botezul în numele lui Dumnezeu, acordat unora ce nu respectau ritualurile mozaice, părea unor evrei un semn divin, altora un lucru scandalos şi de neconceput; în afara Legii. Ceea ce se va şi întâmpla : de două mii de ani cele două credințe surori îşi desfăşoară existența în paralel. Miza de fapt era alta : **CINE ESTE POPORUL LUI DUMNEZEU** ?. Grea întrebare, la care nu pot emite decât o ipoteză de lucru, de luat sau nu în seamă. Pentru a o motiva, ne întoarcem cu circa 3000 de ani în urmă. Moise, primul mare profet al credinței în Spiritul Universal Unic reda, în '**Geneza**' ('**Sepher Bereshit**' – '**Cartea Minunată**') cele două concepte ce definesc poporul ales.

<u>Cine sunt ?</u>

'Dumnezeu a zis lui Abraaham : Să păzeşti legământul meu, tu şi sămânța ta după tine tot ce este parte bărbătească între voi,(…) va trebui tăiat împrejur '**ATÂT ROBUL NĂSCUT ÎN CASĂ CÂT ŞI CEL CUMPĂRAT**'.

<u>Unde s-a format prima oară ?</u>

'Semiției tale dau țara aceasta, de la râul Egiptului până la râul Eufrat'.

☞ Deci 'poporul lui Dumnezeu' a început cu **O FAMILIE**, prin legământul încheiat de Abraaham cu Dumnezeu. Prima familie a lui Dumnezeu **NU AVEA O COMPOZIȚIE ETNICĂ PUR EVREIASCĂ**, incluzând şi pe robi. Aceştia au fost şi ei botezați prin circumcizie. Lui Moise îi va aduce Tabelele Legii (cele zece porunci). Moise va elabora în 'Levitic' legile sociale de organizare ale acestui popor. La 1300 de ani după Moise, apostolii vor stabili un nou concept al apartenenței la 'poporul lui Dumnezeu', pentru ca acesta să cuprindă neamuri 'până la marginea pământului', aşa cum le-a cerut Iisus în ultima comuniune pe Muntele Măslinilor de lângă Ierusalim. Pavel va elabora în anii apostolatului, regulile şi ierarhia comunităților creştine. Peste 700 de ani Mahomed va aduce credința în Dumnezeul Unic fraților semiți (vitregi) ai evreilor,: Arabii[1].

☞ Interesant este şi faptul, relatat de apostolul Luca, legat de oprirea lui Pavel (de către o viziune nocturnă) de a predica creştinismul în arealul Asiei Mici (unde locuiau arabii), despre care vom vorbi într-un capitol următor. Ceea ce confirmă ipoteza că poporul lui Dumnezeu devine Universal o dată cu lucrarea profetului Mahomed. Abraaham, Moise, Iisus sunt evreii, Timotei este Grecul, Cornelius este Romanul, Mahomed este Arabul… Popoarele nu sunt decât **MATCA DIN CARE APAR** '**CEI ALEŞI**', de la simplii credincioşi până la cei inițiați. TOȚI şi-au pus viața sub semnul credinței în Dumnezeul

[1] 'Sarah, nevasta lui Abraaham nu îi născuse de loc copii (…). Atunci Sarah, nevasta lui Abraaham a luat pe Agar, roaba ei şi a dat-o de nevastă bărbatului său. (…) Agar a născut lui Abraaham un fiu ; şi Abraaham a pus fiului, pe care i l-a născut Agar, numele de Ismael. (…) Sarah a rămas însărcinată la bătrânețe (…) şi a zis : izgoneşte pe aceasta şi pe fiul ei. (…) Dumnezeu a zis lui Abraaham (…) fă Sarei tot ce îți cere. (…) Dar pe fiul tău Ismael îl voi face un Neam, căci este sămânța ta. Dumnezeu a fost cu copilul care a crescut (…) a locuit în pustiul Paran şi mama sa i-a luat nevastă din țara Egiptului' (Geneza p.16. 1,3,5 ; p 21. 2,10,12,20,21). Copilul Sarei va fi botezat Ishruel (Israel). Ismael va fi patriarhul poporului Arab. Gena ambelor popoare este comună – gena semită.

unic. Fie că Numele Său este rostit : 'Iahve'[1], 'Dumnezeu' sau 'Allah'. În fapt fiecare respectă **PROPRIUL JURĂMÂNT ÎNCHEIAT CU DUMNEZEU**.

☞ Cui foloseşte această ipoteză ? În primul rând ea relevă faptul că poporul Iudeu, primul format în adevărata credință, prin apostolatul evreilor creştini, deschide calea aderării altor neamuri la credința monoteistă. Credința adâncă şi nu etnia, iubirea de semeni ; nu patimile şi bogăția, dăruirea sufletească şi nu jertfa de obiecte, ființe şi bani : acestea sunt caracteristicile fiilor acestui 'popor al lui Dumnezeu'. Botezul acordat de apostoli 'goilor' (păgânilor) a invalidat teza dogmei mozaice ca fiind singura deținătoare a misterului credinței în Dumnezeul Unic, dar nu a exclus-o în nici un fel ! În nici o cuvântare a apostolilor, în nici un text al Evangheliilor creştine. Nici în 'Coran' Mahomed nu îi culpabilizează pe Evrei 'in corpore' ci numai pe cei ce şi-au omorât profeții… Este adevărat că, de-a lungul a două mii de ani, au fost slujitori ai celor trei culte ce au îndemnat la intoleranță şi ură față de cei din rândul lor care au deviat în interior sau spre alte credințe monoteiste. Milioane de martiri ai celor trei religii stau mărturie. Dar asta aparține nu 'poporului lui Dumnezeu' ci oamenilor. Omar Kayam poet, filosof şi inițiat Arab spunea un adevăr : '**DUMNEZEU ESTE UNUL, OAMENII L-AU FĂCUT MAI MULȚI**'. De ce ?! Într-adevăr : numai El ştie…Poate că, la timpul macrocosmic de milioane de ani, dimensiunea a zece mii de ani (în care oamenii vor realiza prin ei înşişi unitatea în credimță) este un dat temporal.

C.II.3. CONCILIUL DE LA IERUSALIM

☞Anul 50 (din alte surse 48) a reprezentat un moment de vârf în disputa ce avea loc de ceva timp în sânul Bisericii de la Ierusalim. Unii susțineau că şi noii adepți ne evrei trebuie să respecte cu strictețe ritualul mozaic, ceilalți optau pentru un număr minim de restricții, având în vedere că populația din care proveneau noii adepți nu aveau nici pregătirea nici antrenamentul din adolescență în acest sens:

✓ Instruirea oricărui evreu începe de la vârsta de trei ani sub diverse forme, funcție de comunitatea de care aparține şi nu în ultimul rând de exigențele religioase ale familiilor din care provine şi de posibilitățile materiale ale părinților. Participarea la diverse forme periodice de educație iudaică include studiul pasajelor din Torah, adaptat la nivelul vârstei; concursuri pentru cei mici cu teme legate de asimilarea tradiției iudaice, masa de Şabat care este însoțită de povestiri biblice şi cântece, dansuri ancestrale; participarea la slujba de Şabat, la comemorările şi sărbătorile din Templu, la coruri pe diverse vârste, formații muzicale, etc. Adolescenții participă la slujbe şi sunt desemnați, alături de cei maturi, pentru a citi şi comenta texte din 'Tora'. La 13 ani (12 pentru fete) sunt confirmați, în urma unui examen al învățaților, în

[1] O dată pe an Marele Rabin al Ierusalimului rosteşte acest nume '**IE-HO-VAU-HE**' – '**Eu Sunt Unic Cel Ce Sunt'**.

prezența celor din templu privind cunoştințele în învățătura 'Torei' şi respectarea perceptelor de comportament al cultului mozaic în comunitate. Tot acest eşafodaj spiritual şi comunitar crea obişnuința de a respecta 'de la sine' restricțiile ritualului mozaic. Pentru cei din alte neamuri, evident că nu le era la îndemână să respecte strict un ritual la care nu au fost instruiți de mici să participe.

✓ Riscau să piardă adepți fervenți. S-a hotărât reunirea unui conciliu, la Ierusalim pentru tranşarea disputei. Grupul 'tradiționalilor', format din rabini convertiți la creştinism care cereau stricta respectare a observanței mozaice de către neofiți, era condus de Iacob cel Mic. Din celălalt grup făceau parte Petru, Ioan, Barnabe, Pavel. Petru a argumentat astfel un minim de restricții:

'Frați, ştiți că din primele zile, Domnul m-a ales prin voi pentru a duce păgânilor Cuvântul şi Vestea Bună (Reânvierea Lui Iisus.) pentru ca ei să îmbrățişeze credința. Dumnezeu, care le cunoaşte sufletele, a depus Mărturie în favoarea lor pentru că şi-au purificat inima prin credință. De ce încercați să vă puneți împotriva lui Dumnezeu, impunând discipolilor un jug pe care Părinții noştrii şi nici noi nu l-am putut duce? De fapt prin grația Domnului nostru Iisus, **NOI NE CREDEM SALVAȚI EXACT CA ŞI EI**'. (Faptele Apostolilor p.15.10.)

Au continuat să pledeze Pavel şi Barnabe, relatând convertirea oamenilor de diverse neamuri şi condiții sociale; de adevărata credință de care aceştia dădeau dovadă, indiferent de rang sau de vechea religie avută. La sfârşit a luat cuvântul Iacob cel Mic, în calitate de conducător al bisericii evreilor creştini din Ierusalim:

'Frați, ascultați-mă. Simon (este vorba de Simon Petru, apostolul) a vorbit cum, de la început Dumnezeu ne-a scos dintre păgâni făcând din noi poporul dăruit Numelui său. Profeții au spus: 'După acestea voi reveni, voi reconstrui opera lui David care va fi distrusă, voi reface ruinele şi voi construi, cu scopul ca toată omenirea să îl caute pe Dumnezeu, astfel ca toate Neamurile să fie consacrate Numelui Meu De aceea cred că nu trebuie obligați acei dintre păgâni care se convertesc. Să li se ceară numai să se abțină de la sacrificii de carne pentru idoli, legături nelegitime, de a nu consuma carne de animale sugrumate şi de la sânge. Căci din cele mai vechi timpuri Moise a avut în fiecare oraş predicatori care le citesc în Sinagogi de Şabat' (Faptele Apostolilor p.15.10.).

S-a întocmit Epistola Bisericii evreilor-creştini de la Ierusalim şi au fost delegați cei ce urmau să o aducă la cunoştință bisericilor creştine înființate. Deoarece acest document este crucial în evoluția ulterioară a evanghelizării creştine pe de o parte şi a relației dintre evreii creştini şi evreii mozaici, pe de altă parte; îl redau integral:

'Apostoli, prezbiteri şi frați către frații din Neamuri, care sunt în Antiohia, Siria şi Cilicia, vă salutăm! Fiindcă am auzit că unii, plecați dintre noi fără nici o însărcinare din partea noastră, v-au tulburat sufletele prin

vorbirile lor, şi v-au zdruncinat sufletele zicând să vă tăiați împrejur şi să păziți Legea; noi, după ce ne-am adunat cu toții laolaltă, cu un gând, am găsit cu cale să alegem nişte oameni, şi să îi trimitem la voi, împreună cu prea iubiții noştrii Pavel şi Barnabe, oamenii aceştia care şi-au pus în joc viața, pentru numele Domnului Nostru Iisus Hristos. Căci s-a părut nimerit Duhului Sfânt şi nouă, să nu mai punem peste voi nici o altă greutate decât cea care trebuie, adică: să vă feriți de lucrurile jertfite idolilor, de sânge, de animale sugrumate, de curvie, lucruri de care dacă vă ve-ți păzi va fi bine de voi. Fiți sănătoşi!' (Faptele Apostolilor p.15.23.-29.).

Sunt desemnați a duce şi explica Epistola: Silas, Barsabas, Barnabe, Pavel.

La cele de mai sus aş adăuga că Epistola a marcat începutul sfârşitului Bisericii evreilor-creştini de la Ierusalim. Deja tetrarhul Irod Agripa I[1] decapitase mişcarea prin arestarea capilor Bisericii de la Ierusalim, Iacob cel Mare şi Petru, în anul 42. În mod miraculos Petru a scăpat şi a părăsit Ierusalimul (Fapte 12.17.). Iacob cel Mare a fost decapitat. Iacob cel Mic a preluat conducerea comunității. Decimați, izolați şi marginalizați de rabinii mozaici, evreii creştini se vor răspândi în comunitățile evreieşti de-a lungul întregului imperiu Roman în următoarea sută de ani. Vor suporta apoi neâncrederea şi intoleranța unor creştini, ca fiind evrei, fii ai poporului ce "l-a omorât pe Iisus".

Evreii creştini, ca şi comunitatățile lor, vor dispărea din mesianismul creştin. Dialectica lui Dumnezeu ne confirmă nu o dată că orice destrămare conține în germene o renaştere. **CUM? ÎN CE CONTEXT? CINE? – NU ŞTIU**.

CAPITOLUL III – CONVERTIREA 'PĂGÂNILOR' DE CĂTRE EVREII CREŞTINI

C.III.1. CONVERTIREA RABINULUI SAUL

☞ Rabinul Saul s-a născut în Tars. Data naşterii este localizată, după diverse surse, între anii 5 – 10. Familia sa era de rang nobil, din tribul lui Saul. Tatăl său era negustor ce primise cetățenie romană, ca semn al cooperării cu administrația imperială. Tânărul Saul a urmat Şcoala de Inițiere Rabinică sub îndrumarea eruditului rabin Gamaliel cel Bătrân. Devine un membru de prim rang al Sanhedrinului din Marele Templu Mozaic. Ia parte asiduă la prigoana evreilor trecuți la 'secta Evangheliei lui Iisus'. După propria mărturie, când a

[1] Agripa I devine rege al regiunilor tetrarhice Filip şi Lisania în 37; în 39 al Galileei şi Pereei; în anul 41 al Iudeii şi Samariei. La moartea sa (44) teritoriul va trece (în afară de un mic teritoriu din jurul Cesareeii, atribuit lui Agripa al II – lea) sub administrarea unui procurator Roman. După înfrângerea Evreilor de către legiunile Romane, în Războiul Iudaic din anul 71, Palestina devine provincie Romană.

avut loc lapidarea Sfântului diacon Ştefan, era cel ce a păzit hainele ucigaşilor. Cere şi primeşte aprobarea Marelui Rabin Caiafa de a prigoni comunitatea creştină din Damasc, unde pleacă cu un grup de tineri rabini: discipoli şi prieteni. În drum spre Damasc o lumină puternică cuprinde grupul, focalizându-se pe rabinul Saul. El cade la pământ cu faţa în praful drumului. O voce, pe care numai el o aude rosteşte:

’Saule, Saule ... de ce mă persecuţi?! Cine eşti Tu Doamne? Întreabă tânărul rabin îngrozit. Eu sunt Iisus Nazariteanul, pe care tu îl persecuţi. Scoală-te, intră în oraş şi ţi se va spune ce să faci’. (Faptele Apostolilor p.9.6.)

Saul îndreaptă privirea spre cer dar nu vede nimic. Camarazii săi priveau cu spaimă la mentorul lor care se comporta ca un orb. L-au ridicat din praful drumului şi l-au dus de braţe până în Damasc. Rabinul a stat trei zile în post negru şi rugăciune. El, iniţiat fiind în tainele Legii ştia că pierderea vederii este un semn al Forţei Supreme. Ştia că trebuie să se roage, să se căiască pentru a afla motivul pedepsei şi ce urma să fie. În a patr-a zi la el vine un evreu respectat în comunitatea din Damasc şi fervent adept al sectei creştine din oraş : Anania. Pune mâna pe umerii penitentului şi întreabă dacă acest om merită mântuit de pedeapsă. ‘Doamne, am auzit multă lume vorbind despre răul făcut de acest om, sfinţilor tăi de la Ierusalim. Şi acum a venit aici, investit cu toate puterile pentru a înlănţui pe credincioşii tăi’ (Faptele Apostolilor p.9.10.).

Are viziunea unei voci interioare care spune :

> ‘Fă-o ! Căci prin el voi răspândi credinţa printre popoarele păgâne ; voi converti pe regi şi pe copii lui Israel. Eu însumi îi voi spune care este drumul suferinţei sale în Numele Meu’. (Faptele Apostolilor p.9.11.).

Anania a primit harul de a reda vederea lui Saul. După care îi administrează Botezul cu apă. A stat lângă el până ce acesta s-a înzdrăvenit. Este de presupus că în acele zile au existat între cei doi învăţaţi evrei îndelungi dialoguri legate de Evanghelia lui Iisus. După ce a fost în stare să meargă, la primul Şabat, Saul intră în Templul Mozaic din Damasc. În faţa asistenţei uluite el începe prin a predica Evanghelia lui Iisus şi a depune mărturia sa privind calitatea de Mesia a profetului crucificat şi reânvierea acestuia. Lumea se întreba: cum? acesta este prigonitorul adepţilor lui Iisus! Toţi ştiau că rabinul care le vorbea acum era trimis de Marele preot de la Ierusalim să stârpească pe adepţii lui Iisus din Damasc… Imediat ‘habotnicii’[1] mozaici plănuiesc uciderea lui. Saul este salvat de grupul de discipoli, rămaşi credincioşi. Îl trec în toiul nopţii peste zidul cetăţii Damascului. Reântors la Ierusalim încearcă să ia legătura cu mentorii comunităţii creştine. Dar peste

[1] Termen ce desemnează adepţii intoleranţi la interpretări variate ale unei dogme, diferită de a lor, pe care evident o cred singura şi cea mai bună. Termenul echivalent este ‘bigot’ sau ‘fundamentalist’.

tot este întâmpinat cu suspiciune şi ură, reacții fireşti având în vedere rolul său cu nu mult timp înainte. A fost rândul lui Barnabe să se facă chezaş pentru Saul, relatând cele întâmplate la Damasc. Totuşi, cei prigoniți, mai ales 'elenıştii' plănuiau să îl omoare. Urmărit fiind şi de slujbaşii templului pentru acelaşi 'nobil' scop, mai marii comunității creştine se hotărăsc să îl trimită pentru un timp în Tars-ul natal. Rolul apostolic al celui care îşi va schimba o dată cu orientarea spre creştinism şi numele (rabinul Saul devenind apostolul Pavel), va fi relatat în cele ce urmează. Traseul său misionar se desfăşoară între Ierusalim, Antiohia, Grecia, până la Roma şi neconfirmat pe date certe în Spania.

☞ Cele întâmplate la Damasc au şi o altă semnificație. Indiferent de natura explicabilului sau inexplicabilului în cele petrecute la Damasc nu se poate ignora că **s-a produs o mutație adâncă în personalitatea unui rabin, îndelung instruit în tainele ezoteriei Scripturilor Mozaice ; a Legilor din Torah.** Opțiunea lui Saul de a deveni misionar al Evangheliei lui Iisus, va avea un rol capital în evanghelizarea popoarelor 'închinătoare la idoli' din spațiul mediteraneean în următorii treizeci de ani. Tăria de caracter a omului din tribul Saul, asociată cu energiile ezoterice investite, o dată cu Botezul prin Spiritul Sfânt, pentru a însănătoşii bolnavii ; harul său de orator şi organizator al formelor de cult creştin şi a ritualului din cadrul comunităților creştine pe care le va înființa, vor devenii toate adevărate arme. Cu ele va înfrunta pe detractorii săi din propriul neam, pe administratorii imperiului Roman, dând **SPERANȚĂ** celor ce căutau un reazem sufletesc în fața vicistitudinilor vieții. De aceea, dimensiunea destinului său singular, modului în care cu 'mâinile goale' a înfruntat cele mai tari centre de putere religioasă (din Ierusalim, Antiohia, Atena, Roma) şi civilă din acea vreme, merită urmărită nu numai în plan apostolic, ci ca un exemplu al **FORȚEI PE CARE O GENEREAZĂ LA O FIINȚĂ UMANĂ DĂRUIREA**.

C.III.2. EVANGELIZAREA LA ROMA

☞ Impactul, cum am spune noi acum 'mediatic', al creştinismului în centrul Imperiului, la Roma, este relatat de 'renegatul' general iudeu Josefus Flavius[1]. Anume că Imperatorul Tiberiu (14 – 37) a dat dispoziție legatului *de* Siria Vitelius să îl destituie pe Rabinul Şef al Sanhedrinului, Caiafa, pentru uciderea lui Ştefan; precum şi destituirea lui Pilat (cum am mai menționat). Acesta din urmă va fi înlocuit cu un anume senator Marcel[2]. Era rezultatul percepției celor întâmplate la Ierusalim de către diriguitorii Imperiului din acel moment: lipsa de legalitate în virtutea Legii Romane, a procesului lui 'Chrestus' şi a 'proceselor' de prigonire a adepților acestuia, inclusiv lapidarea Sfântului diacon Ştefan. Tertulian (filosof şi istoric Roman, prezintă aserțiunea

[1] Josefus Flavius 'Antichități Iudaice' – paragrafele 18, 89; 95.
[2] Senatorul Marcel este menționat într-un apocrif de proveniență asiatică din secolul II : 'Faptele lui Vericelli', că l-ar fi găzduit pe Apostolul Petru la Roma.

în ‘Apologetico’ paragraful 5.2.) relatează că ☞ Împăratul Tiberiu a propus, în Senatul Roman, o lege prin care se împiedica orice acțiuni împotriva ‘creştinilor’. El atribuie acestui împărat prima inițiativă de recunoaştere a caracterului legal al cultului creştin. Senatorii s-au opus motivând că fiind o mişcare religioasă ‘autonomă’ (fără a avea o bază etnică unică), putea duce la discrepanțe şi frământări sociale[1]. Decretul Senatului (senat – consult) conține sintagma ‘ Non licit esse Christianos’. Tiberiu neutralizează pe moment consecințele votului din senat motivând că el nu face nici o deosebire etnică între ‘iudei’ şi ‘creştini’, şi unii şi alții fiind tot evrei. Senatorul şi istoricul Tacit relatează că, în anul 42, la începutul domniei lui Claudiu (41 – 54) soția generalului Aulo Plauzziu (Conducător al legiunilor ce au supus Bretania), Pomponia Grecina s-a convertit la creştinism (Tacit susține că, de către apostolul Petru). Urmarea este că generalul vrea să se retragă cu familia din mediul corupt al Romei Imperiale[2]. Clement Alexandrinul susține că mulți nobili cezarieni şi cavaleri romani s-au convertit la ’vestirea’ lui Petru şi au cerut lui Marcu să scrie învățăturile predicate de apostol. Nu au lipsit convertirile în rândul celor din comunitatea evreilor de la Roma. Lucru care provoacă iritarea co-religionarilor mozaici. Aceştia obțin expulzarea unor evrei convertiți la creştinism de la Împăratul Claudiu (41 – 54), în jurul anului 50. Evreii Aquila şi Priscila despre care Luca spune că au fost expulzați din Roma (Faptele Apostolilor p.18.2.) vor fi cei ce îl vor întâlni pe Pavel în Corint, în anul 51.

C.III.3. PRIMA EVANGHELIZARE A LUI PAVEL ÎN CIPRU

☞ Antiohia, capitala provinciei Siria, era ca mărime a trei-a mare urbe din imperiul Roman. O depăşeau, ca număr de locuitori, doar Roma şi Alexandria. Aici a început prima misune apostolică a lui Pavel pentru a converti şi îndruma pe noii adepți. Era trimis, la doisprezece ani după convertire, de către apostolii Bisericii de la Ierusalim. Barnabe îl însoțea în această grea misiune printre greci, convins că miracolul convertirii fostului rabin Saul va da roade. În Antiohia evangelizări se făceau şi de către evreii ’elenişti’, dar numai în rândul comunităților evreieşti. Pavel şi Barnabe au trecut la evanghelizarea ne evreilor, cu toată opoziția prezbiterilor evrei care nu se puteau împăca cu derogări de la respectarea Legii lui Moise. Aici apare numele de ’Secta lui Crestus’ ca un stigmat. Dar tot aici Pavel va edifica o

[1] După forma redată de ’Anale’ 13.32. reiese clar că formularea ’adâncă’ nu poate fi decât rodul unui redactor cu o instrucție de sofist grec sau a unui inițiat talmudic. Opinia autorului înclină către a dou-a variantă.

[2] O inscripție creştină, aflată în partea antică a catacombei sfântului Calist poartă numele Pomponios Grekeinos; mărturie a convertirii la creştinism a unei ilustre familii aristocratice de la Roma. Sosirea lui Petru la Roma este datată pentru anul 42 de către Eusebiu în ‘Cronica’astfel: ‘La începutul principatului lui Claudiu, Providența l-a luat de mână pe Petru şi l-a condus la Roma’.(după traducerea în latină a lui Ieronim).

puternică comunitate creştină a ’păgânilor’. La Salamina va începe prin a predica în Sinagogă unde spune mărturia sa privind calitatea de Mesia şi Reânvierea lui Iisus. El folosea argumente citând texte din Torah. Acest mod de abordare va fi utilizat de apostol, printre coreligionarii mozaici până la sfârşitul zilelor sale. La Paphos un magician evreu (Bar Jesus) încearcă să discrediteze pe cei din grupul lui Pavel în fața proconsulului Sergius Paulus. Orbeşte la invocația lui Pavel : ‘Om plin de toată viclenia şi de toată răutatea, fiu al diavolului, vrăjmaş al orcărei neprihăniri, nu încetezi tu să încalci căile drepte ale Domnului?! Acum iată că mâna Domnului este împotriva ta : vei fi orb şi nu vei vedea soarele până la o vreme’ *(*Faptele Apostolilor p.13.10.). Uluiți de forța ezoterică ce emana din credința apostolului, mulți din anturajul demnitarului roman cer să fie botezați. Pavel continuă să predice în localitățile de pe litoralul Cretan. Într-o dimineață a intrat în sinagoga din Antiohia de Pisida. S-a aşezat alături de ceilalți, participând la rugăciune. La sfârşitul slujbei, când rabinul a rostit fraza ‘Fraților, dacă aveți ceva de spus pentru încurajarea poporului, faceți-o!’ el se ridică cu pumnul strâns şi degetul mic în sus[1] rostind:

‘Oameni ai lui Israel şi voi cei ce vă temeți de Dumnezeu ascultați! Dumnezeul acestui popor, Dumnezeul lui Israel a ales pe părinții noştri şi i-a făcut să crească în timpul exilului din Egipt. Pe urmă, folosind Forța sa i-a făcut să scape din sclavie şi patruzeci de ani, i-a îndrumat prin deşert. Apoi, exterminând şapte popoare de pe pământul Canaanului, i-a pus în posesia țării lor; timp de patru sute cinzeci de ani. După aceste lucruri le-a dat pe judecători până la proorocul Samuel. După aceea i s-a cerut un rege. Ni l-a dat pe Saul, fiul lui Cis, din tribul Beniamin. După ce a fost îndepărtat, Dumnezeu le-a dat pe David (…). Din descendența acestuia s-a născut Iisus ca Mesia. Ioan (Ioan Botezătorul) a pregătit venirea sa prin administrarea noului Botez. La sfârşitul misiunii sale el a spus: **CEL CE CREDEȚI CĂ SUNT, EU NU SUNT; DAR IATĂ VENIND DUPĂ MINE PE CEL CE NU SUNT DEMN SĂ ATING SANDALELE**. Frați, copii voştrii din rasa lui Abraaham şi voi cei de față, vouă vă este adresat acest mesaj. De altfel, locuitorii Ierusalimului şi şefii lor mozaici au împlinit cuvintele profeților, care erau citite la fiecare Şabat. Fără să găsească motiv (…), l-au condamnat şi i-au cerut lui Pilat să îl omoare. Şi tot cum s-a scris de Profeți, l-au coborât de pe cruce şi l-au pus în mormânt. Dar Dumnezeu l-a Reânviat. Preț de mai multe zile el a apărut celor ce au venit cu el din Galileea. Aceştia sunt martorii lui în fața poporului. Şi noi anunțăm Buna Vestire: promisiunea făcută părinților noştri (Venirea lui Messaiah) în favoarea copiilor lui Dumnezeu a împlinit-o: l-a reânviat pe Iisus. Aşa cum este scris în Psalmi: Tu eşti Fiul Meu, eu însumi astăzi te-am născut şi te voi ocroti. Iar ce Dumnezeu ne-a dat prin Reânvierea sa şi nu poate fi pus la îndoială sunt aceste cuvinte: ‘Vă voi

[1] Semn al apartenenței adeptului care vorbeşte la credința mozaică. Semn ce este făcut, de exemplu, când se rosteşte rugăciunea ‘kadish’.

da lucrurile sfinte ale lui David, acelea care sunt demne de încredere’. Aflați deci frați, că prin El iertarea păcatelor vă este anunțată. Toată iertarea ce nu o puteți obține prin Legea lui Moise, prin El o puteți avea. Luați aminte să nu vi se întâmple ceea ce este scris în profeți: ‘Uitați-vă cei plini de sine. Fiți mirați de ce nu înțelegeți şi pieriți Pentru că începând din vremea voastră voi face o lucrare pe care nu o veți crede nici o dată, dacă v-ar istorisi-o cineva.’ (Faptele Apostolilor p.13.16.-41.)

Impresionați de forța argumentării şi modul în care o susținuse, mulți din adunare au cerut să se reântâlnească. La Şabatul următor, cei ce simțeau încălcată credința mozaică, l-au amenințat şi batjocorit atunci când, din nou, a cerut să vorbească. Pavel le spune:

> ‘Am vrut să vă anunț întâi vouă cuvântul Domnului. Pentru că îl respingeți şi nu vă considerați demni de viața eternă, ne vom îndrepta către păgâni. Căci astfel a zis Dumnezeu: ‘Te-am pus să fi Lumina popoarelor, pentru că Tu să duci mesajul până la extremitățile pământului’. (Faptele Apostolilor p.13.46.-47.)

☞ Pavel continua evanghelizarea populației fără să țină cont de protestele ’fundamentaliştilor’ evrei. Aceştia se hotărăsc să îl omoare. Într-o zi îl prind, îl duc la marginea urbei şi îl bat crunt. Crezându-l mort îi lasă trupul acolo. Vestea s-a răspândit şi la însoțitorii săi, care speriați nu s-au dus să îi vadă trupul, dar se rugau pentru cel crezut mort. Forța Divină l-a ținut în viață. Pavel îşi revine singur şi se reântoarce printre ai săi, în timpul rugăciunii pentru sufletul său. Însoțitorii au văzut în acestea semnul mâinii ocrotitoare a lui Iisus. Ultima localitate vizitată în insulă a fost Derbe. Aici un număr mare de oameni, evrei sau nu, s-au convertit la creştinism, formând o nouă comunitate.

Grupul misionar revine în Antiohia unde Pavel şi Barnabe vor organiza şi conduce Biserica Creştină până la plecarea spre Ierusalim. Conciliul Bisericii Iudeo-Creştine de la Ierusalim a avut loc, după surse diferite consultate, în anul 48 sau 50. Aici Apostolii Evanghelizării creştinilor de către evrei vor stabili o serie de legi şi proceduri fundamentale ale creştinismului. Creştinii din Antiohia: ’În prima zi a săptămânii erau uniți pentru a frânge pâinea’ (Faptele Apostolilor p.20.7.). Aşa cum va constata Luca la Troas, în 57. Astfel duminica, zi a Învierii lui Iisus, se afirmă ca sărbătoare creştină în timp ce la Evreii mozaici ziua de sărbătoare este sâmbăta. Este stabilită prima erarhie ecleziastică. Este definit conceptul de profet creştin ca prim rang după apostol, cu menirea de a interpreta prin iluminarea spiritului său vechile scripturi şi sensurile ascunse ale viitorului în vorbele, faptele şi pildele din Evanghelia lui Iisus. ’Apocalipsa după Ioan’ este un exemplu în acest sens. Urmau pe scara erarhică prezbiterii care aveau menirea de a răspândi Crezul Creştin, a evangheliza şi a veghea asupra comunităților de credincioşi.

C.III.4. MISIUNILE APOSTOLICE ÎN MACEDONIA ŞI GRECIA

☞ După Conciliul de la Ierusalim şi o scurtă şedere în Antiohia, Pavel şi Barnabe îşi reiau traseul misionar separat. Barnabe şi Ioan Marcu se reântorc în Cipru. Pavel, însoţit de Silas, va începe al doi-lea traseu misionar (50 – 52) ce se va finaliza prin înfiinţarea comunităţilor din Filipium, Corint, Atena. Primul drum va trece prin Siria şi Cilicia. Aici ei creştinează; instruiesc şi întăresc în credinţă pe cei deja creştinaţi. **Pavel avea intenţia să înceapă un traseu misionar în Asia. Dar în localitatea Misia, viziunea ce o are îl opreşte din drum.** Oprirea la graniţele Asiei, care peste şapte sute de ani va fi leagănul unei noi ramuri ale Trunchiului Credinţei în Dumnezeul Unic, prin profetul Mahomed. Acesta va recunoaşte, în Surele din 'Coran' ca antecesori ai săi pe Abraaham, Moise, Ilie , Iisus. Îl va numi pe Dumnezeu 'Allah'. Exista premiza emergenţei în diversitate a celor trei ramuri ale aceluiaşi popor spiritual 'al lui Dumnezeu', anihilată de păstori 'fundamentalişti' ai celor trei religii, asociindu-le cu interese de conjunctură ale **PUTERILOR LUMEŞTI**. Fără a ţine cont de filonul ezoteric comun: 'Vechiul Testament', 'Noul Testament' şi 'Coranul'. Se reântoarce la Troas. O nouă viziune i se relevă ca fiind a unui macedonean ce îl cheamă la el. Se îmbarcă, împreună cu însoţitorii săi spre Filipium, capitala de atunci a Macedoniei. În cursul acestei călătorii, La Listros are loc alegerea unui nou discipol pentru a fi instruit: Timotei. Pentru a nu crea vrajbă în rândul fidelilor săi, el botează noul emul 'impur' întâi în rit mozaic, prin circumcizie şi apoi îl consacră cu botezul creştin. Era o nouă derogare de la Legea lui Moise pe care Pavel, după o adâncă meditaţie, a făcut-o. O altă întâmplare a fost arestarea şi închidera lor în puşcărie pentru că au eliberat o tânără femeie posedată de transe divinatorii. Arestarea s-a făcut la plângerea celor ce o exploatau prin târguri, obţinând bani de pe urma stărilor ei extatice. Rugăciunile celor doi între zidurile închisorii au fost însoţite de un cutremur, care a scuturat incinta în toiul nopţii. Uşile s-au deschis şi lanţurile s-au rupt. Speriat că deţinuţii vor fugi, paznicul închisorii a vrut să se omoare pentru a nu fi tras la răspundere de autorităţi. Pavel i-a zis: 'Nu te omorâ, suntem toţi aici'. Uimit, omul i se aruncă la picioare, îl ia la el acasă şi îi îngrijeşte rănile pricinuite de căderea zidurilor. Cere să fie botezat împreună cu familia sa… A dou-a zi strategul cetăţii (Comandantul roman al urbei), impresionat de comportamentul deţinuţilor trimite un curier să îi anunţe că sunt liberi. Dar Pavel şi Silas spun că sunt cetăţeni romani, nu pot fi eliberaţi decât de un roman. Atunci strategul vine personal să le comunice decizia sa… Tot pe acest drum, la Troas, se alătură grupului misionar şi Luca. Faptul apare în text, discret, prin trecerea de la persoana a trei-a la persoana a dou-a plural. Este încă o dovadă a modestiei acestui părinte creştin. *(*Faptele Apostolilor p.10.16.). După o scurtă escală la Lida, ajung la Salonic. Primul drum al apostolului a fost, după metoda deja ştiută, la sinagoga din oraş. Aici predică din nou evreilor despre

Vestea Bună a Reânvierii lui Iisus, chemândui a se reboteza creştin. Este primit cu drag de evreul Iason (O personalitate a comunităţii evreilor din oraş).

Dar, în ziua următoare un grup isterizat de evrei îl târăsc pe Iason în faţa autorităţii romane. Motivul era că găzduieşte nişte oameni care '…au revoluţionat o lume întreagă (…) contravenind edictelor lui Cezar, afirmând că există un alt rege, Iisus'. (Faptele Apostolilor p.17.6.). Această 'teză' va fi repetată cu obstinaţie, de la crucificarea lui Iisus şi până la dispariţia evreilor creştini ca grup distinct în Biserica Creştină, fiind motiv în faţa oricărei autorităţi militare sau civile romane. **ARIA CALOMNIEI ERA, SE PARE, PENTRU HABOTNICII MOZAICI, DEASUPRA CELOR ZECE PORUNCI**... În realitate evreii, primii creştini, nu îl invocau pe Iisus ca pe o autoritate lumească. **EL ERA REGELE LOR SPIRITUAL, SAU MAI SIMPLU, FIUL LUI DUMNEZEU!** Notabilităţile comunitare evreşti au exploatat confuzia de termeni, orgoliile puterii romane... orice, pentru a îi prigoni sau măcar a îi face să plece dintre ei cât mai repede pe cei ce îi chemau pe toţi evreii şi pe ceilalţi la o nouă formă de existenţă spirituală şi de organizare comunitară: **PRIN PREPONDERENŢA CONCEPTULUI MORAL ASUPRA LUMII MATERIALE**.

Pentru a nu provoca mai mult prigoana împotriva evreilor creştinaţi, Pavel hotărâ plecarea din Salonic spre Atena, luând cu el un nou discipol, pe Aristarh. Următoarea escală a fost la Bere. Şi aici a studiat în sinagogă, de Şabat, cu învăţaţii evrei Cărţile Sfinte. Aceştia au confirmat exactitatea textelor citate de apostol din Torah, texte care confirmau venirea şi crucificarea 'Fiului Omului'. Cu toate că cei din Salonic au trimis evrei care să semene vrajba faţă de evreii creştini din jurul misionarului Pavel, comunitatea din Bere a rămas în limitele decenţei. Un număr de evrei au cerut să fie botezaţi. Pavel îl lasă pe Silas să continue a le predica acestora. El, împreună cu Timotei se îndreaptă spre Atena.

Centrul spiritual al culturii elene, Atena era sediul şcolilor filozofice rămase după cele 'patru secole de aur' ale Elladei; a Epicurienilor şi Stoicilor. Atena era acum o provincie romană în care Spiritul Grec promovat de Pithagora sau Platon nu era decât o umbră. Dar orgoliile vestigilor ezoteriei Delphice îi făceau pe învăţaţii greci 'suficienţi', impenetrabili la demersul ezoteric religios de altă sorginte, inclusiv cel creştin. De aceea , după câteva dezbateri publice, filozofii greci i-au târât pe evreii din jurul lui Pavel în faţa Areopagului Atenian (Organul de decizie suprem al democraţiei Ateniene). Pavel a luat cuvântul în apărarea grupului său, a dreptului de a se manifesta liber prin credinţă în teritoriul Atenei:

'Atenieni de toate condiţiile, vă văd ca fiind cei mai credincioşi dintre oameni. Mergând prin oraşul vostru, văzând monumentele voastre sacre, am găsit unul pe care era inscripţia: **'DUMNEZEUL NECUNOSCUT'**. Ei bine, pe cel ce îl adoraţi fără să îl cunoaşteţi, eu vin să vi-l anunţ. Zeul care a făcut lumea, cu

tot ce se găseşte în ea, Dumnezeul Cerului şi Pământului nu locuieşte în temple făcute de mâna omului, el care a dat viaţă tuturor fiinţelor (...). Dacă dintr-un **PRINCIPIU UNIC**, El a creat specia umană care trăieşte pe suprafaţa pământului. Dacă **A FIXAT** perioade determinate şi limitele spaţiului de viaţă uman, a făcut-o pentru a îi face pe oameni să caute divinitatea; **DE A O ÎNTÎLNI PRIN CĂUTĂRI**. Ea este aproape de fiecare din noi. Căci în noi avem **VIAŢA, MIŞCAREA ŞI FIINŢA**. De altfel câţiva dintre ai voştrii au spus: 'căci noi suntem din rasa Lui'. Dacă noi suntem din rasa lui Dumnezeu, noi nu trebuie să gândim Divinitatea asemănătoare cu aurul, argintul sau piatra prelucrată prin arta sau prin geniul omului. Iată că Dumnezeu doreşte să facă cunoscut oamenilor că a venit clipa ispăşirii păcatelor, pentru că el a fixat o zi pentru judecată, oferind prin OMUL pe care l-a rânduit pentru aceasta şi despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă de netăgăduit prin faptul că l-a Reânviat din morţi[1]' (Faptele Apostolilor p.17.22.–23.).

☞ Acesta era **MESAJUL INIŢIATIC,** pe care apostolul Pavel l-a transmis atenienilor. Numai că nu prea a avut... cui. Areopagul nu îl consideră vinovat pentru convingeri şi îi lasă să plece în pace. Doar câţiva îl vor urma pe misionar. Printre ei şi Dionisie Aeropagitul, un viitor misionar. Reântorşi din Atena ei trec prin Bere, îl iau pe Silas şi se îndreaptă spre Corint, capitala provinciei romane Ahaia. Populaţia, de diverse proveninţe etnice, adoptase în marea majoritate cetăţenia romană. Activitatea comercială ce lega portul Corint cu tot spaţiul mediteraneean, ajungând în Africa şi Asia, atrăgea comercianţi de toate neamurile, dând oraşului un caracter cosmopolit. Comunitatea de evrei din Corint era foarte înstărită. Şi aici, de fiecare Şabat grupul de evrei creştini din jurul lui Pavel mergea la sinagogă. Comentau alături de confraţii lor mozaici Textele din Torah, încercând să îi convingă prin discursul lor că Iisus este 'Messaiah', profetizat şi aşteptat, prevestit de Isaia. În ce îi priveşte pe greci şi pe cei de alte rase, Pavel îi familiariza cu perceptele Legii lui Moise, dându-le apoi lumina cunoaşterii cuprinsă în Evanghelia lui Iisus. Rabinul Şef al sinagogii, Crispus, s-a botezat. Majoritatea evreilor erau neâncrezători[2]. Î-o zi, ca răspuns la injuriile proferate în adunarea din sinagogă, Pavel şi-a

---

[1] Aici Pavel foloseşte argumentul din 'Vechiul Testament' invocat şi de Sfântul diacon Ştefan în ultima cuvântare, înainte de a fi lapidat: 'Cerul est trupul meu şi pământul este la picioarele mele, ce casă să-mi construiţi, care va fi locul odihnei mele ? oare nu cu mâna mea am făcut toate acestea ? (Faptele Apostolilor p.7.50.).

[2] Trebuie spus că, fără a fi menţionat de Luca, un factor major de neâncredere îl constituia trecerea în aceaşi religie cu 'goii' (păgânii). Ceea ce pentru evreul obişnuit, fie el bogat sau sărac, însemna să renunţe la atributul de 'fiu al poporului ales', de care era aşa mândru. În mod natural convertirea evreilor şi a ne evreilor la un loc a îngustat marja Evanghelizării printre evrei. Dar... acesta era drumul, chiar dacă dureros pentru evreii creştini. Ei erau conştienţi de forţa de repudiere iudaică a celor 'apostaţi'. Cu atât mai de admirat puterea lor de sacrificiu personal şi social major făcut în credinţa lor pentru Domnul Iisus

rupt hainele de pe el[1] şi a zis : 'Fie ca sângele vostru să cadă pe capetele voastre ! În ce mă priveşte sunt pur ; şi de altfel voi merge la păgâni' (Faptele Apostolilor p.18.6.).

☞ De altfel , până la sfârşitul zilelor sale, Pavel va continua să evanghelizeze evrei, împotriva psihozei create de fanaticii cultului mozaic, pretutindeni unde el ajungea. Incidentul relatat mai sus redă latura tragică a misionarismului evreilor creştini în general şi al celui Pavelian în toată dimensiunea lui umană, indiferent de datumul de rasă religie sau trib iudaic din care provenea. De aceea şi lupta între oficialitățile comunitare şi religioase mozaice şi grupul evreilor creştini, strânşi în jurul apostolilor era **PE VIAȚĂ ŞI PE MOARTE**.

☞ O dată ieşit din spațiul 'fiilor lui Israel', prin desfințarea adepților evrei creştini, creştinismul nu a mai constituit un pericol pentru evreii mozaici. De-a lungul secolelor ce au urmat, învățați, medici, trezorieri s-au aflat într-o infrastructură de cooperare cu biserica şi instituțiile creştine. Dar nu cu evreii creştini, pe care şi acum îi privesc fără ura antecesorilor, dar paradoxați; gen: 'ce înseamnă asta?'. Un fel de...struțo-cămilă; Şi nu sunt de blamat, ca oameni, ca şi credință. Dacă, şi atunci când Dumnezeu va vrea, mințile noastre, ale urmaşilor noştrii se vor limpezii astfel: **MERITUL EVREILOR CREŞTINI DE ATUNCI A FOST DE A AVEA TENACITATEA EVREIASCĂ ŞI CREDINȚA ÎN IISUS DE A ÎNCEPE DRUMUL PROOROCIT**. Este un fapt; chiar dacă este negat sau sublimat.

☞ În primăvara anului 52 evreii ostili lui Pavel îl duc în fața judecății proconsulului Ahaiei, Galion, susținând că ar fi predicat în sinagogi împotriva Legii Mozaice. Pavel nu a apucat să se apere. Demnitarul roman îl eliberează zicând:

'Dacă este vorba de un delict sau de o faptă rea, aş fi primit, iudei, plângerea ca rezonabilă. Dar pentru că este vorba de contestarea unor cuvinte şi nume din propria voastră lege, vă rămâne vouă să vedeți! Să fiu eu judecător în acest caz refuz!' (Faptele Apostolilor p.18.14.). Tot ce au mai putut face aceşti oameni furioşi a fost să-l prindă pe un adept al lui Pavel, Sostene (un rabin trecut la creştinism) şi să îl bată în fața clădirii tribunalului. La încheierea misiunii din Corint, grupul lui Pavel se îndreptă spre locul de plecare: Antiohia. În drum ei se opresc la Efes. Aici este înconjurat cu dragoste de evrei, care îl roagă să mai rămână. Pavel le promite că va reveni. Astfel se încheie a dou-a misiune a lui Pavel printre 'păgâni'. Ea a arătat că alegerea mediului Grec a fost benefică, ca un prim pas spre exteriorul spațiului iudaic. Semnificativ este şi faptul că această 'cucerire teritorială' s-a făcut în circa doi ani, fără arme, fără a avea forța

---

[1] Gestul ruperii hainelor are, în tradiția evreiască un rol ezoteric, **MARCÂND O RUPTURĂ**. O profundă nemulțumire a celui ce o face. Expresia **'SÂNGELE VOSTRU SĂ CADĂ PE CAPETELE VOASTRE!'** nu este o simplă amenințare sau o invocare a răzbunării. Este metafora pedepsei divine: **A TE PEDEPSI PE TINE ÎNSUȚI**.

unei oligarhii religioase de talia celei mozaice în spate, sau militare cum era cea a imperiului Roman. Asta pentru că Pavel mobiliza **ALTCEVA**: forța convingerii, forța spiritului său, al faptelor sale benefice. Dimensiunea numerică şi calitativă a convertirilor, chiar în rândul evreilor, i-a făcut pe cei ce doreau uciderea misionarilor să fie mai prudenți în a practica linşajul în public. A fost o perioadă de înflorire a comunităților de evrei creştini în afara Iudeii. De câştigat au avut, de exemplu, toate comunitățile evreieşti, primind ajutoare trimise de Barnabe şi Pavel în vremea foametei din Iudeea (46 – 48, după alte izvoare 48-50).

☞ De fapt adevărații duşmani ai credinței noi nu erau evreii isterizați care târau pe confrații lor creştini în afara cetății pentru a îi lapida, ci aceia care, atunci ca şi acum, **PRIN MANIPULAREA EMOȚIONALĂ A MULȚIMII FAC IMPOSIBILĂ ÎNȚELEGEREA ÎNTRE OAMENI, LA MOMENTE DE CUMPĂNĂ.** Voi exemplifica, cu sintagma **'Crede şi nu cerceta'**. Iluminiştii o tratează ca fiind **motorul ignoranței.** Fundamentaliştii creştini ca fiind **motivația supunerii fără condiții**. Fiecare baricadă cu părerea ei... Pentru mine înseamnă că **spiritul şi destinul omului sunt în mâinile Domnului: credința în el te eliberează de stresul prea multor întrebări şi incertitudini legate de al tău destin**. În acest sens voi relata cele spuse de un monah de la Muntele Athos, leagăn al ezoteriei creştine. A avut, în vis, viziunea derulării vieții sale asemănător unui film, pe fundalul azuriu al Mării Mediterane. Privind în jos spre plajă observă urme de paşi: câte două perechi în dreptul momentelor bune; câte o pereche de paşi în momentele dificile. Ştia că a dou-a pereche de paşi era a lui Iisus. Se adresează Domnului:

'Doamne, în clipele grele de ce m-ai părăsit?'

Răspunsul veni imediat:

'În clipele grele te-am dus în brațe!'.

C.III.5. ŞCOALA DE INIȚIERE CREŞTINĂ DE LA EFES

☞ După o scurtă şedere în Antiohia, Pavel se reântoarce la Efes. Aici, cu sprijinul evreilor din oraş, el va iniția adepți, în tainele ezoteriei creştine, timp de trei ani. Aici vor fi inițiați, printre alții Apollo din Alexandria şi Epafras. Ei vor fi trimişi a evangheliza şi predica la Coloseni în Laodicium şi Hieropolis.

Instruirea era, cum spunem noi acum, intensivă. Ea dura între unsprezece şi şaisprezece ore pe zi. Erau cuprinse atât inițierea în textele sacre mozaice, cât şi în Evanghelia lui Iisus. Discipolii erau pregătiți să facă față dezbaterii unui text din Torah, sau să răspundă întrebărilor unor preoți politeişti sau filozofi atei. La sfârşitul instruirii Pavel acorda celor aleşi, prin credința şi prin harul dovedit, botezul prin Spiritul Sfânt; care investea pe cel ales cu darul de a tămădui. Pavel însuşi tămăduia pe cei bolnavi. Facerile sale de bine erau aşa puternice încât era suficient ca suferindul să atingă un lucru purtat de apostol pentru a se înzdrăveni. Au încercat şi alții să facă la fel. De fapt

practica exorcismului, avea vechi tradiții la poporul evreu. Cei ce au încercat au fost şapte fii ai rabinului Sceva. Dar miracolele lor nu s-au înfăptuit, cu toate că l-au invocat pe Iisus. Au fost bătuți şi izgoniți de cei ce au apelat la ei. Forța apostolilor i-a făcut pe mulți preoți ai cultului zeului Apollo să treacă, împreună cu cetățenii pe care îi păstoreau, la creştinism.

☞ Pavel nu uita nici de comunitățile creştine înființate anterior. El scrie în această perioadă Epistolele către Corinteni, Galateni (a dou-a), Filipeni.

Plecarea din Corint a fost marcată de un incident. Evreul Demetrius, un bogat bijutier şi constructor de temple păgâne, şi-a incitat lucrătorii pe motiv că le ia pâinea de la gură. Prin convertirea păgânilor scăzuse drastic cererea de statui ale zeilor şi amenajarea de temple pentru adorația acestora. Cauza imediată a fost sistarea construcției unui templu pentru zeița Artemis. Grupul de furioşi au prins pe Gaius şi Aristarh şi i-au târât în amfiteatrul oraşului în fața pretorului roman. Acesta i-a cerut lui Demetrius să înainteze o plângere care să aibă la bază fapte penale, conform legilor romane. Administrația romană dădea semne de neutralitate în conflictul intern iudaic.

☞ Pavel îşi continuă drumul întâi în Macedonia la Filipium şi apoi se întoarce la Efes spre Troas. Din acea perioadă datează a dou-a scrisoare către Corinteni. Printre însoțitorii săi se aflau Sopatros din Bere, Aristarh din Samos, Secundus din Salonic, Gaius din Dobere, Timotei, Ticinius şi Trofin. El dorea să revadă pe cei mai apropiați inimii sale, înainte de a lua drumul spre Ierusalim. Simțea că nu îi va mai vedea şi dorea să întărească în credință pe cei ce i-au fost discipoli. Ajuns în mijlocul lor el le rostii:

'Ştiți şi voi înşivă în ce mod, din prima zi în care am păşit aici eu nu am încetat să servesc pe Domnul cu umilință, cu lacrimi şi în mijlocul dovezilor de ură din partea iudeilor. Voi ştiți cum fără preget v-am instruit, în public şi pe fiecare în parte, convingând pe evrei şi pe greci **SĂ SE ÎNDREPTE CĂTRE DUMNEZEU ŞI SĂ CREADĂ ÎN IISUS**, Domnul nostru. Acum iată că îndrumat de Spiritul Sfânt, mă voi îndrepta spre Ierusalim, fără a şti ce mi se va întâmpla, cu toate că El m-a avertizat că mă aşteaptă **LANȚURILE** şi **URA**. Dar eu nu pun nici un preț pe viața mea, în fața scopului de a duce la bun sfârşit sarcina mea pe care am primit-o de la Domnul Iisus: de a face cunoscută mărturia mea în Evanghelia şi Grația Divină. Eu de acum ştiu că nu îmi mai veți vedea fața nici o dată, voi toți în mijlocul cărora am fost şi am anunțat Regatul (este vorba despre 'Regatul lui Dumnezeu' în care se află ' Poporul lui Dumnezeu'). De aceea depun mărturie astăzi în fața voastră: sunt purificat de sângele vostru pentru că nu am pregetat atunci când v-am transmis tuturor Voința Divină. Fiți atenți cu voi înşivă şi cu toată turma la care Spiritul Sfânt v-a ales gardieni pentru a păzi Biserica Domnului care s-a întrupat prin sângele propriului său fiu. Ştiu că după plecarea mea vor veni printre voi lupi de temut, care nu vor menaja turma şi că din rândul vostru chiar se vor ridica oameni ținând discursuri perverse în scopul de a îi face pe discipoli să-i urmeze. De aceea fiți vigilenți amintindu-vă că timp de trei ani, zi

şi noapte nu am pregetat să inițiez pe fiecare din voi.. Acum vă las spre încredințarea Domnului şi Cuvântului său de grație care are puterea să construiască edificiul şi să păstreze moştenirea printre toți cei sanctificați. Bani sau lucruri nu am luat de la nimeni; voi ştiți că pentru nevoile mele şi ale însoțitorilor mei, au fost suficiente aceste mâini. În toate momentele am arătat că trebuie să intervenim în ajutorul celor slabi şi să ne amintim cuvintele Domnului Iisus care a spus: **'ESTE MAI MULTĂ FERICIRE DE DAT DECÂT DE PRIMIT'**(Faptele Apostolilor p.20.18.- 35.).

A urmat ultima rugăciune în comun, apoi cei ce nu îl vor mai vedea l-au însoțit cu ochii în lacrimi până la corabie.

☞ Am reprodus acest adevărat testament pastoral, pentru că el cuprinde câteva semnificații majore.

✓Apostolul Pavel era un inițiat al învățăturilor rabinice (după cum am amintit la începutul capitolului). El a fost instruit, la un nivel greu de atins, de către rabinul Gamaliel cel Bătrân, datorită harurilor sale native, încununate de botezul prin Spiritul Sfânt. Acest demers arată forța sa de a vedea prin timp şi prin oameni. Profetul din el avea viziunea a ceea ce se va întâmpla cu biserica evreilor creştini, şi anume disoluția ei. Cele rostite atunci nu erau simple sfaturi. El ştia că forța Evangheliei lui Iisus nu mai era în etnia evreiască, cea care începuse a o predica, ci în această simplă sintagmă : ESTE MAI MULTĂ FERICIRE DE DAT DECÂT DE PRIMIT.

✓Al doi-lea aspect ține de perioada anilor 50 – 58: timp în care la Efes Pavel a realizat efectiv prima şcoală de inițiere în ezoteria creştină. Renumele său a făcut ca mulți învățați evrei să treacă la creştinism şi să vină pentru a se instrui la această adevărată şcoală inițiatică rabinică (yeşiva). Cât el a fost prezent s-a menținut echilibrul între 'credința mamă' şi cerințele evanghelizării tuturor celor ce prin credință dovedeau că sunt adepți ai noii religii, de orice neam ar fi fost. Pavel nu era de loc sigur că acest consens se va păstra după plecarea sa. Le spune răspicat acest lucru, dând şi cheia: VIGILENȚA ÎN CREDINȚĂ, ÎN CUVÂNTUL ŞI INSPIRAȚIA DIVINĂ A FIECĂRUI INIȚIAT CREŞTIN.

✓Al trei-lea aspect era acela că ŞTIA cât de periculos era drumul la Ierusalim; dar ca UN SIMPLU OŞTEAN AL CREDINȚEI CREŞTINE VA MERGE LĂSÂND TOT CE A CONSTRUIT ÎN URMA SA; ca un 'soldat al Domnului'. Era acea calitate unică a primilor misionari creştini; de la apostoli la anonimi credincioşi, fie ei evrei sau nu!

✓Al patru-lea aspect, aparent nelegat de cele spuse de Pavel, este o altă ciudățenie a gândirii umane. În secolul al XIX-lea, Karl Marx defineşte o doctrină, numită comunistă. Din punct de vedere organizatoric, comunitatea comunistă are o structură similară cu cea eseniană (contemporană cu Iisus şi Pavel) sau cu a comunităților creştine evreieşti. Au urmat cele monastice şi mai nou comunități de tip kibuț israeliene. Cele rostite de apostolul Pavel, a

fost spus aproape în totalitate, ca idei, de Marx, Enghels discipolilor comunişti. Traiul, munca şi bunurile în comun, repartizarea după necesităţi (văzute nu a lua cât poţi, ci a ţi se da conform necesităţilor normale de trai : locuinţă, hrană, instrucţie / educaţie, asistenţă medicală; de îngrijire a copiilor şi vârstnicilor) şi contribuţia fiecăruia după posibilităţi fiind tot atâtea puncte de reper organizatorice în cele patru tipuri de comunităţi menţionate. Atunci de ce repudiereea creştinismului? Un 'concurent' greu de dat la o parte... sau gândirea lui, un evreu mozaic, era ancestral împotriva doctrinei lui Iisus, cu totale rădăcini în mozaism dar repudiată de mozaici?!.

CAPITOLUL IV RUPTURA DIN INTERIORUL COMUNITĂŢII EVREILOR CREŞTINI DE LA IERUSALIM

C.IV.1. DRUMUL LA IERUSALIM

☞ Grupul care îl însoţea pe apostol trece prin Cesareea, Rodos şi Tyr pentru a ajunge la celebrarea Paştelui la Ierusalim în Marele Templu (anul 57, după alte surse 58 e.c.). Semnalele primite nu erau încurajatoare. La casa lui Filip (unul dintre cei şapte elenişti.), un învăţat evreu creştin, pe nume Agabus ia centura de in a lui Pavel, îşi leagă cu ea mâinile şi picioarele şi spune:

> 'Iată ce mi-a revelat Spiritul Sfânt: omul ce poartă această centură va fi astfel legat de iudei când va ajunge la Ierusalim şi îl vor da pe mâna păgânilor'.

Este rugat să nu continue călătoria. Pavel le răspunde:

> 'De ce plângeţi ca să îmi rupeţi inima. Eu sunt gata nu numai să mă las legat, dar să mor pentru numele lui Iisus…**FACĂ-SE VOIA DOMNULUI**'(Faptele Apostolilor p.21.14).

La Ierusalim este găzduit de Iacob cel Mic. După primele manifestări de bucurie a revederii, cei din comunitatea evreilor creştini i-au reproşat că nu a obligat pe toţi evreii convertiţi să respecte strict observanţa mozaică. L-au sfătuit să se supună ritualului de purificare (abluţiunea), alături de alţi patru evrei ce înfăptuiseră abateri de la Legea lui Moise. Ritual păstrat de creştini în spovedania înainte de Paşti, dar care la evrei are sensul recunoaşterii păcatului în faţa adunării. Pentru a arăta că este un fidel credincios mozaic Pavel se supune ritualului de şapte zile. În a opt-a zi, în dimineaţa de Paşte,

la uşa Templului un grup de iudei, originari din Asia Mică[1] pun mâna pe el strigând către mulțime :

> ‘Oameni ai lui Israel ajutor ! Iată individul care predică peste tot şi tuturor împotriva poporului nostru, împotriva Legii şi a acestui loc ! Şi iată că a mai adus şi greci[2] în Templu ca să profaneze Locul Sfânt’(Faptele Apostolilor p.21.28).

☞ Profitând de confuzia creată, de teama ce o inspirau, îl apucă pe apostol şi îl târăsc în afara Templului. Slujbaşii acestuia, evident în înțelegere cu ucigaşii, închid poarta Templului. Se pregăteau să îl lapideze cînd, o unitate militară romană condusă de tribunul roman Claudius Lisias şi un centurion vin în fugă din fortăreața romană Antonia, situată în imediata apropiere a Templului şi opresc execuția. Întrebând mulțimea furioasă ce s-a întâmplat şi primind răspunsuri confuze tribunul decide să îl aresteze. În drumul spre fort ucigaşii din mulțime, care simt că le scapă prada, cer cu furie ‘La Moarte!’. O dată ajunşi în fortăreață, Pavel se adresează în greceşte lui Claudius: ‘Pot să spun un cuvânt?’. ‘Şti greceşte?! ... deci nu eşti egipteanul care a plecat cu patru mii de bandiți în deşert’ a fost replica lui Lisias, Care l-a confundat cu un lider al mişcării sicarilor (sikkim), anti romane. La cererea lui Pavel îl lasă să vorbească mulțimii ce s-a strâns între timp în fața castrului roman. Pavel ridică mâna şi în liniştea ce se lasă, rosti un discurs în aramaică. După ce relatează cele întâmplate cu sine pe drumul Damascului, convertirea sa la creştinism, (C.III.1) el le spune:

> ‘Într-o zi , când mă rugam în Templu, am căzut în extaz. Am văzut pe Domnul care mi-a zis: Ridică-te, ieşi repede din Ierusalim şi du mărturia ta despre Mine. I-am răspuns: Doamne, ei ştiu bine cum mergeam din sinagogă în sinagogă, aruncând în închisori şi punând să fie bătuți pe cei ce credeau în tine. Şi cînd a fost vărsat sângele lui Ştefan, martorul tău, eu însumi eram alături de ei şi le păzeam lucrurile. El mi-a răspuns atunci: **DU-TE, ESTE DEPARTE PÂNĂ LA PĂGÂNII LA CARE TE TRIMIT**’ (Faptele Apostolilor p.22.17.).

Discursul este întrerupt în acest moment de fanatici care cheamă din nou la uciderea lui Pavel (moment bine ales. Primirea ‘păgânilor’ în sinagoga evreilor era o blesfamie majoră în tradiția iudaică. Ucigaşii făceau apel la subconştientul evreilor pentru a isteriza mulțimea, pentru a pune din nou mâna pe ‘pradă’)

---

[1] Erau aşa numiții ‘eliberați’ : urmaşi ai evreilor din Cirenia, Alexandria şi Cilicia, făcuți sclavi de Pompei după ocuparea Palestinei (60 î.e.c.) şi ulterior eliberați de Cezar. Din acest grup au fost şi cei ce l-au lapidat pe Sfântul diacon Ştefan. Acum erau folosiți ca ‘mână criminală’ de notabilitățile Sanhedrinului şi pentru a-l lapida pe apostolul Pavel.

[2] Era vorba despre Timotei. Pavel, conştient de respectarea Legii l-a confirmat întâi în rit mozaic, acordându-i ulterior botezul creştin şi botezul prin Spiritul Sfânt. Era deci un fals motiv, dar care pentru cei ce doreau condamnarea publică şi uciderea lui Pavel nu conta…

rupându-şi hainele de pe ei. Tribunul, ca să liniştească mulţimea, ordonă să fie bătut cu vergile. Pavel i se adresează de această dată în latină. Îi spune că el este cetăţean roman. Uimit, comandantul revocă ordinul şi înlocuieşte lanţurile grele cu care îl legase pe apostol în faţa Templului cu altele uşoare, care să împiedice doar fuga prizonierului…

☞ Nu dorim a continua fără a prezenta contextul şi atmosfera acelor zile : conflictul din sânul comunităţii evreilor creştini din Ierusalim.

✓Apostolul Pavel, în cei opt ani cât a fost plecat în misiunile sale, avea cunoştiinţă de faptul că toţi membrii bisericii creştine din oraş erau fideli observanţei mozaice, păstrând ritualul străbun în litera lui. Chiar dacă au acceptat prin Epistola din anul 50 de la Ierusalim acele derogări de la Lege, nu admiteau extinderea lor la confraţii de sânge. Apostolul Pavel considera că Evanghelia lui Iisus este principiul unic al adeptului creştin, de orice neam ar fi şi deci Botezul Creştin este suficient, ca singur principiu primar al legământului cu Dumnezeu. Mai concret, misionarismul pavelian acorda evreului convertit libertatea de a respecta sau nu observanţa mozaică. Deci la Ieruslim, Pavel şi-a asumat penitenţa abluţiunii cu toate că era în afara dogmei creştine. A făcut-o pentru a încreca să păstreze unitatea comunităţii evreilor creştini, cei din Ierusalim şi cei 'din afară'. Timotei era un evreu după mamă… botezat chiar de Pavel, circumcis mai întâi în rit mozaic, înainte de a-i administra botezul creştin. Pentru cei isterizaţi acest 'amănunt' nu era cunoscut. Ignoranţa celor ce iau parte la o psihoză de masă şi ura ce o determină nu au nici o legătură cu argumente de bun simţ. Pentru simplu motiv că, dacă ar fi aşa, aceste stări de abrutizare colectivă nu ar exista !

✓Salvarea vieţii apostolului nu a depins decât de faptul că garnizoana romană a fost în imediata apropiere a Templului. Cohorta auxiliară romană era formată din mercenari localnici, aşa cum erau organizate toate trupele auxiliare din imperiu. Lisias, ca şi majoritatea soldaţilor săi era originar din Iudeea. El devenise tribun plătind mai întâi cu bani grei pentru a deveni cetăţean roman (cutumă ciudat de actuală şi în vremurile noastre). De aici uimirea când a aflat că Pavel era cetăţean roman din naştere, ceea ce pentru el marca nobleţea familiei prizonierului, pe care îl crezuse un răzvrătit sicar[1]. Îl determină să îl protejeze pentru a-i apăra drepturile sale de cetăţean roman – acela de a nu fi judecat decât de un tribunal roman.

✓Evreilor, creştinaţi sau nu, le era implantată mentalitatea 'Poporului Ales'. Iniţial această doctrină, instruită de Moise celor ce l-au urmat patruzaeci de ani în pustiul Sinai, şi copiilor acestora, a făcut ca ei să reziste vicistitudinilor, înconjuraţi de neamuri politeiste (închinătoare la mai mulţi zei), a-i purifica religos şi revigora moral. Acest concept a rămas fundamental ataşat în

[1] În acel an, Felix, procuratorul Iudeii a ieşit învingător într-o luptă cu insurgenţii antiromani: evreii sicari, pe muntele Măslinilor, lângă Ierusalim. Deoarece notabilităţile religioase şi civile sprijineau în acel moment pe romani, el a crezut că este vorba de conducătorul răsculaţilor.

subconştientul poporului Evreu. Acest sentiment a fost utilizat în unele momente istorice pentru a justifica intoleranța religioasă de către cei ce dețineau puterea în comunitățile evreieşti… Nimic nou sub soare : mercenari ai 'purității credinței,' al celei 'rasiale' sau 'doctrinare' se găsesc în toată istoria, la toate popoarele. De la inchiziția creştină la fascism, aşa zisul comunism, şi mai nou funamentalism Islamic, doar ca exemple. Ei au fost cei ce au luptat fără cruțare împotriva celor ce, precum apostolul **Pavel, a spus : 'AM FOST TRIMIS SĂ DUC CUVÂNTUL DOMNULUI TUTUROR'** Ei, cei supuşi la tortura unei CONDIȚII UMANE DE SLUGI, nu acceptau 'concurența' unor LIBERI CONVERTIȚI. Reacția evreilor isterizați, aruncă o lumină tristă asupra destinului părinților noştri, şi al nostru !

☞**Contextul tragic al acestui început de prizonierat este RUPTURA din sânul comunității evreilor-creştini de la Ierusalim.** Dezbinarea din interiorul grupului de 'patriarhi creştini', va duce la aneantizarea percepției rolului lor major în misionarismul creştin. Fundamentalismul creştin de după nouă sute de ani, în perioada cruciată, va folosi argumentul acestui moment relatat pentru a acredita ideea 'poporului evreu duşman al creştinismului' Adevărul va fi poate o dată vizibil oamenilor, la momentul hotărât de Dumnezeu, dar va fi inutil pentru milioane de morți victime ale intoleranței religioase, rasiale, 'de o parte sau de alta a baricadei'.

C.IV.2. PROCESELE

☞ A dou-a zi, pentru a se lămuri de ce anume este acuzat Pavel, respectând cutuma romană, tribunul Claudius Lisias cere reunirea Sanhedrinului.. Apostolul este adus, sub paza oştenilor romani în Templu. Încearcă să le vorbească rabinilor, dar marele rabin Anania îl pălmuieşte peste gură. Demn, Pavel constată că gestul nu îl consacră a fi şef al acestui popor. Apoi dezvoltă teza apartenenței sale la partida religioasă a phariseilor, fapt pe care majoritatea din cei prezenți o ştiau. Imediat începe o dispută între membrii celor două partide religioase: pharisei şi saducei. Primii ziceau:

> 'Noi nu găsim nimic rău în acest om. Ce înseamnă faptul că i-a vorbit un Spirit sau un Înger' (Faptele Apostolilor p.23.8.).

Cum disputa nu avea sorți a se termina curând, tribunul trimite înapoi pe deținut în fortăreață. În noaptea ce a urmat Pavel are revelația Spiritului

Sfânt : ‘Curaj, aşa cum ai dus mărturia mea la Ierusalim, o vei duce şi la Roma’ (Faptele Apostolilor p.23.11.). Tot în acelaşi timp, patruzeci de conjurați fac legământ să nu mănânce, să nu bea până nu îl ucid pe apostol. Planul este simplu. Să îl convingă pe tribun a îl readuce în fața Sanhedrinului şi să îl omoare în mijlocul adunării. Avertizat de un nepot a dou-a zi, Pavel îl trimite la Lisias pentru a îi spune ce a aflat. Acesta hotărăşte să îl mute sub escortă puternică în capitala provinciei, Cesareea, pentru a fi pus sub protecția Legatului roman al Iudeii, Felix. Cinci zile mai târziu, marele rabin Anania, însoțit de o delegație a Sanhedrinului, din care făcea parte şi avocatul Tertulius, se înfățişează lui Felix. Tertulius cere ca deținutul să fie dat spre judecată iudeilor pe motiv că a produs dezordine în rândul acestora, supuşi ai imperiului. Tertipul de a solicita pedepsirea unor evrei considerați de diriguitorii unei Comunității Evreieşti ca încălcând cutumele comportamentale din comunitate de către stăpânii locului l-am întâlnit în cazul Crucificării lui Iisus.

Îl vom reântâlnii în epoca modernă[1].

☞ Pavel se apără în fața lui Felix şi a delegației. El arată că a respectat cu strictețe cele spuse de profeți în Cărțile Sfinte.

Este vorba de profeția lui Isaia:o serie de premoniții vizionare. În ea se aflǎ o chintesență a istoriei viitoare a poporului lui Israel. Iată câteva paragrafe, ce ar fi constituit o posibilă bază de dezbatere în Templu:

✓Dispariția Statului Iudeu văzută ca o ‘pedeapsă a mândriei şi podoabelor deşarte’ este descrisă astfel :

‘Locuitorii Sionului vor cădea de sabie şi vitejii lui în războaie. Porțile fiicei Sionului vor scârțâi şi se vor jeli şi, jefuită, ea va şedea despuiată pe Pământ’. (Isaia C.3.25.,26.)

‘Căpeteniile acestui popor îl duc în rătăcire şi cei conduşi de ei vor pieri’. (Isaia p.9.15)

‘Fără mine vor merge cu frunțile plecate printre robi şi vor cădea printre cei ucişi…’(Isaia p.10.4.)

✓Venirea şi patimile lui Mesia:

[1] Un moment celebru va fi în secolul XIX, când rabini din Lituania, Galiția, Germania şi Rusia vor cere arestarea adepților lui Bal Şem Tov (inițiator al Mişcării de revigorare a credinței mozaice, numită mişcarea ‘Hasidimilor’) de către autoritățile imperiului Rus... Şi în acel caz demersul nu şi-a atins finalitatea, administrația imperială ne considerând această mişcare ca subminând autoritatea țaristă ci ca o problemă internă comunităților evreieşti.

‘O Mlădiță va ieşi din tulpina lui Iesel şi un Lăstar din rădăcina lui va da’. (Isaia p.11.1.)

‘Nu va striga şi nici nu va grăi tare şi în piețe nu se va auzi glasul lui’. (Isaia p.42.2.)

‘Dar el a luat asupră-şi durerile noastre şi cu suferințele noastre S-a împovărat. Şi noi îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu (…) Chinuit a fost, dar s-a supus şi nu Şi-a deschis gura Sa ; ca un miel spre junghiere (…) că El a purtat fără de legile multora şi pentru cei păcătoşi şi-a dat viața’. (Isaia p.53.4.-12.)

✓Mântuirea poporului lui Israel :

‘Iată tu vei chema popoare pe care nu le ştii şi popoare care pe tine nu te-au cunoscut vor alerga la tine, pentru Domnul Dumnezeul tău şi pentru Sfântul lui Israel.(…) Şi pentru ca străinii alipiți de Domnul ca să iubească şi să slujească numele Domnului şi să fie slujitorii Săi, toți cât păzesc ziua de odihnă ca să nu fie pângărită şi stăruie în legământul Meu’. (Isaia p.55.5.-6.)

✓Adevăratul Post :

‘Nu ştiți voi postul care îmi place – zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți şi sfărâmați jugul lor. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va răsări ca zorile şi tămăduirea ta se va grăbi.’ (Isaia p.58.6.-8.)

✓Profeția privind pieirea poporului datorită nevredniciei conducătorilor este un adevăr verificat la orice neam.

✓Profeția tăcerii în Agora a fost încălcată de Iisus când a răsturnat tarabele negustorilor din Templu. Întâmplător sau nu, această amenințare directă la adresa ‘clasei de mijloc’ iudee va fi urmată, la o săptămână de arestarea lui şi condamnarea la moarte.

✓Profeția privind primirea de adepți în sânul poporului lui Israel. dă dreptate evreilor mozaici ce susțineau obligativitatea circumciziei precum şi rabinilor mozaici ce negau pe neofiții creştinați în lumina deciziei Conciliului de la Ierusalim (50).

✓Profeția privind ‘Postul’ o găsim şi la profeți mozaici, şi la creştini, şi la… doctrinari comunişti. Au aplicat-o esenienii, ordinele monastice primare, comunități creştine în faza de formare, falansterii… ; cazurile sunt punctuale[1].

☞ Pavel acuză pe cei ce reneagă Reânvierea lui Iisus, ‘trimisul’ prevestit de Isaia, de a fi surzi şi orbi la cele spuse de profeți. Le reaminteşte de comportamentul conform observanței mozaice ale comunităților de evrei

[1] Mult mai multe decât cele câteva exemple, ar fi fost de dezbătut între adepții pavelieni şi mozaicii tradiționali, dacă orgoliul şi emoția intoleranței nu ar fi cuprins pe oponenți de câte ori s-au întâlnit…sau se vor mai întâlni.

creştini, la sprijinul material dat de aceste comunităţi în anii grei de secetă din Iudeea. Calitatea sa de cetăţean roman îl salvează şi de data asta. Felix hotărăşte reţinerea sa ca prizonier în Cesareea. După doi ani, noul Legat al provinciei, Porcius Festus, hotărăşte o nouă judecată în urma reânoirii cererii Sanhedrinului de a le fi dat 'ereticul' Pavel. Acesta, la rândul său solicita a fi trimis în faţa judecăţii imperiale. La adunare participau, alături de noul Legat roman, vechii săi duşmani şi tetrarhul Agrippa al II-lea împreună cu sora sa Berenice. Festus îl aduce pe prizonier spunând că, pentru a îl trimite în faţa judecăţii cezarului el trebuie să motiveze acest gest şi nu ştie cum să încadreze delictul comis de apostol, acesta ne încălcând Legea Romană. Astfel că îl supune judecăţii lui Agrippa. Acesta se adresează lui Pavel : 'Eşti liber să îţi aperi cauza'.
Apostolul se adresează adunării formate din demnitari romani şi iudei:
'Cu toate că sunt acuzat de evrei (Erau aşa numiţii 'eliberaţi' : urmaşi ai evreilor din Cirenia, Alexandria şi Cilicia, făcuţi sclavi de Pompei după ocuparea Palestinei (60 î.e.c.) şi ulterior eliberaţi de Cezar. Din acest grup au fost şi cei ce l-au lapidat pe Sfântul diacon Ştefan. Acum erau folosiţi ca 'mână criminală' de notabilităţile Sanhedrinului şi pentru a-l lapida pe apostolul Pavel), mă simt bucuros rege Agrippa, de a mă disculpa astăzi în faţa ta. Cu atât mai mult cu cât eşti la curent cu toate cutumele şi controversele evreilor. Deasemeni te rog să mă asculţi cu răbdare. Toată viaţa mi-am petrecut-o în sânul poporului, la Ierusalim toţi evreii o ştiu. Ei mă cunosc de mult şi pot, dacă vor, să depună mărturie că am urmat partidul cel mai strict al religiei noastre: pe pharisei. Acum sunt dat în judecată din cauza speranţei mele în promisiunea făcută de Dumnezeu părinţilor noştrii şi căreia cele douăsprezece triburi ale noastre, prin credinţa perseverentă în Dumnezeu, zi şi noapte, îi aşteptau împlinirea.'
Pavel relatează în continuare cele întâmplate pe drumul Damascului (C.III.1) şi convertirea sa la Evanghelia lui Iisus, după care continuă:
'Iată deci, rege Agrippa, eu nu sunt rebel în viziunea Divină. Ba dimpotrivă, locuitorii Damascului mai întâi, la Ierusalim şi în toată Iudeea, mai apoi păgânii, pot depune mărturie. Am păstorit sufletele lor pentru a fi iertate de păcate, aducându-i pe calea Domnului, înfăptuind miracole care i-au convins. Iată de ce evreii au încercat să mă omoare în Templu. Susţinut de protecţia lui Dumnezeu, am continuat până şi în această zi, a depune mărturia mea (privind Reânvierea Domnului Iisus) . Am mărturisit în faţa celor mărunţi şi al celor puternici, fără a spune nimic în afară de ceea ce Profeţii şi Moise au declarat că se va întâmpla. Că Hristos va suferii şi că reânviat din morţi va anunţa **LUMINA** popoarelor păgâne' (Faptele Apostolilor p.26.28.-32.).
Guvernatorul Festus, impresionat profund de conţinutul şi curajul cu care Pavel şi-a susţinut pledoaria, îl atenţionează că atitudinea lui demnă poate să ducă la condamnarea sa de către regele Agrippa. Pavel îi răspunde:

‘Eu nu sunt nebun Ilustrissime dar **VORBESC ÎN LIMBAJUL ADEVĂRAT ŞI AL BUNULUI SIMȚ**. Regele căruia mă adresez este INSTRUIT. Mă adresez lui cu toată siguranța că nimic nu îi este străin. **CĂCI NIMIC DIN CELE RELATATE NU ESTE NEADEVĂR**! Rege Agrippa, crezi în Profeți? ŞTIU CĂ TU CREZI.’ (Faptele Apostolilor p.26.25.-27.).

Replica regelui veni imediat :

‘Încă un pic şi prin raționamentul tău mă vei converti ‘

Pavel îi răspunde :

‘Ce se poate face, mult sau puțin, poate face Dumnezeu ; ca nu numai tu, ci toți cei ce mă ascultă aici, veți fi ce sunt eu însumi, cu excepția acestor lanțuri.’

Agrippa se ridică şi adresându-se Adunării dă verdictul :

‘Acest om din fața noastră nu a făcut nimic prin care să merite moartea sau lanțurile’(Faptele Apostolilor p.26.28.-32.).

Procesul se încheie cu hotărârea ca prizonierul să fie trimis la Roma pentru a se înfățişa în fața judecății împăratului roman.

Câteva cuvinte despre Agrippa al II – lea, ultimul rege al iudeilor. Numit de împăratul Claudius, el a încercat să mențină un echilibru precar temporizând mişcările extremiste naționale şi efectele frământărilor majore provocate de prigoana împotriva evreilor creştinați. A sistat executarea acestora, practicată de tatăl său. În procesul lui Pavel a demonstrat că nu este numai un rege ci un inițiat iudeu, fără a fi creştin. **EL ŞTIA** că alegerea căii către adevărata credință, pentru a fi durabilă, nu poate fi impusă cu forța. Va fi înlăturat de insurecția evreilor de la Ierusalim (66). Cu atât mai luminos îmi pare exemplul acestui înțelept şi tolerant conducător, care **A ÎNCERCAT SĂ INSTAUREZE ÎN CONDIȚII ADVERSE PACEA SOCIALĂ, ETNICĂ ŞI RELIGIOASĂ**. Chiar dacă nu a reuşit !

Inițiatul Pavel ştia cu cine vorbeşte. Ştia că instrucția lor comună la Yeşiva le permite să se înțeleagă în pofida adversarilor prezenți. Primele cuvinte adresate regelui nu erau de curtoazie ci o recunoaştere a nivelului de erudiție şi învățătură în tainele Torei ale lui Agrippa. La fel şi ultima sintagmă din discurs : ‘**ŞTIU CĂ TU CREZI**’. A fost un demers inițiatic creştin adresat unei adunări de ‘surzi’ pentru că acolo era cel puțin o ‘ureche care să audă’. Decizia finală a regelui (eliberarea din lanțuri a apostolului Pavel) nu a fost aplicată datorită opoziției Sanhedrinului. Pavel însuşi cere a fi judecat la Roma, de curtea imperială. Va lua drumul Romei şi al celei mai prolifice perioade a evanghelizării creştine în afara poporului Evreu, ultima din viața sa. Conducătorii religioşi iudei puteau fi mulțumiți. Principalul pericol la adresa puterii lor asupra poporului a fost scos din spațiul iudaic. Cu aceaşi tenacitate, specifică rasei, vor combate pentru a elimina din interiorul comunităților pe toți cei ‘eretici’, indiferent de viitoarele avataruri ale poporului evreu. **BINE** sau **RĂU** ? Asta a fost.

C.IV.3. DRUMUL LA ROMA

☞ Pavel este îmbarcat alături de alți prizonieri pe o corabie, sub paza centurionului roman Iustus, din cohorta militară Augusta. Acesta, impresionat de renumele şi înțelepciunea acestui evreu va permite fidelilor cu care s-a îmbarcat să stea alături de el.

După o escală la Smirna drumul a continuat pe o mare agitată cu o navă alexandrină, în dificila perioadă de iarnă. Cu toate sfaturile apostolului de a urma îndeaproape linia de coastă, căpitanul se îndreaptă spre Creta. Înainte de a se apropia de port o furtună puternică trage nava în larg. După paisprezece zile fără a se putea orienta după soare, lună sau stele, echipajul şi oamenii de pe navă erau speriați şi înfometați. Au aruncat întâi încărcătura, apoi tot ce prisosea pe vas. Pavel îi încuraja. Le spunea că Dumnezeu i-a trimis un semn că nici unul din cei care sunt pe vas nu va păți nimic rău. În a paisprezecea zi el reeditează Miracolul Hristic al pâinii. Le împarte pâine spunându-le să mănânce. Erau două sute şapte zeci şi şase de suflete, martore şi …beneficiare. În ziua următoare au văzut un țărm. Comandantul navei, din nou nepriceput, eşuează nava pe o limbă de pământ, înainte de a acosta. Plute nu mai aveau, fiind pierdute în timpul unei tentative de fugă a marinarilor. Soldații au propus ca să fie omorâți prizonierii, pentru a nu evada o dată ajunşi pe mal. Centurionul s-a opus. Au înotat cu toții ajungând la țărm. Era insula Malta. Localnicii i-au întâmpinat cu omenie. Au început să strângă vreascuri pentru un foc să se încălzească în acea zi de iarnă. Pavel aduna mărăcini şi resturi de lemn în rând cu ei. În văzul lor o viperă l-a muşcat. Băştinaşii, care ştiau cât de veninoase erau aceste reptile, considerate trimise de zei, îl şi vedeau mort. Dar apostolul o aruncă şi pe ea în foc, aşezându-se liniştit alături de ceilalți. Atunci **L-AU CREZUT A FI ZEU**… Timp de trei luni au fost găzduiți de Publius, guvernatorul roman din insulă. Tatăl acestuia era bolnav de friguri şi dezinterie ; era pe moarte. Chemat de fiu, Pavel se apropie de capul muribundului, se roagă îndelung după care pune mâinile pe chipul acestuia. Omul îşi revine la viață şi în scurt timp se înzdrăveneşte. Vestea s-a răspândit în insulă. Toți cei ce sufereau de vreo boală au venit şi au fost înzdrăveniți de apostol. Respectul față de Pavel nu avea margini. Aşa cum a spus pe navă în timpul furtunii : prizonieri, soldați, marinari ; nu au dus lipsă de nimic. La venirea primăverii au plecat spre Italia cu o navă care iernase în Malta şi au ajuns la Pouzzoli (Puteoli). Aici Pavel a fost întâmpinat în număr mare de creştini. Comunitățile de romani creştinați au apărut în a dou-a jumătate a anilor '30; mulți din elita militară a cavalerilor (a se vedea C.III.2 Evanghelizarea la Roma). Au găzduit deopotrivă, pe paznici şi pe prizonieri timp de şapte zile. Ajunşi la Roma, Pavel a fost primit cu mare şi călduroasă bucurie de comunitatea creştinilor din Transtavere (cartierul străinilor din capitala imperiului Roman). În

aşteptarea judecății imperiale, a fost lăsat liber să locuiască aici, având spre pază un soldat roman..

☞ Apostolul, ca şi în celelalte situații, a mers întâi la sinagogă, luând legătura cu reprezentanții comunităților evreieşti din urbe. La trei zile după aceea aceştia vin la locuința sa. El le povesteşte cele întâmplate la Ierusalim şi judecata din Cesareea. Rabinii îi spun că nu au primit nici o veste, în ce îl privea, din Iudeea. Dar ar dori să audă în sinagogă ce are de spus despre Iisus şi evanghelia acestuia. La şabatul următor, în templul mozaic erau strânşi un număr mare de învățați ai Torei.. În fața lor, Pavel a depus mărturia sa asupra calității de Mesia a lui Iisus, a patimilor ce s-au încheiat prin crucificare şi Vestea Reânvierii. A vorbit de misiunile înfăptuite de apostolii ce au primit de la Dumnezeu Harul Sfânt pentru a duce Evanghelia lui Iisus în rândul evreilor şi a ne evreilor. Unii au fost de acord cu caracterul conform al celor relatate în Lumina Torei, alții nu ! Izbucneşte o dezbatere cu puternice accente emoționale şi isterice. Atunci Pavel le spune :

> 'Bine a spus Spiritul Sfânt prin profetul său Isaia către părinții voştrii: Caută pe acest popor şi spune-i : **VEȚI AUZI CU URECHILE VOASTRE ŞI NU VEȚI ÎNȚELEGE. VEȚI PRIVI CU OCHII VOŞTRII ŞI NU VEȚI VEDEA**. Căci inima poporului meu s-a împietrit. Ei aud cu greu cu urechile şi au închis ochii să nu vadă, ochii lor şi urechile lor să audă, ca spiritul lor să înțeleagă pentru a se converti. Eu îi voi vindeca !' **AFLAȚI CĂ PĂGÂNILOR LE-A FOST TRIMIS CUVÂNTUL DOMNUL. EI, CEL PUȚIN ÎL VOR ASCULTA.**' (Faptele Apostolilor p.28.26.-28.).

C.IV.4. CENUŞA PĂSĂRII PHOENIX

☞ Pavel rămâne la Roma. Eliberat în urma judecății tribunalului imperial (condus de prefectul Romei, Burro) îşi va continua misiunea în urbea ce va deveni 'cetatea eternă' a unei părți a creştinismului. O va continua, direct sau prin Epistole pe întreg arealul unde se aflau sau ființau comunități în Lumina Creştină.

✓ La rândul lor autoritățile mozaice şi iudaice vor apela la orice mijloace pentru a stinge această torță. Nero, în psihoza anti creştină creată pas cu pas, ce va culmina în timpul incendiului din Roma provoacă holocaustul creştinilor (evrei şi ne evrei). Apărut pe fundalul unei stări de spirit contrare creştinilor din Roma, începând cu anul 62, imprimată lui Nero de Pomponia soția lui şi anturajul imperial ce slugarnic clama zeificarea imperatorului ; răspândindu-se în popor care nu înțelegea pe cei care 'nu mai aleargă împreună cu ei către acelaşi izvor al luxuriei'. Momentul incendierii Romei (64) este pus în seama creştinilor de către Nero.

☞Petru şi Pavel sunt executați din ordinul împăratului (67). Pe locul în care se crede că au fost executați se află astăzi Bazilica Petru şi Pavel. Simeon, episcopul Bisericii creştine de la Ierusalim va fi omorât în anul 107. Ignațiu,

episcop de Antiohia va fi martirizat la Roma. Ultimul apostol evreu creştin, Ioan, se va stinge în anul 117. Policarp va continua să strângă în jurul său pe creştini, evrei sau nu, până în anul 156.
Între anii 130 – 135 evreii creştini sunt persecutaţi de confraţi pentru că nu li se alătură la răscoale şi la ultimul război împotriva romanilor. Înfrânţi, după legendare rezistenţe la Massada (73), Beter (135) poporul Evreu va migra în comunităţi distincte, pe tot mapamondul, fără un cămin naţional. Dezastrul îi va strânge în jurul credinţei mozaice :'**Torah**'. Iehuda Ben Zakai (71) înfiinţează Yeşiva de la Jasmina. Va dezvolta doctrina unui '**STAT SPIRITUAL AL LUI ISRAEL**'. O mie opt sute zece ani va dura până când urmaşi ai lor vor impune prin luptă statul Eretz Israel.
 Creştinismul va supravieţui căderii Romei şi se va dezvolta, ca întindere şi organizare, trecând peste alternative perioade de toleranţă şi represiune a autorităţilor imperiului., până sub Constantin cel Mare (312). Constantin cel Mare, în luptă cu Maxenţiu (împărat autodeclarat al părţii occidentale a imperiului roman), în 312 la Ponte Milvio (Podul Vulturului – lângă Roma) pune să se graveze pe scuturile soldaţilor monograma lui Iisus (crucea în şase colţuri). Câştigă victoria cu toate că era în inferioritate ca număr de oşteni. Va declara creştinismul religie oficială, înfiinţând Imperiul Romano – Creştin (312 – 604). În acele vremuri papă în occident era Silvestru I (306-312). creştinismul devine religie de stat, ca recunoaştere a fecundităţii sale în toate popoarele din muribundul imperiu şi a unităţii organizatorice.
Biserica creştină va suferi prima Mare Schismă : separarea Bisericii de la Constantinopol de cea de la Roma. Excesele puterii dobândite de cler nu vor înceta să apară. Inchiziţia duce la excesele intoleranţei fundamentalismului creştin asupra ne creştinilor sute de ani. Poporul evreu, 'omorâtorul' lui Iisus, având un loc 'privilegiat ' pe listă. Au urmat noi despărţiri ale creştinismului, ca expresie a emancipării unor noi curente doctrinare creştine şi naţionale. Intoleranţa va mai avea semănători de moarte şi de groază în fundamentalismul fascist, comunist şi mai nou islamic ; **TOT ATÂTEA MOMENTE ALE UNEI UMANE ŞI TRAGICE DEZBINĂRI SOCIALE ŞI SPIRITUALE**, parcă într-o orchestrată bătaie de joc a ceea ce Dumnezeu a dat prin profeţii săi oamenilor.
Textul Lucanian m-a dus deseori cu gândul la cuvintele profeţilor :

> 'Fiul omului, tu locuieşti în mijlocul unei case de îndărătnici, care au ochi să vadă şi nu văd, urechi de auzit şi nu aud, căci sunt o casă de răzvrătiţi'. (Ezechiel p.12.2)

Tot ce m-a îndemnat să pătrund şi să caut, bine şi rău în această derulare a faptelor din timpuri vechi, ajungând aproape a le trăi cu ochii minţii, a fost **SPERANŢA** şi credinţa că, o dată şi o dată, ceva se va împlini din cele prevestite :

> ‘Duhul Domnului Dumnezeu este peste Mine, căci Domnul m-a uns să aduc veşti bune celor nenorociţi. El m-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să vestesc robilor slobozenia şi prinşilor de război izbăvirea. (…) Cel mai mic se va face o mie şi cel mai neânsemnat un neam puternic. Eu Domnul, voi grăbi aceste lucruri la vremea lor’ (Isaia p.60.22).

Le poate spune orice om, în orice moment al vieţii sau înainte de a muri. Am modesta bucurie de a fi existat în această umanitate, bine cuvântată de Dumnezeu, chiar dacă nu de oamenii înşişi. A aştepta ca prin rugi adresate lui Dumnezeu să se schimbe de la sine lumea este inutil. Este nevoie de efortul fiecăruia, care crede cu adevărat în minunea existenţei sale sub semnul credinţei în Dumnezeu, de a lupta pentru a o transmite în jurul său prin vorbe cumpănite şi fapte bune, aşa cum se pricepe. **ATUNCI …VOR VENI ŞI TRIMIŞII** !

NOTE LA CREŞTINI ŞI EVREI

☞ Lucrarea se doreşte a fi reluarea unor mărturii de acum două milenii, focalizată pe rolul comunităţilor de evrei creştini în transmiterea Evangheliei lui Iisus la ne evrei.

☞ Demersul are trei motivaţii:

✓Rolul avut de evreii creştini în prima sută de ani de misionarism.

✓Apariţia, evoluţia şi distrugerea comunităţilor de evrei creştini.

✓Prezentarea unui breviar al unor momente istorice din parcursul vieţii comunităţilor creştine din Ierusalim..

O fac pentru că a fost o mutaţie de referinţă, având ca ‘motor’ spiritual **SPERANŢA**. Fenomen comparabil cu cel realizat de Moise, cu o mie două sute de ani înainte de acel moment. Atunci când a edificat ‘**UN POPOR PENTRU O RELIGIE**’. De data asta, mesajul transmis de Iisus primilor evrei creştini (apostolii) a fost dat pentru oamenii din ‘Ierusalim şi în toată Iudeea şi în Samaria şi până la marginea pământului’. (Faptele Apostolilor p.1.8.) Anume dreptul de a alege ‘**O RELIGIE PENTRU TOATE POPOARELE**’.

☞ Dorinţa de a scrie a pornit de la câteva observaţii, care mi s-au părut stranii:

✓ Un popor, cel Evreu, aflat în luptă cu un imperiu (Roman) şi condus de o castă tribală şi religioasă dezbinată între a lupta numai pentru binele propriu sau pentru independenţa naţională, era în aşteptarea unui ‘**TRIMIS SALVATOR**’. Atunci când acesta apare, cum nu au fost obişnuiţi, propovăduind întâi o schimbare morală prin credinţă în Dumnezeul Tatăl, iubire de semeni, egalitatea materială şi viaţa în comunitatea de tip esenian, acesta este ucis sub ochii acelora ce, cu o săptămână înainte, l-au adulat.

✓ Poporul Evreu aştepta pe **MESIA VENIND CU FORȚE SUPRANATURALE**, aşa cum a fost Moise, sau cum a relatat Ezechiel puterea lui Dumnezeu venită în sprijinul străbunilor iudei(‘M-am uitat şi iată că a venit de la Miază Noapte un vânt năpraznic, un nor gros, şi un snop de foc, care răspândea de jur împrejur o lumină strălucitoare.(…) Tot în mijloc se mai vedeau patru făpturi vii (…) Fiecare din ele aveau patru fețe, şi fiecare aveau patru aripi (…) Aripile lor erau prinse una de alta. Şi când mergeau nu se întorceau în nici o parte, ci fiecare mergea drept înainte. (Ezechiel p.1,5,6,9)). Nu le-a venit să creadă că Iisus, cel înzestrat cu miraculosul har al tămăduirii, nu ar scăpa de pedeapsa lumească. Atunci când l-au văzut arestat, ca oricare din ei, după ce l-au primit ca un Rege la Ierusalim l-au părăsit.

✓ Demersul profetului Iisus pentru **UNITATEA CREDINȚEI ÎN DUMNEZEUL UNIC** generează o luptă milenară între inițiați, popoare, ce se închină şi cred în acelaşi filon ezoteric: fie ei **MOZAICI** sau **CREŞTINI**, la care se adaugă peste şapte sute de ani adepții **ISLAMULUI**. Moise, mare inițiat egiptean la Teba (sub numele de Horsasip) îşi finalizează în afara Egiptului menirea de a crea ‘**UN POPOR PENTRU O RELIGIE**’.

✓ Pithagora, la circa şapte sute de ani după el, aduce lumina adevărurilor inițiatice din acelşi filon Teban în spațiul Elen, revigorând cultul din Delphi. Îşi încheie existența ars în proporia casă de o revoltă a ‘democraților’ din colonia grecească Croton (insulă pe coastele Italiei). Un discipol al său, Zamolxe va duce doctrina mentorului în teritoriile Dacice. Platon va fi cel ce va transpune doctrina Pithagoreică pentru următoarele patru ‘secole de aur’ ale spațiului Grec prin conducători ca Pericle şi Alexandru cel Mare.

✓ Iisus, format la aceleaşi izvoare ezoterice, prezervate de evreii Esenieni, pe țărmul Mării Moarte şi în Delta Nilului, reia demersul extrapolând ‘Poporul lui Dumnezeu’ de la spațiul iudaic la toate ‘neamurile’. Este anihilat prin crucificare. Apostolii vor începe drumul, ducînd **CUVÂNTUL şi LUMINA** Evangheliei sale în afara ‘poporului ales’.

☞ Lungul şir al martirilor creştini, începând cu cei evrei de etnie, au fost oameni curați la suflet şi în viața lor de zi cu zi. La fel cum martirii evrei mozaici ai mileniului doi erau familii pioase în credința lor în Dumnezeu, la fel cum palestinienii credincioşi în Dumnezeu – Allah sunt încă un popor exilat al vremurilor în care trăim… Oare numai pentru că Dumnezeu are nume diferite?!

Conceptul **UNITĂȚII PRIN CREDINȚA ÎN DUMNEZEUL UNIC** este ca o insulă într-o mare de **IGNORANȚĂ** şi **URĂ**. Un posibil răspuns ar fi că **ORGOLIUL PUTERII**, de orice sorginte ar fi, nu vrea să existe o liberă şi deplină înțelegere a acestui filon ezoteric comun. De ce? Pentru că nu ştie încă **ÎN CE MOD SĂ ÎL ‘ȚINĂ ÎN FRÂU**’. Privilegiile oligarhiei de orice fel nu s-au împăcat nici o dată cu libertatea spirituală prin autoguvernare a fiecărui om, pentru că nu o poate controla, guverna în folosul ei. De aceea **PUTEREA**

a folosit mai totdeauna un eficient instrument al dezbinării: **IGNORANȚA ŞI FANATISMUL**.

☞ Fiind evreu după mamă, creştin după botez, nu pot decât să citez pe istoricul Şhlomo Laiş privind destinul zbuciumat al poporului Evreu:

‘Ne vom mulțumi aici să accentuăm un singur fapt care ni se pare valabil pentru toate întrebările şi pentru altele, care apar în mintea noastră. Un răspuns obiectiv ce a rezistat tuturor timpurilor, care a fost enunțat cu mii de ani înainte de către un ne evreu. Răspunsul proorocului Bileam madianitul[1] dat regelui Balak din Moab, când acesta l-a invitat să blesteme triburile semiției lui Israel, ieşite de curând din robia egipteană:

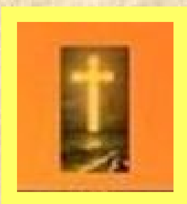
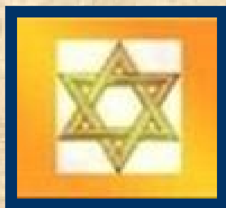
‘**CĂCI E UN POPOR DE SINE STĂTĂTOR, FĂRĂ A ȚINE SOCOTEALĂ DE CELELALTE NAȚII**’ (Numerii 23.9.)’

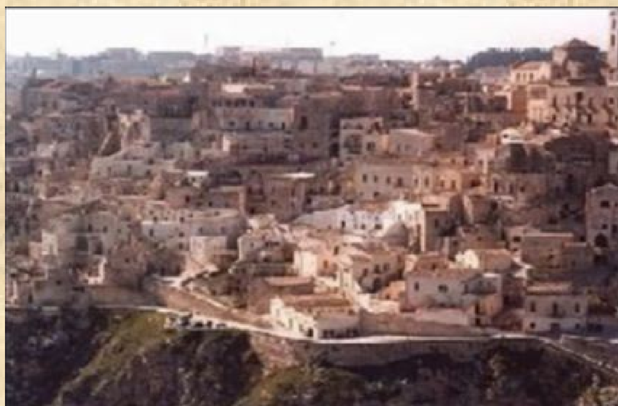
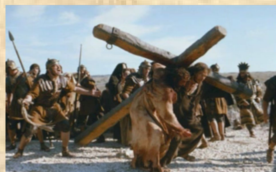
Aş adăuga doar: câteodată nici de proprii săi fii. Cele spuse de Bileam, într-adevăr a fost un formidabil instrument de conservare al tradițiilor evreieşti: fiul ‘reântors’ este primit cu căldură şi respect. Cel ce nu se întoarce la filonul tradiției mozaice nici nu îi este pomenit numele. Acesta este miezul intoleranței, şi în acelaşi timp al supraviețuirii comunităților evreieşti.

☞ Dincolo de această realitate am încercat să motivez o constatare. Cât de derizoriu este răspunsul omului la bunăvoința lui Dumnezeu. Sau mai concret :**CUM REUŞESC SĂ DISTRUGĂ OAMENII CE LE ESTE TRANSMIS PRIN PROFEȚI**.

---

[1] Preot al templului din Madian, de la poalele muntelui Sinai, unde şi Moise s-a retras acum trei mii de ani, expiind crima de a fi ucis un satrap egiptean, ulterior elaborând aici ‘Sepher Bereshit’ – ‘Cartea Minunată’, primind mesajul lui Dumnezeu de a elibera poporul Evreu din Egipt şi de a îl conduce până la râul Iordan pentru a îl pune în posesia ‘Țării Sfinte’

BREVIAR DE FAPTE ISTORICE EVREI ŞI CREŞTINI LA IERUSALIM

C.V.1 ÎN ANII OCUPAȚIEI ROMANE

-63 Consulul Pompei, în tentativa de a se opune lui Cezar îşi stabileşte sediul la Damasc. Pentru a îşi asigura resursele de alimente ocupă Ierusalimul şi întregul regat Iehuda. Reuşită favorizată de apelul partidului phariseilor pentru înlăturarea monarhiei şi reinstaurarea conducerii iudeilor de către Adunarea Rabinilor (Sanhedrinul Marelui Temlpu Mozaic de la Ierusalim). În înțelegere cu aceştia Pompei atacă Ierusalimul şi după o rezistență de trei luni între zidurile Templului, Aristobul al II-lea este luat prizonier. Hirkan al II-lea (Horkonos) este numit prinț autonom sub suzeranitatea Romei. Numele regatului este schimbat din Iehuda în Iudeea.

-54 - 49 Consulul Crasus conduce prima campanie romană împotriva Parților. Trecând prin Ierusalim el jefuieşte Templul. Evreii se revoltă. Are loc lupta îndelungată rezistență a insurgenților asmoreeni, conduşi de fiul lui Aristobul al II-lea, Alexander. Acesta este ucis şi 30.000 de evrei din Galileea sunt vânduți ca sclavi.

-51 -30 Consulul Cezar cucereşte Egiptul şi o declară pe Cleopatra regină.

-48 Lupta între Cezar şi Pompei se decide în bătălia de la Pharsalos. Pompei este ucis. Dintre nobilii iudei care îl sprijină pe Cezar se remarcă Hirkan Antipater (Antipatros Horkonos), un prinț haşmonait. Cezar îl numeşte Etnarh al Iudeii. Hirkan, împreună cu legiunile romane puse la dispoziție de proaspătul imperator înfrânge pe evreii strânşi în jurul lui Ezechias şi intră cu legiunile sale în Ierusalim. Numeşte pe fiul său Irod (Horodos) ca guvernator al Galileei (Galil). Acesta se remarcă înăbuşind mişcările de revoltă antiromană a evreilor

-44 Brutus îl ucide pe Cezar în Senat. Antonius este declarat imperator. În Iudeea, adversarii lui Hirkan se revoltă. Acesta este otrăvit (-43).

-40 Parții ocupă Iudeea. Numesc rege pe Antigonus. Au loc lupte între demnitari iudei : unii îi sprijină pe romani, alții pe parți, până în anul (-38) când parții sunt înfrânți de romani.

-37 Irod intră cu 16 legiuni romane, conduse de Sosius, în Ierusalim şi unifică Iudeea. El este numit de Senatul Roman ‘Amicus et Socius Populi’ (Prietenul şi Aliatul poporului Roman).

-31 Imperatorul Antonius este înfrânt de Octavianus Augustus în lupta de la Actium.
-31 - 14 Octavianus Augustus împărat la Roma. Aliat cu învingătorul este şi Irod. Noul imperator îl va numi Rege al Iudeii. Regatului i se adaugă, la dispoziția lui Octavian : Gaza, Ierihon şi portul Iafa (Iaffo). Irod preia şi funcția de Mare Preot al Templului. Urmează o perioadă de mari construcții a infrastructurii urbane şi portuare : sunt reconstruite localitățile Antipatros, Sebastos, Cesareea (numită astfel în cinstea cezarului roman Augustus). Sunt construite porturi la Cesareea şi Antedon. Este organizată o rețea de irigații în agricultură. Marele Templu de la Ierusalim este reconstruit (-20 ; -19). Irod se răzbună fără iertare împotriva celor ce i se opun.. Îşi va ucide doi din proprii fii : pe unul din ei în urma unei revolte antiromane (-12), pe celălalt cu puțin timp înainte de moarte (4).
În plan religios au loc lupte în Sanhedrin şi în afara acestuia între cele trei mari grupări religioase Saducei, Pharisei, Esenieni. Irod îşi va asocia la putere reprezentanți ai esenienilor şi într-o mai mică măsură a phariseilor.
-27 Siria devine provincie imperială condusă de un 'Legat'. Iudeea sub diverşi demnitari romani : Quirinus (-12 -9, -4 4), Varus (-6 -4).
Recensămintele efectuate de romani, pentru a cunoaşte ceea ce noi numim acum baza de impozitare, întâmpină o puternică rezistență a 'clasei de mijloc' iudee, dar şi a celor săraci. 6.000 de rabini pharisei refuză jurământul de credință cerut de autoritatea romană (sprijinită de saducei). Țara se confruntă cu o revoltă mocnită care va exploda după moartea lui Irod.
-7 Se naşte Ioan Botezătorul, fiul rabinului Zaharia şi al Elisabetei. Va fi Antemergătorul lui Iisus, aplicând evreilor un botez de purificare în apele Iordanului..
-6 Naşterea lui Iisus în timpul unui recensământ la Bethleem.
Pruncul este recunoscut ca fiind Mesia de către ciobanii Misrael, Ştefan şi Chiriac ; precum şi de magii Gaspar, Melchior şi Baltazar (conduşi de o 'stea' până la staulul în care Maria l-a născut). La patruzeci de zile el este confirmat (conform ritualului mozaic) în Marele Templu din Ierusalim de către un preot în prezența ortodoxului credincios mozaic Simeon şi a vizionarei Ana, veniți în Templu 'la chemarea Duhului Sfânt'. Simeon prevesteşte mamei menirea Pruncului şi durerea ei, ca mamă ce o va avea, în viitor de pe urma acestuia ; după care adresează osana lui Dumnezeu că i-a respectat promisiunea de a-l ține în viață până la venirea lui Mesia ; acum el murind fericit că l-a văzut.
☞ Irod cere să fie omorâți pruncii până în doi ani ; de teamă ca acest copil să nu devină un nou Iuda Macabeul (În perioada domniei lui Antiohus Epifanes (≈ -200) grecii au venit la Ierusalim pentru a impune cultul zeilor. Mişcarea de rezistență a fost inițiată şi condusă de Mathatias fiul lui Ioan şi de cei cinci fii ai săi : Ioan zis şi Gaddis ; Simon zis şi Thasi, ; Iuda, zis şi Macabeul ; Eleazar, zis şi Abaron ; Ionathan zis şi Apphus. Ei au eliberat Ierusalimul şi ținuturile iudeilor gonind pe greci, pe acei evrei ce pactizaseră cu ocupantul

şi distrugând altarele zeilor pe tot întinsul regatului lui Iehuda. Urmează ani de lupte grele, împotriva macabeilor fiind mobilizate trupe ce au ajuns la sute de mii de soldaţi. Are loc şi un asediu al Ierusalimului. Din cauza veştii unor răscoale în Antiohia grecii se retrag. Un alt general, Nicanor, este înfrânt în lupta de la Bethoron. Până la urmă macabeii vor iniţia o alianţă cu tânăra republică Romană. În -146, romanii ocupă Grecia. Statul Iudeu va beneficia de independenţă între -142 şi -63. Teama lui Irod era ca mişcarea anti-romană să nu îşi găsească un conducător de talia Macabeilor. 'Macabeu' în ebraică înseamnă 'cel care loveşte' ; în greacă 'cel care luptă').
Familia lui Iisus se refugiază în Egipt, în Delta Nilului.
4 Moare regele Irod. Fiul său Arhelaus este desemnat de Irod ca urmaş. Senatul roman decide împărţirea regatului Iudeii în trei provincii: Irod Antipas primeşte Galileea şi ţinutul Perea; Arhelaus Iudeea şi Samaria; Filip (fiul Cleopatrei şi a lui Antonius) primeşte Betania, Traconitida, Auranitida şi Ituria (Paneas). Filip extinde oraşele Betsaida şi Cesareea.
Este trimis la Ierusalim Sabinus, în calitate de procurator al bunurilor imperiale, pentru a face un inventar al resurselor regatului. Recensământul făcut de romani şi slujbaşi iudei determină revolta populaţiei, susţinută şi de o parte a rabinilor.
Se configurează o mişcare antiromană, de eliberare, sub conducerea lui Iehuda Galileanul şi a rabinului phariseu Sadoc. Sabinus cheamă legiunile lui Varus, pentru a restabili 'pax romana'.
Mii de răsculaţi sunt crucificaţi în anul 6.

5 – 30

5 Naşterea lui Saul din Tars (localizată de diverse surse între 5-10). Provenit dintr-o familie de nobili iudei, căreia i se acordase cetăţenie romană, el va fi instruit pentru a deveni rabin la Yeşiva lui Gamaliel cel Bătrân din Tars. Ca tânăr membru în Sanhedrin se va remarca în prigoana împotriva comunităţilor de evrei creştini. Va participa direct la asasinarea Sfântului diacon Ştefan. Reconvertit la Creştinism sub numele Pavel, va dezvolta misionarismul Evangheliei lui Isus, între evrei şi ne evrei în arealul Orientului Mijlociu şi Mediteraneean.
6 Iudeea este declarată provincie romană condusă de un procurator. Arhelaus este exilat în Galia. Quirrinus, numit procurator începe reinventarierea bunurilor regatului lui Arhelaus. Continuă răscoalele conduse de Iehuda şi Sadoc. Ei sunt numiţi de romani 'ziloţi'.
Reântoarcerea familiei lui Iisus din Egipt. Se vor stabili în Nazaret. Se susţin prin meseria de tâmplar a lui Iosif, pe care o va învăţa şi Iisus. La sărbătorile de Paşti, tânărul va uimi pe învăţaţii din Templu prin adânca pătrundere în învăţăturile Torei.
6 Ann (Hanan), fiul lui Seth este numit de Quirrinus Mare preot al Templului..

14 Moare împăratul Augustus. Este ales împăratul Tiberius (14 37). Va fi contemporan cu naşterea 'sectei lui Crestus' şi cu primele reprimări din partea evreilor mozaici. Va trata diferendul ca o problemă internă Legii Mozaice, pedepsind doar ce contravenea Legii Romane.
17 Urmare a opoziției surde a Sanhedrinului față de romani Valerius Gratus îl înlocuieşte pe Ann cu Iosef Ben Caiafa (17 - 37).
26 Pilat din Pont (Ponțius Pilat) este numit procurator al Iudeii. El va apăra interesele Romei exploatând rivalitățile din interiorul oligarhiei iudaice din Ierusalim ; între Caiafa, Irod Antipa, Filip. Va lupta pentru anihilarea mişcării de revoltă condusă de zeloți. El dă verdictul crucificării lui Iisus, la cererea Sanhedrinului şi a mulțimii strânse la judecarea acestuia de către rabinii Templului (30).
27 Ioan Botezătorul este arestat (după ce l-a botezat pe Iisus apa râului Iordan). Va fi decapitat la insistența soției (şi fostei cumnate) a lui Irod Antipa, neîncetând în detenție a blama ca imorale moravurile destrăbălate ale anturajului regal. Ulterior, toți misionarii lui Iisus vor prelua Botezul cu Apă ca **PRIMA FORMĂ DE RECUNOAŞTERE** a unui adept ca fiind într-o comunitate de creştini. Ioan va fi sanctificat de către Biserica creştină de la Ierusalim sub numele de 'Antemergătorul'.
28 Începe misiunea Profetului Iisus, întâi în Iudeea apoi în toată Galileea. Evanghelizarea se adresa în egală măsură nevoilor oamenilor simpli, prin miracole de însănătoşire şi spiritului prin pilde morale. El dezvăluie credincioşilor evrei un Dumnezeu care iubeşte pe om, aşa cum omul ar trebui să îşi iubească semenul. De asemeni definea accesul la 'Viața de apoi' şi 'Judecata de apoi' ca fiind criteriile de evaluare a comportamentului fiecăruia, legătura cu Dumnezeu ne încheindu-se o dată cu viața. Ca mod de reorganizare a vieții civile el preconiza o comunitate de tip esenian (bunurile în comun, într-ajutorarea membrilor comunității, eliminarea sacrificiilor şi ofrandelor materiale ; singura 'ofrandă' fiind căința zilnică pentru greşeli şi oferirea spiritului pentru a fi judecat de blândețea Divină).
Mesianismul său va genera o polarizare a celor săraci şi a celor nemulțumiți de asuprirea administrației iudeo-romane, căpătând în anul 29 - 30 accente de revoltă pasivă.
30 Iisus este crucificat pe 14 Nissan, în timpul sărbătorilor de Paşti (după alte izvoare în anul 33) fiind perceput de oligarhia iudeo-romană ca un reformator social şi religios foarte periculos.
30 – 50
30 - 35 Formarea primelor mari comunități de evrei creştini la Ierusalim şi în Iudeea. Confruntări cu evreii mozaici în Marele Templu.
32 Lapidarea Sfântului diacon Ştefan. Plecarea 'eleniştilor' în comunități evreieşti din afara Iudeii (Antiohia, Bere, Tars, etc).

32 Convertirea rabinului Saul, pe drumul Damascului. Se va retrage în Tars (aproximativ 12 ani), pentru a nu fi ucis atât de habotnicii mozaici cât şi de evreii 'elenişti' (pentru lapidarea lui Ştefan).

33 Împăratul Tiberius dă dispoziție Legatului de Siria, Vitelius, să destitue pe marele rabin Caiafa şi recheamă pe reprezentantul Romei Pilat, fiind înlocuit cu senatorul Marcel. Despre senatorul Marcel se spune că ar fi devenit un adept creştin, După unele izvoare documentare el ar fi fost gazda apostolului Petru la Roma. Informația este menționată de Francesco Paolo Rizzio, ca fiind cuprinsă într-un apocrif 'Faptele lui Petru', la sfârşitul secolului al II-lea, tradusă în latină sub titlul 'Faptele lui Vericeli'.

33 – 43 Convertirea unor cetățeni romani (mai ales din rândul militarilor şi castei cavalerilor) la creştinism, urmare a mesianismului lui Petru.

35 Tiberius cere senatului Roman să emită o lege prin care să declare că a fi creştin este legal. Senatul emite un senat-consult prin care decide ' non licit esse cristianos'.

37 - 41 Caligula imperator la Roma.

37 Agrippa I devine rege al regiunilor tetrarhice Filip şi Lisania. În 39 primeşte din partea Romei Galileea şi Perea, în 41 Iudeea şi Samaria. Va obține de la împăratul Caligula să fie reluate ritualurile mozaice şi purtarea veşmintelor sacerdotale de către rabini în Marele Templu Mozaic. Va face corp comun cu rabinii din Sanhedrini în decapitarea Bisericii creştine de la Ierusalim. Va anihila mişcările de independență a iudeilor împotriva dominației romane.

41 - 54 Claudiu imperator la Roma. Va numi rege al Iudeii pe Agripa I. Va fi ostil creştinismului, atât cel din rândul evreilor cât mai ales al expansiunii acestuia în elita militară şi politică din Roma.

42 Cazul trecerii la creştinism al familiei aristocratice a lui Aulo Plauzio şi al Pomponiei Graecina, blamat de curtea imperială.

42 Agripa I arestează conducerea Bisericii de la Ierusalim de Paşti. Petru reuşeşte să iasă în mod miraculos din închisoare. Iacob cel Mare este decapitat. Iacob cel Mic preia conducerea comunității creştine din Ierusalim.

Petru va părăsi Ierusalimul continuând misiunea apostolică. Prezența lui Petru la Roma este localizată în 42, după Eusebius:

> 'La începutul principatului lui Claudiu, providența l-a luat de mână pe Petru şi l-a condus la Roma'. (Cronica 2,14,6)

După alte izvoare documentare în 48-49.

44 Moare Agrippa I.

44 - 52 Iudeea condusă de procuratori romani : Cuspus Fadus (44-46), Tiberius Alexandrus (46-48), Ventidus Cumanus (48-52).

48 - 50 Prima misune apostolică a lui Saul (apostolul Pavel), împreună cu Barnabe în Siria (Antiohia) şi Cipru (Antiohia de Pisida, Listros, şi Derbe – unde Saul va lua numele de apostolul Pavel).

49 Dezordini de stradă provocate de conflictele între evreii creştini şi mozaici la Roma. Claudiu dă un edict prin care evreii creştini sunt izgoniți din Roma.

49 - 50 Începe elaborarea Evangheliei lui Marcu, (concomitent cu predicarea lui Petru la Roma, la cererea cavalerilor romani creştinaţi).
50 – 80
50 Are loc Conciliul Bisericii Creştine de la Ierusalim. Conducătorii Bisericii dezbat cum trebuie să respecte noii adepţi ne evrei Legea Creştină. Este emisă Epistola de la Ierusalim prin care popoarele de alte rituri decât cel mozaic se pot converti la creştinism fiind exceptaţi de la stricta respectare a Legii Mozaice. Printre altele ei nu erau obligaţi la botezul circumciziei sau să respecte regulile alimentare stricte (interdicţia de a consuma alimente 'spurcate', definite în ritualul iudaic). Nu le era interzis să intre în casele celor de altă religie sau a îi primi ca musafiri. Singurele cerinţe erau să primească botezul cu apă, să nu facă ofrande sau sacrificii zeilor ; să respecte Cele Zece Porunci ; să se abţină de la consumul de animale sugrumate sau de sânge. Aceste derogări nu erau valabile pentru evreii creştini, ei trebuind să respecte în egală măsură perceptele Legii Mozaice.
50 - 53 A dou-a misiune apostolică a lui Pavel în Macedonia (Filipium) şi Grecia (Salonic, Corint, Atena, Efes). Aici, grupul misionar primeşte în rândurile iniţiaţilor primul discipol 'impur' etnic. Este vorba de Timotei, originar din Listros. Pentru a nu încălca poziţia iniţiaţilor evrei creştini, el este botezat în întâi rit mozaic, apoi creştin : cu apă şi botezul prin Spiritul Sfânt. Activitatea intensă a grupului misionar nu întâmpină greutăţi serioase din partea autorităţilor romane. Opoziía evreilor mozaici se manifestă direct sau indirect prin incitarea populaţiei locale. Astfel în 51 la Corint sau în 53 la Efes, prin incitarea argintarilor, care îşi vedeau munca periclitată prin renunţarea celor creştinaţi la construirea de temple şi statui pentru zei. Va fi înfiinţată a dou-a mare Biserică Creştină din Antiohia. Ea va lua locul Bisericii de la Ierusalim ca centru al dezvoltării mesianismului creştin. În 57 i se va alătura Biserica creştină din Efes. Acestea sunt primele în care preponderenţa este de partea creştinilor ne evrei.
52-60 Felix Antonius devine procurator al Siriei (şi Iudeii). El ia de soţie pe Drusila, sora lui Agrippa II. Va înăbuşi revolte ale ziloţilor, îl va condamna la moarte, în 58, pe Marele Preot Ionathan (participant activ la mişcarea de independenţă a iudeilor).
53-57 A trei-a misiune a lui Pavel în Grecia (Efes şi Corint). Înfiinţarea Şcolii de Iniţiere creştină de la Efes. În 57, în Tars, Luca menţionează prima oară ritualul euharistic de duminică în cadrul comunităţii creştine.
54-68 Nero imperator la Roma. Îl numeşte pe Agrippa al II–lea rege în Galileea, Perea şi Inspector al Marelui Templu.
57 De Paşti, la Ierusalim, Pavel încearcă să elimine disputele din interiorul comunităţii de evrei creştini. Atacat în faţa Templului de un grup de evrei pentru a fi lapidat, este salvat de garnizoana romană. Lisias îl trimite în Cesareea la procuratorul Felix, pentru a îl proteja de intenţia perpetuă a

rabinilor din Sanhedrin de a ucide 'ereticul' apostol. Rămâne în detenție doi ani.

59 Judecata lui Pavel în fața regelui Agrippa al II – lea are loc în Cesareea. Este prezent Legatul roman Festus şi o delegație a Sanhedrinului. Decizia favorabilă a regelui este contestată de Marele rabin Ann. Pavel cere şi obține trimiterea lui spre a fi judecat de instanța imperială de la Roma, unde ajunge în 60.

62 Prefectul Romei, Burro îl declară nevinovat pe Apostolul Pavel. Misunea evanghelică a lui Pavel la Roma (60-67).

62 Nero declară zeificarea sa obligatorie în întregul imperiu. Sunt urmăriți cei ce nu o respectă (stoicii greci şi creştinii). Evreii mozaici din Roma folosesc toate mijloacele (inclusiv bunăvoința soției evreice a lui Nero, Pomponia) pentru a genera o atmosferă de suspiciune şi ură împotriva creştinilor la Roma.

64 Pentru a descrie un incendiu care să fie consemnat în opera sa poetică, Nero organizează incendierea Romei. După care declară vinovați pe creştini. Procuratorul Romei, Tigellinus, organizează arestarea în masă a creştinilor, uciderea lor în amfiteatre. Nero pune la dispoziție pentru masacre propriile grădini.

66-73 Iudeea se răscoală împotriva dominației Romane. Rezistența durează şapte ani. Insurecția Iudeilor este punctul culminant al revoltelor ce s-au desfăşurat încă de la începutul secolului, după moartea lui Irod (4). Ierusalimul este eliberat prin acțiunea comună a poporului şi a rabinilor. Cestius Gallus mobilizează legiunea a XII-a şi alte cohorte, pentru a ataca Ierusalimul. Este înfrânt de Succot (sărbătoarea corturilor). Iudeea este declarată independentă. Se formează un 'Guvern Insurecțional' format din 70 membrii. Iudeii formează trei armate : cea de la Ierusalim condusă de Iosef Gurion şi Marele rabin Hanaan ; cea din ținutul Edomiților condusă de Iehosuah Ben Tzefafa şi Eleazar Ben Hnani ; cea din Galileea condusă de Iosef Ben Matitahu. Erau în total 100.000 războinici. Nero desemnează pe Vespasian şi Titus, în fruntea a 600.000 de soldați să atace trupele iudee. Romanii debarcă la Accra (Acco) pe care o cuceresc. Trupele din Galileea sunt înfrânte şi generalul Joseph Ben Matitahu se predă (va fi considerat de evrei trădător şi numele său va fi şters din istoria evreilor; dar va rămâne în istoria universală ca Josefus Flavius prin lucrările sale privind 'Războaiele Iudeilor'). În 70 Titus ocupă Ierusalimul. Marele Templu este incendiat. Din el va rămâne doar 'Zidul Plângerilor', până astăzi. Evreii rezistă în diverse fortificații. Au loc lupte în interiorul taberei iudeilor între adepți ai păcii cu romanii şi zilotii lui Ioan de Gishala. Simon Bar Giora reuşeşte să formeze o nouă armată şi atacă Ierusalimul dar, datorită disensiunilor interne evreii sunt din nou înfrânți. Ultima fortificație care cade va fi Massada, apărată de sicarii lui Eleazar. În anul 73, de Paşti, toți apărătorii împreună cu familiile lor se vor sinucide. Evreii sunt vânduți ca sclavi sau ucişi în luptele de gladiatori din

Siria. O parte din tineri sunt înrolați în Legiunea romană ‘Macedonica’ (care va ajunge şi pe meleagurile oltene). Averile templelor mozaice sunt date templelor romane. Bar Giora este ucis în timpul celebrării triumfului lui Vespasian şi Titus la Roma.
Perioada este marcată de apariția unor texte mesianice la evrei. ‘Apocalipsa după Ioan’ pentru evreii creştini (la Patros, în Grecia) ; ‘Mishna’ şi ‘Zohar’ pentru evreii mozaici.
Învățații mozaici, sub conducerea rabinului Iohanan Ben Zakai şi a lui Gamaliel d’Iavne (70) formează la Iavne (Iasmina) o yeşiva la care sunt instruiți rabinii pentru rezistența prin conceptul de ‘Stat Spiritual Evreu’. Poporul este unit nu prin unitatea de teritoriu ci **PRIN UNITATEA ÎN CREDINȚĂ**. Evreii creştini refuză să se alăture insurgenților.
67 Apostolii Petru şi Pavel martirizați la Roma.
68 Nero se sinucide, Galba imperator.
69 - 79 Vespasian imperator. Vespasian şi Titus vor înceta prigoana împotriva creştinilor, având în vedere şi refuzul acestora de a se alătura insurgenței iudeilor. Au loc treceri la creştinism în familia imperială (Flavius Sabinus, fratele lui Vespasian). Fapt menționat de Josefus Flavius în ‘Războiul Iudeilor’. Perioadă propice pentru dezvoltarea Bisericii creştine de la Roma.
81 – 284
81 - 96 Domițian imperator. Represiune asupra bisericii creştine de la Roma. Domițian va căuta să distrugă existența creştinismului în rândul cavalerilor şi aristocrației romane, în încercarea de a reimpune cultul zeilor. Cad Domitilla, consulul Achilio, Glabrione, consulul Flavius Clementinus (văr cu Domițian).
97 – 105 Papa Evarist la Roma.
96 - 98 Nerva imperator;
98-117 Traian imperator. Vor desăvârşi expansiunea imperiului în Sud-Estul Europei şi Asia Mică. Romanii cuceresc Armenia, Assiria, Mesopotamia, Dacia. Politica privind creştinii este mai relaxată. Ierusalimul este parțial repopulat cu evrei creştini, loiali imperiului. Au loc lupte interne şi răscoale în Iudeea. În urma unei răscoale a iudeilor, Simeon (care l-a înlocuit pe Iacob cel Mic la conducerea Bisericii de la Ierusalim) este ucis în anul 107. Locul lui este luat de Ioan de Efes (107-117). Ignațiu de Antiohia (prezbiterul Bisericii din Antiohia) este dat spre a fi sfâşiat de animale în amfiteatrul de la Roma (110). Policarp va păstorii comunitățile creştine, până în 156, în calitate de episcop de Smirna.
105-115 Papa Alexandru I la Roma
117-138 Adrian împărat. Stabileşte granița pe Eufrat, încheind pacea cu Parții. O răscoală a iudeilor din 117 este înfrântă de trupele romane conduse de maurul Lucius Quietus. Acesta devine Legat al Iudeii. Adrian era un mare admirator al culturii elene. Preconiza unificarea imperiului prin sinteza culturii

romane cu cea elenă. Dorea să edifice un consens comercial, edilitar şi civic. În perioada 128-138 îşi va stabili reşedinţa la Atena.
115-125 Papa Sixt I ;
125-136 Papa Telsefor.
127 În urma participării evreilor la o răscoală în Egipt, Adrian hotărăşte lichidarea iudaismului, începând cu interzicerea botezului mozaic (circumcizia). În anul 130 vizitează Ierusalimul şi hotărăşte reconstrucţia oraşului ca urbe de tip roman, sub numele de Aelia Capitolina. Templul urma să fie reconstruit şi închinat lui Jupiter.
132 După doi ani de pregătire, iudeii încep ultimul lor război împotriva Romei. Rabinul Akiva îl numeşte pe Simon Ben Koshiba 'Mesia', cu numele Bar Kohba (Fiul Stelei), şi conducător al armatelor iudee. Garnizoana condusă de Tinus Rufus şi întăririle venite din Siria sunt înfrânte ; Ierusalimul este eliberat. Iudeii pedepsesc pe evreii creştini, care nu se alătură mişcării anti romane. Împăratul cheamă legiunile din Bretania, conduse de Iulius Severus şi preia conducerea campaniei. Este cucerită întâi Galileea. În anul 134 este cucerit Ierusalimul. După o rezistenţă îndelungată şi distrugerea a cinzeci de localităţi fortificate, cade ultima citadelă : Beter (135), unde moare şi Bar Kohba. Iudeii vor mai rezista un timp în peşterile de la Marea Moartă (Ein Ghedi). Tinius Rufus va reconstrui Ierusalimul ca urbe romană sub numele de Aelia Capitolina. Templele lui Jupiter, Junona, Minerva vor fi construite pe ruinele Marelui Templu. Templul Afroditei este amplasat pe Golgota; a lui Zeus în Garizim şi în Pădurea Sacră, a lui Adonis în jurul grotei de la Bethleem.
135-155 Fiinţează ultima comunitate de evrei creştini dintre cei dispersaţi în Cisiordania şi Siria. Se vor numi Ebioniţi (săraci) şi vor adopta 'Evanghelia Evreilor'. Nu recunoşteau lui Iisus calitatea de Mesia şi nici textele cuprinse în epistolele paveliene.
136 -140 Papa Igniu ; **140 -155** Papa Pius I ; **155 – 166** Papa Ancient la Roma
150 Iehuda Bar Ylai din Usha formează o nouă Yeşiva în Tveria.
155 Policarp de Smirna martirizat.
162-180 Marc Aureliu imperator. Emite Kaina Dogmata (Noi decrete) împotriva creştinilor din cauza mişcării eretice creştine a montaniştilor (**Montanism** a fost o mişcare creştină numită după numele fondatorului ei **Montanus).** Mişcarea Montaniştilor apare în Frigia (160). Numită şi 'Mişcarea Noii Profeţii' (Tertulian a fost el însuşi montanist) ea are un spirit de devoţiune, recomandă asceza, intoleranţa faţă de practicile păgâne şi avea un puternic spirit anti roman şi anti statal. Li se opun, din interiorul creştinismului apologeţii : Melitone, Atenagora, Apollinnare ; care cer loialitatea creştinilor faţă de statul Roman şi se opun manifestărilor fanatice ale montaniştilor. Marc Aureliu va reacţiona prin emiterea Kaima Dogmata: urmărirea şi persecutarea creştinilor care nu respectă legile statului. Apogeul

este atins la Lyon unde mii de creştini montanişti sunt ucişi. Printre ei şi apologetul Iustin. Biserica creştină din Lion, decimată, este curând revigorată datorită lui Irineu.
193-211 Septimiu Sever imperator. Relaxează politica antievreiască şi în egală măsură anulează prigoana împotriva creştinilor. Este adeptul sincretismului religios (coexistenţa religiilor). Numeşte un preşedinte (nashi) din rândul învăţaţilor iudei din Tveria. Nashi va fi Iehuda Bar Ylai. În 212 va acorda evreilor cetăţenie romană (o dată cu toate popoarele supuse imperiului.). În Ierusalim revin evreii din alte teritorii. Cea mai semnificativă, ca număr, este comunitatea revenită din Babilon în urma prigoanei persane (212-241). Deasemeni este asimilată la mozaism populaţia Tadmoreeană, după înfrângerea ei de romani (273).

C.V.2 ÎN ANII OCUPAŢIEI BIZANTINE

284 – 638
284 Conducerea Imperiului este împărţită între Diocleţian (de Apus) şi Maxenţiu (de Răsărit).
311 La sfârşitul vieţii imperatorul Galeriu decretează toleranţa religioasă pentru creştini.
306-337 Constantin cel Mare imperator.
312 Constantin învinge pe Maximus la Ponte Milvio (pe Tibru) sub semnul lui Iisus (crucea în şase colţuri).

314-335 Papa Silvestru la Roma.
324 Constantin învinge pe Liciniu în Orient. Legiunile de soldaţi creştini participă la eliberarea Anatoliei. Constantin declară creştinismul religie de stat. Începe imperiul Romano-Creştin. Capitala imperiului se stabileşte la Constantinopol. Palestina şi Ierusalimul trec sub conducerea evreilor creştini. Aceştia adoptă toponime elene. Pe Golgota este construită Biserica Sfântului Mormânt. Evreii creştini repopulează Ierusalimul. Zidul Plângerilor rămâne sub jurisdicţia comunităţilor de evrei mozaici.
325 Conciliul ecumenic de la Niceea. La Niceea se definesc criteriile de apartenenţă la 'catholica eclesia' :
☞ Acceptarea tezei fundamentale :
    'Fiul este Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, generat nu creat, consubstanţial cu tatăl'.
☞ Ordinea scaunelor episcopale : Roma, Alexandria, Antiohia
  Aria de jurisdicţie a episcopilor celor trei patriarhii.
☞ Data Paştelui stabilită de comun acord (nu s-a respectat datorită diferenţelor de calendar între Orient şi Occident).
☞ Celibatul clericilor (cu care nu vor putea locui decât mamele şi surorile).

351-353 Răscoală a evreilor mozaici de la Ierusalim. Sunt înfrânți, titlul de 'nashi' (conductor al Comunitaților cu drept de reprezentare în fața autorităților) este desființat, localitățile Tveria, Tzipori şi Bet Gallus sunt dărâmate. Ierusalimul rămâne oraş deschis celor două religii; este permisă vizitarea locurilor sfinte. Misionarii creştini Ilarion şi Hariton îndeamnă la construirea de biserici şi mănăstiri pe tot teritoriul Palestinei.
363 Începe confruntarea între Romani şi Perşi. Ofensiva lui Constanț al II-lea înfrântă. Valențian, imperator creştin (363-375). Se dezvoltă episcopia creştină din Milano sub conducerea Episcopului Ambroziu (347-397). Scade influența papilor de la Roma. Până în 392 o perioadă tulbure în Occident, după care Teodosiu I devine imperator unic, cu intenția de a menține imperiul prin credința creştină şi instituțiile ei. Un incident din perioada lui Teodosiu ilustrează gradul de intoleranță la care ajunsese clerul creştin față de poporul primilor creştini. În anul 387, la Callinico, oraş pe malul Eufratului, creştini fanatici au incendiat o sinagogă. Împăratul Teodosiu I, deşi creştin, cere episcopului de Milano, Ambrozie, să reconstruiască sinagoga cu banii episcopiei. Episcopul de Milano Ambrozie îi scrie : 'Va fi aşadar un templu al nelegiuiților iudei construit pe cheltuiala Bisericii'. (Ambrozie Scrisoarea 74)
451 Marea schismă creştină. Separarea bisericilor
Biserica de la Roma (catolică)
Biserica de la Constantinopol (ortodoxă)
Episcopul Juvenal (de la Ierusalim) se alătură Bisericii de la Constantinopol dar majoritatea evreilor creştini se alătură comunităților evreieşti din Samaria. Creştinii rămân minoritari în Ierusalim.
476 Căderea Imperiului Roman de Apus.
527-565 Justinian împărat. Va reinstaura dominația ortodoxismului în Ierusalim. Drepturile evreilor mozaici vor fi limitate.
614 Evreii mozaici din Galileea şi Nazaret se alătură perşilor, ajutându-i să ocupe Ierusalimul. Clerul mozaic va declanşa o prigoană de amploare împotriva populației creştine. Vor fi dărâmate numeroase biserici. Preotul Zaharia şi fruntaşii creştini sunt goniți din oraş.
627 Pace între perşi şi bizantini. Revenirea clerului ortodox se face printr-o procesiune condusă de împăratul Heraclius. Clerul ortodox prigoneşte pe mozaici…
638 Califatul Arab, ocupă Ierusalimul şi Palestina.

C.V.3 ÎN ANII OCUPAȚIEI CALIFILOR

638 – 1099
625 Expasiunea Arabă se apropie de Palestina. Armata organizată de Profetul Mahomed este privită cu teamă de populație. Evrei, creştini şi păgîni, deopotrivă îşi trimit delegații cu daruri pentru a obține "Act de Protecție"(firman). Încep lupte între armatele arabe şi legiunile bizantine (632-638). Acestea din urmă sunt nevoite să abandoneze Siria şi Palestina, după

bătăliile de la Bet Şen (635) Şi Valea Iarmukului (636). În 638 Ierusalimul este ocupat de trupele musulmane. Comandantul trupelor bizantine părăseşte oraşul lăsând la conducerea acestuia pe episcopul creştin Sofronie. Acesta predă oraşul califului Omar. Tratatul încheiat prevedea respectarea locaşurilor de cult şi o anumită toleranță în practicarea celor trei culte: mozaic, creştin şi musulman. Teritoriul cucerit va fi numit de arabi 'Falastin'. Din cauza lipsei consoanei 'P' din vocabularul arab.
661 Califul Muawaia îi ia aliați în oraş pe iudei. Va sprijini colonizarea lor în Liban şi le dă conducerea oraşului. Este construită Marea Moschee a lui Omar pe ruinele Marelui Templu mozaic. Se construiesc moschei pe tot teritoriul Palestinei.
717 Califul Omar al II – lea instituie un regim de teroare religioasă. El începe cu măsuri fiscale de genul 'taxei pe cap' (de necredincios musulman). Continuă cu alte restricții. Ne musulmanii nu aveau voie să construiască sau să repare locaşuri de cult. Nu li se permitea să oficieze procesiuni rituale sau să afişeze insemnele de cult (crucea, steaua lui David, steaguri, icoane, etc) în locuri publice. Nu aveau voie să împiedice rudele să se convertească la mahomedanism. Nu aveau voie să adopte obiceiuri musulmane, să participe la sărbători musulmane. Nu aveau voie să construiască locuințe mai înalte decât ale musulmanilor. Ciudat de asemănătoare cu cele aplicate în istorie de alte regimuri intolerante sau xenofobe, pe criterii religioase sau nu - Inchiziția, fascismul, comunismul, etc Califii din dinastia Abas au impus semne distinctive în vestimentația 'necredincioşilor'. Iudeii trebuiau să poarte pălării galbene, creştinii pălării de culoare albastră, iar ceilalți necredincioşi pălării de culoare roşie. Au loc campanii de trecere forțată la mahomedanism. Datorită opoziției hotărâte, atât a mozaicilor cât şi a creştinilor (care încep un exod în masă din Ierusalim, ne vrând să renunțe la credință) autoritățile musulmane sistează convertirea forțată. Cei ce o vor accepta vor primii funcții publice. O vor face membrii unor familii cu stare iudee (şi mult mai puțin creştinii). Aceştia se vor constitui în factor de sprijin în infrastructura puterii musulmane. Practicarea cultului de origine o vor ține în mare secret. Biserica Sfântului Mormânt, de pe Golgota este dărâmată.
Comunitățile creştine în Palestina sunt grupate în Ierusalim, Tveria, Bethleeem, Nazaret şi localitățile maritime. Comunitățile iudeilor sunt grupate în Galileea, Neghev şi la Ierusalim.
998 Beduinii din tribul Tay sunt desemnați să guverneze Palestina în numele califilor. Aceştia se declară independenți. Urmează o perioadă de războaie civile până la venirea cruciaților. Fenomen ce va diminua viața economică, ruinând comunitățile locale şi determinând o micşorare a numărului de locuitori din Palestina.Vor fi izgoniți de Cruciați.

C.V.4 ÎN ANII OCUPAȚIEI CRUCIAȚILOR

1099 – 1291

1096 Regatele creştine, o dată constituite într-o alianță (care va duce la formarea Imperiului Romano-German), sub conducerea spirituală a papilor, îşi canalizează forța expansivă sub stindardul eliberării Mormântului Sfânt. Începe prima Cruciadă. Trupele de mercenari conduse de nobili Franci se deplasează spre Ierusalim. În drumul lor practică exterminarea ne creştinilor. În speță din comunitățile evreieşti întâlnite.
☞ Motivul religios[1] era de fațadă. Iisus a fost ucis, după cum am văzut, de oligarhia Sanhedrinului Mozaic şi de acei evrei din Ierusalim, incitați de marele cler mozaic de atunci. Se masca faptul că fără apostolii evrei creştini, popoarele creştine nu ar fi fost… creştine. Era perioada în care, spre exemplu textul Lucanian 'Faptele Apostolilor' va fi 'ascuns' uzului creştinului 'de rând'. Era şi firesc deoarece argumentul 'vinei' poporului Evreu nu ar mai fi avut… argumente. Motivul real era mai prozaic : jaful evreilor, care erau înstăriți. Metoda se va aplica aproape nouă sute de ani.
Are loc lupta pentru Ierusalim. 30.000 de luptători iudei se apără cu disperare şi eroism. Marea majoritate cad în asediu. Pe 15 iulie oraşul este cucerit. Cei prinşi sunt vânduți ca sclavi nobililor creştini. Ceilalți iudei se retrag la Aşkelon unde vor continua rezistența până în 1153. Comunitățile de creştini predau zona lor fără luptă. Perioada cruciatã a lãsat pe teritoriul Palestinei numerose biserici creştine, mãnãstiri şi forturi, ale cãror urme se gãsesc şi azi. Multe din ele au fost transformate în moschei. Comunitãțile de iudei erau grupate în zona ruralã deoarece cruciații nu au omorât aici oameni, având nevoie de produse agricole pentru garnizoanele lor. Iudeii erau tratați la fel ca orice ne creştini. Cu mici excepții li se interzicea stabilirea la Ierusalim. Astfel un grup de 300 de rabini practicanți fervenți ai cultului mozaic, din Franța şi Anglia, primesc dreptul de a locui la Ierusalim (1210-1211). Comunitãți mai mari de evrei sunt la Aşkelon, Accra şi în Galileea. Localnicii, fie ei creştini sau iudei, practicau agricultura, micile meserii, comerțul. Godefroy de Bouillon este proclamat Rege al Ierusalimului. Nobilul franc Tancred devine Prinț de Galileea. Regatul Creştin înfiintat este numit 'Regnum David' şi în unele acte 'Israel'. El se întindea de la muntele Hermon şi Damasc în Nord până la portul Eliat în Sud.
1177 Alianța între Egipteni, Sirieni, Irakieni condusã de Saladin[2], în a se opune celei de a dou-a cruciade, reuşeşte sã ocupe Gaza. A dou-a cruciadã se împotmoleşte în fața Damascului.
1191 A trei-a cruciadã, condusã de Richard Plantagenetul ('Inimã de Leu') şi Filip August, reuşeşte sã recucereascã de la Alianța Arabã portul şi cetatea Accra. Neânțelegeri apãrute între conducãtorii ei fac ca armata creştinã sã nu valorifice fuga în derutã a trupelor arabe. Este încheiatã pace cu Saladin prin care este permis accesul liber la centrele de cult aflate în zona arabã.

---
[1] vina poporului evreu de a îl fi omorât pe Iisus
[2] Şalah ad-Dīn Yūsuf ibn Ayyūb

1229 A şase-a cruciadã este condusã de regele Friderich al II – lea. Ierusalimul este recucerit fãrã luptã, la fel ca oraşele Lud, Ramala, Tzipori, Nazaret. În urma tratatului de la Iaffa Muntele Templului rãmâne în posesia Sarazinilor (pe el se afla Moscheea lui Omar). Cruciații vor rezista pânã la venirea Mamelucilor (1291).

C.V.5 ÎN ANII OCUPAȚIEI MAMELUCILOR

1291 – 1516

1516 Mamelucii înving pe cruciați în bătălia de la Accra. Restabilesc regimul musulman pe sistemul de organizare autarhică. Astfel Palestina este izolată de regatele creştine. Este interzisă intrarea călugărilor creştini, de teamă că vor introduce o dată cu venirea lor perceptele inchiziției. Mamelucii permit întoarcerea Evreilor. Fenomenul se va amplifica după Salv Conductul dat de Vatican (1488) prin care evreii persecutați pentru credință de inchiziție pot pleca în Palestina. Astfel va începe o mişcare umană de Reântoarcere a Evreilor în Palestina. Ea va dura, cu variații de intensitate, până în secolul XX. În schimb comunitățile creştine se vor diminua, menținându-se mai mult pe teritoriul actualului Liban (Ritul Maronit). Dominația Mamelucă se termină o dată cu invazia otomană.

C.V.6 ÎN ANII OCUPAȚIEI OTOMANE. SIONISMUL – GENEZA REÎNTOARCERII

1516 – 1917

1516 Trupele imperiului otoman ocupă Palestina şi Egiptul, în urma bătăliei de la Debek.

1481-1512 Baiazid Ilderim sultan. Revin grupuri mari de Evrei de rit Sefard[1] care se instalează în peninsula Iberică. Au fost expulzați din Spania în 1492 şi ulterior din Portugalia.

[1] Evreii de rit Sefard sunt evreii de rit spaniol. Ei s-au instalat în Peninsula Iberică după ce au fost goniți din Iudeea: prima deportarea a avut loc în anul 70 şi după desfințarea Statului Iudeu de armata Imperiului Roman (134-135). Arealul de dispersie a fost de-a lungul teritoriilor limitrofe Mării Mediterane. Ei s-au instalat în Peninsula Iberică o dată cu instalarea Califatelor Arabe (secolul VIII) în Peninsula Iberică. Au fost expulzați din Spania în 1492 (prin Decretul din Alhambra, dat de Regina Isabela şi Regele Ferdinand, la îndemnul Episcopului Iezuit Francesco de Loyola) şi ulterior din Portugalia. Au emigrat în nordul Africii,în Italia, în Orientul Apropiat, în peninsula Balcanică şi în Sudul României, ulterior în Anglia, Olanda şi America (prima Comunitate înființătă în jurul Sinagogii `Kahal Zur Israel` din statul Pernambuco – Brazilia). Au vorbit vreme de sute de ani limba ladino sau iudeo-spanio (având la bază dialectul castilian).

1700-1777 Soseşte un val de evrei aşkenazi[1] veniți din Polonia, în urma prigoanelor antisemite.Puterile creştine încearcă sprijinirea emigrării şi implantării de comunități formate din sârbi, bulgari şi greci. Metoda era de a plăti visteriei turceşti importante sume de bani pentru ca acela care şi-a menținut credința creştină să devină 'supus' austriac, englez sau francez. Astfel aveau posibilitatea de a practica atât cultul creştin (catolic, ortodox sau protestant) cât şi de a exercita o meserie pentru asigurarea existenței. Creştinii trăiau în jurul aşezămintelor religioase, care mai erau.
1789 Revoluția Franceză dă drepturi egale tuturor cetățenilor, inclusiv evreilor din comunitățile aflate sub jurisdicție Franceză. Primul Sanhedrin legal al evreilor din al evreilor din epoca modernă (1805) este ținut la Paris.
1830 - 1850
ALIA – Începutul mişcarii de reântoarcere a Evreilor pe tărâmul străbunilor, urmare a chemării Rabinilor Yehuda Solomon Alkalai (rabin al unei mici comunități mozaice sefarde de lângă Belgrad) şi Zvi Hirsch Kalischer (rabin aşkenaz din Germania) de întoarcere activă în 'Tărâmul promis'[2]. Spre deosebire de practica rabinilor de a se ruga ca Iahve (Dumnezeu) să îi ducă înapoi în 'Tărâmul Promis', el militează pentru reântoarcerea efectivă a evreilor în Palestina, cu sprijinul tuturor comunităților evreieşti din Galut (diaspora evreiască). Grupul de adepți creşte până la decesul rabinului. Aceştia duc aceste idei în comunitățile de proveniență. Printre ei este şi bunicul lui Thomas Herzl, din Comunitatea Evreiască din Budapesta ; bancher. El va dedica viața lui şi averea familiei realizării practice a acestui deziderat, realizând coagularea Mişcării de Reântoarcere a Evreilor în jurul Congresului Mondial Sionist de la Basel (1897).
1850-1914 Acțiuni individuale ale unor magnați evrei pentru Reântoarcere. Dezvoltarea mişcărilor Sioniste în țările Europene şi SUA devine motorul şi sponsorul principal (prin organizațiile de tip Joint) al diverselor etape de Reântoarcere. Conştiința națională se dezvoltă în comunitățile evreieşti din Europa în baza a doi vectori sociali:
1. Succesiunea a două stări de spirit în comunitățile din Europa: de integrare în majoritate a evreilor; de rezistență şi organizare în fața manifestărilor de intoleranță şi antisemitism din partea populației creştine. Cum această succesiune avea timpi diferiți în diferite țări Europene, inclusiv Imperiul Rus, comunitățile evreieşti erau într-o continuă căutare de soluții.

---

[1] Evreii de rit Aşkenaz după ce au fost goniți din Iudeea: prima deportarea a avut loc în anul 70 şi după desfințarea Statului Iudeu de armata Imperiului Roman (134-135), au emigrat în vestul şi centrul Europei, mai ales în țările germanice. Începând din primele secole ale primului mileniu al erei noastre. În Evul Mediu, ei au migrat şi spre estul Europei. Evreii aşkenazi utilizau limba idiş, (un idiom germanic) şi cea ebraică / aramaică: în practicarea cultului, discursuri rabinice şi legătura cu Comunități Everieşti mai îndepărtate.
[2] Adresa Link Video: http://www.youtube.com/watch?v=rdeXa1oz9D8

2. Formarea conştiinței naționale. Ralierea evreilor în jurul Credinței Mozaice şi a voinței de a se Reântoarce în 'Ținutul Făgăduit' pentru a reface Țara lui Israel.
Un mare număr de emigranți au luat drumul Americii (de unde, peste nici 70 de ani şi până acum va veni principalul suport financiar al Joint-ului). O altă inițiativă a fost a magnatului evreu Moriz de Hirsh (finanțator, printre altele a construirii căilor ferate din Balcani şi Orient) de a trimite 7000 de evrei pauperi din Rusia în Argentina. Magnatul Rotchschild finanțează direct (1870-1910) înființarea unor aşezări compacte în Palestina.
1897 la Basel (Elveția): primul Congres Mondial Sionist, inițiat de Theodor Herzl[1]. Provenind dintr-o familie de bancheri din Budapesta, absolvent al facultății de drept din Viena, va intra în jurnalistică. În calitate de corespondent de presă la Paris, participă la isteria provocată de procesul Dreyfuss, pe parcursul a zece ani de zile, în Franța. Acest fenomen îl face să vadă că singura soluție este Reântoarcerea în Israel a evreilor. Scrie un text, ce va deveni primul manifest al Sionismului, 'Der Judenstaat' (Statul Evreu) în care preconizează înființarea unui Stat Evreu modern, multirasial şi religios tolerant. Contactează magnați evrei (Hirsh, Rotchschild) fără succes datorită orgoliului său şi al lor (Rotchschild i-a spus, în bătaie de joc, că nu vede cum ar reface Statul Israel cu 100.000 de 'shnorreri'-amărâți). Va lua legătura, prin Bismark şi împăratul Germaniei Wilhelm al II-lea, cu sultanul Turc (în două călătorii, vizitând şi aşezările evreieşti din Palestina). Acesta îi propune Reântoarcerea nelimitată a evreilor pe pământul lor, în schimbul acoperirii deficitului enorm al visteriei imperiului Otoman. Marii bancheri evrei din Europa nu îl sprijină. Se va îndrepta spre mişcările de tineret (Chovevei Zion) spre intelectualitatea naționalistă evreiască, spre evreii din clasa mijlocie din toate țările Europei. Eforturile sale sunt încununate de Congresul Sionist de la Basel – Elveția (1897). Sunt definite direcțile de acțiune (organizatorică, financiară, religioasă, culturală) pentru Reântoarcere. În timp organizația va lua numele de 'Congresul Mondial Evreiesc'.
Reântoarcerea va continua atât prin voluntariatul tinerilor evrei din Europa, cât şi prin emigrarea familiilor din zone supuse mişcărilor anti semite (Rusia, Galiția, Lituania, Polonia, Bielorusia), sau a mişcărilor revoluționare (1905).
1917 – **1918** La intrarea trupelor Engleze (conduse de gen. Allenby) în Palestina, populația, formată din 560.000 de Arabi, 55.000 de evrei trăia pe un teritoriu arid şi sărăcit de administrația Turcă; de război şi blocadă.
Tineri evrei şi familiile lor vin să cultive pământul în Israel **.** Alia-ua evreilor se extinde de la zonele urbane spre cele rurale. Evreii noi veniți reiau ocupații agricole în condiții foarte grele secând mlaştini; făcând față penuriei alimentare şi bolilor (în speță malaria). De menționat că primii evrei emigranți, care au înființat localități agricole în zone aride au fost cei din România (conduşi de Moşe David Iancovici). Au urmat cei din Yemen (1882), Rusia

[1] Adresa Link Video: http://www.youtube.com/watch?v=gwlVshHtK5Q

(bilumilii, începând cu 1903), Ucraina şi Basarabia (Har Halutz – 'pionieri', 1905-1925). Aceştia din urmă vor forma primele comunități săteşti, forma de organizare având o pregnantă asemănare cu modelul esenian din perioada lui Iisus. Primul a fost kibuțul Dgania (înființat la inițiativa lui Iosif şi Miriam Baratz).

C.V.7 ÎN ANII OCUPAȚIEI BRITANICE

1917 - 1948

1918 În ianuarie, după Declarația Balfour dată la Liga Națiunilor de la Geneva, au loc contacte între reprezentanți şi lideri ai **Mişcării Sioniste**[1] şi **Mişcarea Pan Arabă**[2].

1918-1919 Tratativele între preşedintele Congresului Mondial Evreiesc, Chaim Weitzmann[3] şi Emirul Feisal[4] tindeau către o 'Alianță Semitică' dar interesele Angliei şi Franței au blocat acest moment unic de posibilă colaborare, ducând la un război 'între veri' ce durează până acum.

☞În vara anului 1918, Chaim Weizmann are o întâlnire la Akaba, port la Marea Roşie în peninsula Sinai, cu Feisal (fiul emirului Hussein şi lider al Revoltei Arabe din timpul primului Război Mondial). El susține ideea unei alianțe în tratativele de pace de la Paris.

☞ Feisal spera să obțină sprijinul Sionist în lupta de culise pe care o ducea cu diplomația Franceză pentru cotrolul Siriei.

Punctul culminant (pozitiv) apare în decembrie 1918, la un prânz oferit de lord Rotchschild. Aici Feisal declară[5].

'Nici un Arab nu poate să fie suspicios în ce priveşte naționalismul Evreu… spun Evreilor Bine ați venit Acasă şi vom coopera cu ei în limitele Statului Arab'[6].

☞ Se semnează o Declarație Comună în care se trasează direcțiile de principiu ale relației între Statul Arab şi Mişcarea Sionistă. Condiția Emirului a

---

[1] Mişcarea Naționalistă Evreiască, statutată în urma Congresului de la Basel -1897: Scopul ei era Reîntoarcerea Evreilor pe teritoriul Vechiului Israel, pentru a îşi restabili un Cămin Național, punând capăt peregrinării şi persecuțiilor - ca minoritari - în țări străine.

[2] Mişcare Naționalistă de formare a Marelui Stat Arab - care ar fi inclus actualul teritoriu din Iran, Irak, Arabia Saudită, Iemen, Palestina, Siria, Sinai ; inițiată de Emirul Hussein, la începutul secolului XX, având ca mentor pe Lordul Lawrance şi consilieri militari Englezi.

[3] Lider al Congresului Mondial Sionist, unul dintre primii membrii ai organizației de tineret Chovevei Zion din Berlin (Cei ce iubesc Zion-ul – anii 1870 – 1880 - care militau practic pentru Reântoarcerea în Israel principal negociator între 1918 -1948; primul Preşedinte al Statului Israel după mai 1948.

[4] Viitorul conducător al Arabiei Saudite.

[5] Conform unor notițe ale lui T.E.Lawrence, consilierul său.

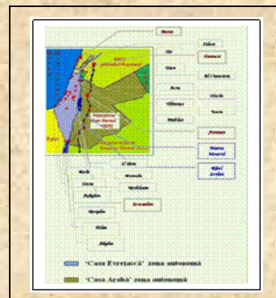
[6] Statul Arab, în viziunea lui Feisal cuprindea Palestina, în totalitate, urmând a se stabili o formă de autonomie pentru teritoriul acordat Evreilor, în cadrul acestui stat.

fost ca aceasta să rămână secretă până la declararea independenței Statului Arab, şi în urma respectării articolelor şi convențiilor de către ambele părți. Interesantă este forma de prezentare de la începutul Protocolului :
'Majestatea sa Regală Emirul Feisal, reprezentând şi acționând din partea Regatului Arab din Hejaz, şi Dr. Chaim Weizmann, reprezentând şi acționând din partea Organizației Sioniste, în numele originii comune rasiale şi a legăturilor străvechi existente între poporul Arab şi Evreu, şi realizând că modul cel mai sigur pentru atingerea aspirațiilor naționale este pe calea unei strânse colaborări în dezvoltarea Statului Arab şi a Palestinei, dorim să confirmăm buna înțelegere ce există între cele două părți, asupra următoarelor Articole…'
☞ Privind ce se întâmplă acum nici nu ar fi de crezut că a existat o astfel de Declarație…
✓Se garanta evreilor emigrarea liberă şi aşezarea lor pe teritoriul Palestinei.
✓Se ofereau garanții reciproce în ce priveşte siguranța arabilor şi a posesiunilor acestore, precum şi sprijinul financiar, asistența tehnologică, acordate de evrei pentru dezvoltarea economică a populației arabe din Palestina. O săptămână mai târziu partea sionistă convine cu partea arabă câteva cerințe esențiale: Portul Haifa va fi zonă liberă pentru ambele părți; Akaba va deveni port liber.
☞ Pe 6 februarie 1919 Emirul Feisal, în cuvântarea susținută în fața Conferinței de Pace de la Paris, în care solicită independența Arabiei, menționează acordul şi garanția sa pentru o Palestină : enclavă a 'Sioniştilor Evrei'.
Speranța lui Feisal era ca Weitzmann să sprijine total pe arabi în diferendul lor cu Franța pentru litoralul Sirian, formând o 'Antantă Semitică'.
☞ Chaim Weitzmann era dependent de politica Engleză ce avea în vedere doar împărțirea Orientului Mijlociu între Anglia şi Franța, sub forma aşa numitelor 'Mandate' ce le asigura controlul puterii şi a resurselor petroliere. Ambele mari puteri nu doreau un Stat Arab puternic, deținător al majorității câmpurilor petroliere. Pe scurt principiul Roman 'Divide et impera' a fost de ne depăşit pentru mişcarea Sionistă. Weitzmann sfătuieşte pe Arabi să nu se interfereze cu Francezii în problema litoralului Sirian. În vara lui 1919 Feisal întrerupe întâlnirile cu partea sionistă şi adoptă doctrina Palestinei Arabe, indică emisarilor evrei să poarte tratative directe cu arabii Palestinieni şi în toamna lui 1919 întrerupe orice tratative cu evreii sionişti. Tratatul rămâne secret, ne fiind menționat ani mulți nici de partea conducerii arabe, nici de evrei. Coincidență sau nu, din toamna anului 1919 încep revoltele Arabilor Palestinieni împotriva comunităților evreeşti. Trupele de ocupație Engleze reacționează mai de loc pentru menținerea ordinii…
1920 Are loc prima revoltă arabă (4 aprilie 1920) cu ocazia festivalului de primăvară Nabi Musa (în arabă "Profetul Moise" – celebrarea profetului în

folclorul musulman palestinian, timp de şapte zile - consta într-un pelerinaj arab la Ierusalim la mormântul profetului (considerat de arabi a se afla în zona localității Jeriho). Pelerinajul a fost instituit de Şalah ad-Dīn Yūsuf ibn Ayyūb (Saladin) pe la anii 1150, pentru a contracara sărbătorile creştine de paşte din Ierusalim. După trei zile de confruntări : 5 evrei morți, 211 răniți ; 4 arabi morți, 21 arabi răniți şi şapte soldați britanici. Trei sute de evrei sunt izgoniți ('evacuați') din Vechiul Oraş. Paradoxal: au fost atacate locuințe ale evreilor ortodocşi – duşmani înverşunați ai Mişcării Sioniste... în perioada comemorării de către palestinienii arabi a profetului Moise...

☞ Una din cele mai importante consecințe ale răscoalei din 1920 a fost că evreii din Yişuv au realizat că apărarea din partea autorităților Britanice de ocupație este incertă în fața unor revolte arabe. Ei au reacționat punând în practică ideea unor unități paramilitare de autoapărare care să asigure o reacție consistentă la atacurile extremiştilor arab, pe întreg teritoruil Palestineii. Astfel iau naştere, în 1921 unitățile paramilitare '**'Haganah'** ' ('**Apărare**' în ivrid '**Ha'Haganah'**). Aceste unități vor fi acceptate volens nolens de autoritățile Mandatului Britanic. Se vor converti în unități militare regulate ale Armatei Israeliene, după declararea Independenței statului Eretz-Israel (14 Mai 1948), în 28 Mai 1948.

☞ În aceste condiții Comisia de la San Remo elaborează Harta Mandatului Britanic în Palestina (1920)[1]. Se stabileşte o graniță firească între evrei şi arabi : fluviul Iordan. Între Iordan şi Marea Mediterană evreii, De la Iordan spre Peninsula Arabică, palestinienii. Era rezolvată astfel problema neinterferării celor două părți aflate în conflict în teritoriu şi a securității ambelor părți, de o parte şi de alta a fluviului Iordan.

1921 În 1921 77% din teritoriul Palestinei, stabilit la San Remo, este alocat unui nou stat: Emiratul Arab al Iordaniei. În felul acesta Marea Britanie îşi asigura controlul asupra unui teritoriu revendicat de Regele Feisal al Arabiei Saudite, acordâdu-l unui fidel al ei , Emirul Hussein (din familia Haşemită fidelă coroanei, pe care o va sprijini economic, înarma modern şi instrui sub conducerea generalului englez Glubb), viitorul Rege al Iordaniei. Practic era vorba despre teritoriul Palestinei la dreapta de fluviul Iordan care, conform Hărții San Remo era alocat populației palestiniene.

Teritoriul rămas sub Mandat Britanic (1922)

Harta San Remo (1920)

[1] Adresa Link Vi

☞ În mod tacit Marea Britanie a impus o viitoare împărțire a teritoriului alocat comunităților de evrei (Yişuv)... între evrei şi arabi – fără posibilitatea de a stabili o graniță teritorială naturală – fluviul Iordan.

1922-1939

1922 Națiunile unite acordă Marii Britanii mandat de guvernare asupra celor 23% din teritoriu rămas din Harta San-Remo. Astfel Imperiul Britanic face legea. Acolo unde trebuia, în viziunea Hărții San Remo, să se formeze un singur stat: cel Israelian (partea de Est de la Râul Iordan la Marea Mediterană), Marea Britanie a obligat pe Evrei şi Arabi să îl împartă pe viitor între ei. Astfel, aşa numita "Pax Britanica" a fost un principal germene al învrăjbirii între comunitățile arabe şi evreieşti din teritoriul sub Mandat Britanic. Acestea au fost coordonatele impuse pentru un război îndelungat pe un teritoriu insuficient pentru fiecare din cele două popoare şi transformarea unei reale speranțe sociale într-un sângeros joc 'de-a şoarecele şi pisica' ce ține de aproape o sută de ani.

☞Evreii se confruntă cu mixajul revoltelor arabe şi al intereselor britanice în zonă. Britanicii vroiau să mențină în sfera lor de influență noul stat Arabia Saudită, precum şi accesul privilegiat la resursele petroliere din Irak, Arabia Saudită, Iran, Kuweit, Emiratele din Golful Persic. De aceea revoltele arabe din Palestina erau un semn că 'relațiile speciale' cu Mişcarea Sionistă trebuiau temperate.

✓Drept urmare, începând cu 1922, primirea de evrei în Palestina este limitată la 50.000-75.000 pe an. Nici această cifră nu este respectată, de-a lungul anilor, până în 1948.

1929 În 23 – 24 august 1929 are loc atacul aşezării Hebron. Situat la 30 km de Ierusalim. Este locul în care se află localizat Mormântul Patriarhilor şi locul în care Regele David a fost investit. Bilanțul : 67 evrei morți, averea locuitorilor evrei furată, comunitatea de evrei din Hebron desființată (cu mici încercări de refacere, în 1931 – 160 persoane revin, dar sunt din nou evacuați în timpul revoltelor arabe din 1936-1937) până la războiul din 1967[1].

1939 - 1948

1939 - 1945 Holocaustul evreilor în Europa (1939-1945). Interdicția emigrației Evreiesti în Palestina, de către britanici, va mări enorm numărul victimelor în

---

[1] Puteti consulta "ORGANIZATII EVREIESTI DE AUTO APĂRARE ÎN YISHUV" la adresa de Link: http://www.scribd.com/doc/37149763/JEWISH-ORGANIZATIONS-FOR-SELF-DEFENSE-IN-YISHUV-JEWISH-COMUNITIES-IN-PALESTINA-PPT

rândul Evreilor. Apar organizații evreieşti care aduc ilegal grupuri de evrei în Israel şi organizează atentate la Ierusalim împotriva armatei Britanice[1].

☞Organizațiile Haganah, Palmah şi Irgun susțin direct emigrația ilegală ; câteva exemple:

✓ 1937 – 164 imigranți ilegali din Austria;

✓ 1938 – 1940 din Polonia şi Austria;

✓ 1939 – 1980 din Polonia şi România;

✓ 1940 – 2300 din Europa;

✓ 1940 – 1944 – 18000 din Europa

☞Organizațiile Extremiste din Palestina, cum ar fi Irgun şi Lehi, organizează atentate asupra personalităților şi a unităților Britanice aflate la fața locului, împotriva extremiştilor Arabi. Menționăm:

✓ 6.11.1944 - Lehi ucide pe Lordul Moyne la Cairo. Acesta era oficialitatea cu rang cel mai înalt al guvernului Britanic în zonă[2].

✓ 22.07.1946 – Irgun dinamitează Hotelul 'Regele David', Statul Major al armatei britanice: 91 morți 46 răniți.

✓ 12.01.1947 – Lehi atacă cu dinamită postului de poliție Britanic din Haifa. 4 morți şi 140 răniți.

✓ 4.05.1947 – Irgun atacă fortăreața închisoare Accra. 20 prizonieri Irgun și 7 prizonieri Lehi sunt eliberați. 9 luptători Irgun sunt uciși. 182 deținuți arabi reuşesc să fugă.

✓ 29.02.1948 – Lehi minează şi aruncă în aer un tren militar Britanic, la Nord de Rehovot : 28 soldați morți, 35 răniți.

✓ 9.04.1948 Lehi şi Irgun atacă localitatea arabă Deir Yassin. Sunt omorâți între 100-120 civili.

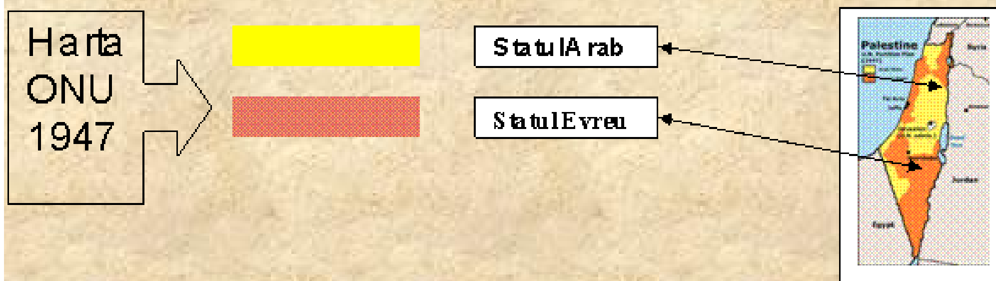
✓17.09.1948 Lehi asasinează mediatorul ONU Folke Bernadotte, la Ierusalim.

1947 – 1948 Războiul Civil între Arabi şi Evrei. A început după 30.12.1947, dată la care Organizația Națiunilor Unite (Rezoluția Adunării Generale a ONU 181) a stabilit data de 14.05.1948 ca dată de încetare a Mandatului Britanic în Palestina şi a aprobat. Planul de împărțire a Palestinei după încetarea Mandatului.

---

1 Adresa Link Video: http://www.youtube.com/watch?v=5EKMsrVk1cc

2 Mai târziu, Yitzhak Shamir a afirmat că asasinatul a fost determinat de sprijinul acordat liderilor Arabi şi a propovăduirii inferiorității rasiale a Evreilor față de Arabi.

☞ Fiecare stat ar cuprinde trei mari secțiuni, şi o enclavă arabă la Iaffa.
✓ Evreii obțin **56**% din teritoriu (499000 evrei şi 438000 arabi).
✓ Palestinienii primesc **44**% din teritoriu (818000 arabii şi 10000 evrei).
✓ Ierusalim şi Betleem urmau să fie administrate de ONU.
✓ **ONU a stabilit că în acest interval de timp Mandatul Britanic şi unitățile militare britanice aveau rolul să asigure ordinea în Palestina**.
Momentul a produs o mare bucurie în rândul evreilor din Yişuv şi deznădejde printre arabi. Nici Marea Britanie nu era mulțumită.
☞ Concurs de împrejurări sau strategie premeditată ?! S-a aplicat schema conform căreia trebuia să se demonstreze că teritoriul era neguvernabil 'prin sine însuşi' – să se provoace un război civil între evrei şi arabi în interiorul Palestinei… folosindu-se de starea tensionată dintre cele două comunități.
Au reânceput violențele. Populația de 2.000.000 (Arabi şi Evrei) a suferit mii de pierderi umane, morți şi răniți în această încleştare între 'veri'.
S-au implicat, luptători din Palestina şi din afara ei. Armata de eliberare arabă şi-a extins atacurile locale în arealul evreilor. Luptători arabi din Egipt au venit, sub comanda Abd al-Qadir al-Husayni, fără a întâmpina nici o reacție din partea armatei Britanice...Miile de voluntari arabi recrutați au realizat blocada a 100000 de evrei din Ierusalim. Încercările 'Haganah' de a trimite alimente şi a sparge blocada s-au soldat cu mii de luptători evrei, morți şi răniți, cu sute de maşini şi autobuze blindate distruse. Atacurile arabe se extind în Negev şi Galileea de Nord.
☞ Populația Evreiască apăra fiecare palmă de pământ.
☞ Convinşi de propaganda Arabă, că în curând evreii vor fi 'aruncați în Mare' o sută de mii din arabii palestinieni se refugiază în lagăre din afara Palestinei.
☞ Englezii propun anexarea zonei Arabe la Transiordania (regatul Haşemit al Iordaniei)...
Ben Gurion cere ca fiecare bărbat şi femeie să fie antrenați militar şi încorporați în unități 'Haganah'. **Golda Meir** obține fonduri imense de la evreii din Diaspora şi sprijinul oficial al lui Stalin, acordat Mişcării Sioniste. Sunt obținute însemnate cantități de echipament militar prin aportul exportatorilor de arme şi a agențior 'Haganah' în Europa. Acestea ajung pe teatrul de luptă până în martie 1948. Ygal Yadim elaborează planul de răspuns la o anunțată invazie Arabă internațională în Palestina (planul Dalet). Între 5-20 aprilie 1948 are loc bătălia pentru deblocarea Ierusalimului , în care moare şi liderul arab

Abd al-Qadir al-Husayni. Tot în acest timp are loc masacrul populației arabe din Deir Yassin (organizațiile 'Irgun' şi 'Lehi'); fapt care, asociat cu decesul liderului arab (egiptean), determină un nou val de emigranți palestinieni, 'prinşi la mijloc' şi deprimați de ineficiența faptelor de arme a liderilor săi. Are loc înfrângerea Armatei Arabe de Eliberare de la Mishmar HaEmek (Kibbuț; bază de antrenament al unităților 'Hagana', începând din 1942) de către unități 'Palmah' şi retragerea luptătorilor Druzi din alianța cu arabii. Pentru a asigura legătura între aşezările Evreilor, Trupele 'Haganah' şi 'Irgun' cuceresc localitățile Tiberias, Haifa, Safed, Beisan, Jaffa, Acra. Alți 250.000 de arabi palestinieni iau drumul exilului. Speranța celor rămaşi era Legiunea Arabă a Iordaniei, bine echipată şi instruită de britanici. Aceasta atacă Kfar Etzion în 13 Mai 1948. În 14 Mai 1948, David Ben-Gurion declară Independența Statului Israel. În aceaşi zi, prin invazia trupelor celor cinci state Arabe începe primul război Arabo-Israelian.

În 31.05.1948 'Haganah' şi 'Palmah' sunt declarate formal '**Israeli Defence Force**' – **IDF**; devenind armata regulată a Statului Eretz Israel.

C.V.8 ÎN ANII STATULUI ERETZ ISRAEL

1948 – 2005

1948 La 15 Mai, o dată cu retragerea Britanică, Ben Gurion declară independența Statului Eretz Israel. În aceaşi noapte încep confruntările primului Război arabo-israelian, încheiat prin armistițiu la 20 iulie 1949. Vor urma confruntări continue până azi.

☞ Din punct de vedere religios statul evreu este tolerant dar nedoritor de a-şi aminti de originile iudaice ale creştinismului. Din informațiile pe care le am (1994), la Ierusalim există o comunitate de Evrei creştini de circa 3.000 de oameni, provenită din căsătorii mixte. Nu este bine văzută de conaționalii lor mozaici. Există deasemeni creştini de origine palestiniană (de rit maronit, ca şi creştinii din Liban), mai ales la Bethleem, Ramala, în Cisiordania.

☞ În contemporaneitate există câteva curente pro creştinism de sorginte iudaică. Menționez pe cel al Iudeilor Mesianici. Iudaismul Mesianic este o mişcare religioasă al cărei aderenți susțin că Isus din Nazaret (cu numele evreiesc 'Yeshua') este, pe de o parte, Messia Evreilor reânviat, pe de alta parte având o origine divină. În 1993 erau 160.000 adepți în Statele Unite şi 350.000 în lume. În 2003 existau circa 150 sinagogi Mesianice în Statele Unite şi cca 400 în lume. Evreii Mesianici practicanți se consideră observanți autentici ai Torei şi de formație Culturală Iudaică. Mesianismul Iudaic este considerat de Evreii de Rit Mozaic şi de multe rituri creştine ca fiind o formă de Creştinism. Mesianismul Iudaic s-a format în Sec. XIX. Congregații de Evrei Creştini s-au format prima oară în Anglia. Ea a fost fondata de 41 de Evrei Creştini sub numele 'Beni Abraham'. Era o forma de Creştinism cu 'background' Iudaic. În 1866 ia ființă 'Alianța Evreilor – Creştini din Marea Britanie, ale cărei ramuri se regăsesc şi azi în Europa şi Statele Unite. În

1915 ia ființă Alianța Internațională a Evreilor – Creştini din America ('The Hebrew-Christian Alliance of America' – HCAA). În 1925 se formează Alianța Internațională a Evreilor – Creştini ('The International Hebrew-Christian Alliance' – IHCA). Iudaismul Mesianic este revigorat de Martin Chernoff (preşedinte HCAA). În 1975 HCAA devine Alianța Mesianică din America ('Messianic Jewish Alliance of America' – MJAA), de care se disociază congregații mai mici (cum ar fi Messianic Israel Alliance, First Fruits of Zion, and the Coalition of Torah Observant Messianic Congregations).

☞ Teologic Iudaismul Mesianic este studiul lui Dumnezeu şi al Scripturii din perspectiva sa. Canonice sunt Vechiul Testament, Noul Testament ca fiind un text inspirat de Dumnezeu, Epistolele Sf. Paul considerate pe deplin congruente cu Iudaismul Mesianic (respinse de unele congregații ca fiind canonice). Textele canonice sunt: Torah, Nevi'im, Ketuvim, Evangheliile după Matei,Marcu,Luca şi Ioan, Faptele Apostolilor (Luca), Epistolele lui Ioan, Petru şi Paul adresate Evreilor, Apocalipsa (Cartea Revelației din Noul Testament).

Doctrine Fundamentale:

✓ Dumnezeu – Credința în Dumnezeul (Elohim) Biblic: atotputernic, omniprezent, etern, creator, infinit şi binevoitor.

✓ Yehshua (Iisus) Messia – Messia Iudeu, ca fiind 'YHVH' (Ye Ho Vau He - Eu Sunt Cel Ce Sunt) întrupat 'în carne' şi Salvatorul sufletelor.

✓ Torah Scrisă – Torah (Pentateuth), Cele Cinci Cărți ale lui Moise sunt considerate ca fiind depline pentru convenantul cu Divinitatea. Se consideră faptul că Iisus a reafirmat şi predicat Credința sa în Torah.

✓ 'Fii lui Israel' au fost, sunt şi vor rămâne a fi poporul lui Dumnezeu; făcând parte din Planul său Divin negând înlocuirea sa de orice fel de Biserică din Planul Divin.

✓ Biblia –Tanakh şi Scrierile Apostolice (B'rit Chadasa') sunt de Inspirație Divină pentru Iudeii Mesianici.

✓ Eschatologia – Evreii Mesianici sunt adepți ai următoarelor credințe eschatologice: Ziua Sfârşitului, A Doua Venire a lui Iisus ca un Messia învingător, reconstruirea Israelului, reconstruirea celui de al trei-lea Templu, Reânvierea Morților (precum şi Iisus a reânviat), Shabat-ul Milenar (domnia lui Iisus peste o lume având caracteristicile Paradisului).

✓ Legea Orală – Tora Orală încriptată în Talmud, observanța legilor iudaice şi a tradițiilor din Halaka.

✓ Nu sunt adepții convertirilor. Acestea sunt rare şi rezultatul unor identificări spirituale cu Iudaismul Mesianic, îndelung probate şi urmărite de Comunitatea în care aspiră cel vizat. Ei consideră reântoarcerea fiilor lui Israel răspândiți printre 'Neamuri' ca fiind în momentul reântoarcerii lui Iisus.

✓ Mențin respectarea celor 613 Mitzvot – uri. Sunt împotriva sacrificiior de animale sau de Evrei (sunt citați Rabbi Akiva şi Rabbi Tarfon: 'daca a fost în

Sanhedrin, nimeni, nici o data nu poate fi omorât' (Mishnah Makot 1:10). Se condamnă indirect trimiterea la moarte a lui Iisus, Ştefan, şi a altor Evrei creştini, de-a lungul timpului de către Sanhedrin[1].

✓ Practicarea legilor Torah duce la Sanctificare, nu şi la Salvare; atribuită doar lui Messia.

✓ Atât Paul cât şi Iisus au respectat în totalitate Comandamentele Torah.
'Să nu credeți că Eu am venit să distrug Legea ci să o împlinesc' (Matei 5:17-19 17).

✓ Paul (pe care deseori îl denumesc cu numele său Evreiesc : Sha'ul) a rămas un Phariseu Iudeu credincios, ucenic al lui Gamaliel cel Bătrân, până la moartea sa; un continuu observant al legilor şi tradițiilor Iudaice. Cuprinse în conceptul 'Noua perspectivă asupra lui Paul' ele au o mare importanță în Iudaismul Mesianic.

Recomandarea Conciliului Rabinic al Iudeilor Mesianici este respectarea sărbătorilor Evreieşti, Şabat-ul, regulile de dietă.

☞ Obiecția principală a Iudeilor Mozaici vs. Iudeii Mesianici consta în aceea că, chiar dacă Iudaismul este Mesianic, Yehshua (Iisus) nu este Mesia.

☞ Iudeii Mesianici nu sunt recunoscuți ca Iudei în Statutul Israel şi în Statutul Legii Reântoarcerii în Israel a evreilor. Evreii 'ortodocşi' consideră mişcarea ca fiind o trădare, o formă subversivă de apostazie; mai rea decât orice formă de rit creştin manifestat deschis. Conform unui citat din Central Conference of American Rabbis (2008) 'Pentru noi, în comunitatea Evreilor, oricine susține că Iisus este salvatorul său nu mai este Evreu şi este un apostat. Aceştia se plasează în afara comunității Evreieşti. Fie că se numesc Creştini sau 'fulfilled Jew' 'Messianic Jew' sau în oricare alt mod este irelevant. Pentru noi este limpede un Creştin'.

NOTE LA "BREVIAR DE FAPTE ISTORICE"

☞ În acest selectiv BREVIAR DE FAPTE se ascunde o implicită întrebare, formulată ca titlu, la un celebru roman despre primii creştini a polonezului **Henryk Sienkiewiczi** '**QUO VADIS DOMINE?**'.

Mesaroş - Anghel Vasile 1992-01-11- 2011-08.06

BIBLIOGRAFIE

Titlul	Autor,editura,an editare
'Faptele Apostolilor'	Apostolul Luca
'Vechiul Testament'	***
'Opere' vol II	Platon, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică Bucureşti, 1976
'Cuvinte de aur'	Fabre d'Olivet Editura Typografie de la Ville, Paris,

[1] Autoritate de conducere colectivă, formată din rabinii Templului Mozaic.

	1873
‘Mari inițiați ai Ezoteriei Antice’	Eduard Schourée, Editura Gallimard, Paris 1923
‘Treptele Inițierii’	Rudolph Steiner Editura Princeps Iaşi, 1993
‘Istoria Israelului’	Moşe Maur Tel Aviv’ 1975
‘Biserica în primele secole’	Fracesco Paolo Rizzio Editura Serafica Roman, 2002

BIBLIOGRAFIE VIDEO:

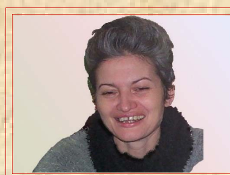
Mesaroş – Anghel Vasile " ÎNCEPUTUL LUPTEI EVREILOR CREŞTINI PENTRU EVANGHELIA LUI IISUS” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=JerGTHdcsAc
Mesaroş – Anghel Vasile "APOSTOLI AI SIONISMULUI - Clipe de Sionism (I)”   - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=vRF-FhCmHeA
Mesaroş – Anghel Vasile "ÎNCEPUTUL LUPTEI EVREILOR PENTRU REANTOARCERE - Clipe De Sionism (II)” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=V3zWCh2fThY
Mesaroş – Anghel Vasile " HARTA SAN REMO 1920 O ALIANȚĂ SEMITICĂ RATATĂ - Clipe de Sionism (III)” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=kUdHj4ENDew
Mesaroş – Anghel Vasile " ORGANIZAȚII EVREIEŞTI DE AUTO APĂRARE ÎN PALESTINA (YIŞUV) - Clipe de Sionism (IV)” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=5EKMsrVk1cc
Mesaroş – Anghel Vasile "BREVIAR DE FAPTE ISTORICE - EVREI CREŞTINI ŞI MUSULMANI LA IERUSALIM” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=s5_9hfzID74
Mesaroş – Anghel Vasile " LEGILE SOCIALE ANTICE ALE LUI MOISE DIN 'DEUTERONOM' ” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=jEsLBw6mi1c
Mesaroş – Anghel Vasile " ANGELO RONCALLI - PAPA IOAN AL XXIII CLIPE DE VIAȚĂ ” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=jEsLBw6mi1c
Mesaroş – Anghel Vasile " DOI CAVALERI AI APOCALIPSEI SECOLULUI XX NICOLAE BĂLAN ŞI ALEXANDRU ŞAFRAN ” - Eseu Documentar
Adresa link: http://www.youtube.com/watch?v=ZD0ZszzQ0iE
Mesaros Anghel Vasile Volumul I
‘LUPTA EVREILOR CREŞTINI PENTRU EVANGHELIA LUI IISUS' / 2011
Adresa Video Text Audio Integral: http://www.youtube.com/watch?v=rkIVOmEJA5g
Mesaros Anghel Vasile Volumul II
‘EVREI, CREŞTINI ŞI MUSULMANI LA IERUSALIM’ / 2011
Adresa Video Text Audio Integral: http://www.youtube.com/watch?v=hTxIAZh0p0Y
Mesaros Anghel Vasile Volumul III
‘EVREI ŞI CREŞTINI – FAPTE’ / 2011
Adresa Video Text Audio Integral: http://www.youtube.com/watch?v=O4QvaSJAL_Y

‘Dumnezeu este Unul, Oamenii l-au fãcut mai mulți:
Unul Iudeu, Unul Creştin, Unul Musulman’.
‚God is ONE; mankind made him many:
One Mosaic, one Christian, one Muslim’.

DESPRE AUTOR

Soției mele: Anghel Magdalena

Profil
Nume: Vasile Mesaroş – Anghel
Profesia: IT Instructor
Studii:
☞ Universitare– Facultatea de Matematică (1971)
☞ Analişti Sisteme - CEPECA (1975)
Motivația Eseurilor:
☞ Documentarea unor teme care m-au preocupat, de-a lungul ultimilor ani.

Pentru link-uri la alte lucrări : Insert pe GOOGLE text :
mesaros anghel on net
Selectati site-ul: http://www.cartiok.ro/doc/35761886/adresses-mesaros-anghel-works-on-net-adrese-postari-pe-net-channels

E-mail: **vanghelthaci@yahoo.com**

